

Chapter: 1

1. אלה הדברים, אשר דבר משה אל-כל-ישראל, בעבר, הירדן: במדבר בערבה מול סוף בין-פארן ובין-תפל, ולבן וחצרת--ודי זהב
1. THESE ARE the words which Moses spoke unto all Israel beyond the Jordan; in the wilderness, in the Arabah, over against Suph, between Paran and Tophel, and Laban, and Hazeroth, and Di-zahab.
2. אחד עשר יום מחרב, דרך הר-שעיר, עד, קדש ברנע
2. It is eleven days journey from Horeb unto Kadesh-barnea by the way of mount Seir.
3. ויהי בארבעים שנה, בעשתי-עשר חודש באחד לחדש; דבר משה, אל-בני ישראל, ככל אשר צוה יהוה אתו, אלהם
3. And it came to pass in the fortieth year, in the eleventh month, on the first day of the month, that Moses spoke unto the children of Israel, according unto all that HaShem had given him in commandment unto them;
4. אחרי הכתו, את סיוח מלך האמרי, אשר יושב, בחשבון--ואת, עוג מלך הבשן, אשר-יושב בעשתרת, באדרעי
4. after he had smitten Sihon the king of the Amorites, who dwelt in Heshbon, and Og the king of Bashan, who dwelt in Ashtaroth, at Edrei;
5. בעבר הירדן, בארץ מואב, הואיל משה, באר את-התורה הזאת לאמר
5. beyond the Jordan, in the land of Moab, took Moses upon him to expound this law, saying:
6. יהוה אלהינו דבר אלינו, בחרב לאמר: רב-לכם שבת, בקר הזה
6. The YHVH our God spoke unto us in Horeb, saying: 'Ye have dwelt long enough in this mountain;
7. פנו וסעו לכם, ובאו הר האמרי ואל-כל-שכניו, בערבה בהר ובשפלה ובנגב, ובחוף הים--ארץ הפניני והלבנון, עד-הנהר הגדל נהר-פרת
7. turn you, and take your journey, and go to the hill-country of the Amorites and unto all the places nigh thereunto, in the Arabah, in the hill-country, and in the Lowland, and in the South, and by the sea-shore; the land of the Canaanites, and Lebanon, as far as the great river, the river Euphrates.
8. ראה נתתי לפניכם, את-הארץ; באו, ורשו את-הארץ, אשר נשבע יהוה לאבותיכם לאברהם ליצחק וליעקב לתת להם, ולירעם אחריהם
8. Behold, I have set the land before you: go in and possess the land which HaShem swore unto your fathers, to Abraham, to Isaac, and to Jacob, to give unto them and to their seed after them.'
9. ואמר אלהם, בעת ההוא לאמר: לא-אוכל לבדי, שאת אתכם
9. And I spoke unto you at that time, saying: 'I am not able to bear you myself alone;
10. יהוה אלהיכם, הרבה אתכם; והנכם היום, בכובדי השמים לרב
10. HaShem your God hath multiplied you, and, behold, ye are this day as the stars of heaven for multitude.--
11. יהוה אלהי אבותכם, יסף עליכם בכם--אלף פעמים; ויברך אתכם, באשר דבר לכם

11. The YHVH, the God of your fathers, make you a thousand times so many more as ye are, and bless you, as He hath promised you!--
12. איכה אשא, לבדי, טרחכם ומשאכם, וריבכם
12. How can I myself alone bear your cumbrance, and your burden, and your strife?
13. הבו לכם אנשים חכמים ונבנים, וידעים-- לשבטיכם; ואשימם, בראשיכם
13. Get you, from each one of your tribes, wise men, and understanding, and full of knowledge, and I will make them heads over you.'
14. ותענו, אתי; ותאמרו, טוב-הדבר אשר-דברת לעשות
14. And ye answered me, and said: 'The thing which thou hast spoken is good for us to do.'
15. ואקח את-ראשי שבטיכם, אנשים חכמים וידעים, ואתן אותם ראשים, עליכם: שרי אלפים ושרי מאות, ושרי חמשים ושרי עשרת, ושרים, לשבטיכם
15. So I took the heads of your tribes, wise men, and full of knowledge, and made them heads over you, captains of thousands, and captains of hundreds, and captains of fifties, and captains of tens, and officers, tribe by tribe.
16. ואצוה, את-שפטיכם, בעת ההוא, לאמר: שמע בין-אחיכם ושפטתם צדק, בין-איש ובין-אחיו ובין גרו
16. And I charged your judges at that time, saying: 'Hear the causes between your brethren, and judge righteously between a man and his brother, and the stranger that is with him.
17. לא-תכירו פנים במשפט, בקטן בגדל תשמעון--לא תגורו מפני-איש, כי המשפט לאלהים הוא; והדבר אשר יקשה מכם, תקרבון אלי ושמעתי
17. Ye shall not respect persons in judgment; ye shall hear the small and the great alike; ye shall not be afraid of the face of any man; for the judgment is God's; and the cause that is too hard for you ye shall bring unto me, and I will hear it.'
18. ואצוה אתכם, בעת ההוא, את כל-הדברים, אשר תעשון
18. And I commanded you at that time all the things which ye should do.
19. ונסע מחרב, ונלך את כל-המדבר הגדול והנורא ההוא אשר ראיתם דרך הר האמרי, באשר צוה יהוה אלהינו, אתנו; ונבא, עד קדש ברנע
19. And we journeyed from Horeb, and went through all that great and dreadful wilderness which ye saw, by the way to the hill-country of the Amorites, as HaShem our God commanded us; and we came to Kadesh-barnea.
20. ואמר, אלכם: באתם עד-הר האמרי, אשר-יהוה אלהינו נתן לנו
20. And I said unto you: 'Ye are come unto the hill-country of the Amorites, which HaShem our God giveth unto us.
21. ראה נתן יהוה אלהיך, לפניך--את-הארץ: עליה רש, באשר דבר יהוה אלהי אבותיך לך--אל-תירא, ואל-תחת
21. Behold, HaShem your God hath set the land before thee; go up, take possession, as HaShem, the God of your fathers, hath spoken unto thee; fear not, neither be dismayed.'
22. ותקרבון אלי, בלכם, ותאמרו נשלחה אנשים לפנינו, ויחפרו-לנו את-הארץ; וישבו אתנו, דבר--את-הדרך אשר נעלה-בה, ואת הערים אשר נבא אליהן

22. And ye came near unto me every one of you, and said: 'Let us send men before us, that they may search the land for us, and bring us back word of the way by which we must go up, and the cities unto which we shall come.'

23. וַיִּטֵּב בְּעֵינַי, הַדָּבָר; וְאָקַח מִכֶּם שְׁנַיִם עָשָׂר אַנְשִׁים, אִישׁ אֶחָד לְשִׁבְט

23. And the thing pleased me well; and I took twelve men of you, one man for every tribe;

24. וַיָּפְנוּ וַיַּעֲלוּ הָהָרָה, וַיָּבֹאוּ עַד-נַחַל אֶשְׁכּוֹל; וַיִּרְגְּלוּ, אֹתָהּ

24. and they turned and went up into the mountains, and came unto the valley of Eshcol, and spied it out.

25. וַיִּקְחוּ בְיָדָם מִפְּרֵי הָאָרֶץ, וַיֵּרְדּוּ אֵלֵינוּ; וַיָּשִׁבוּ אֹתָנוּ דָּבָר, וַיֹּאמְרוּ, טוֹבָה הָאָרֶץ, אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נָתַן לָנוּ

25. And they took of the fruit of the land in their hands, and brought it down unto us, and brought us back word, and said: 'Good is the land which HaShem our God giveth unto us.'

26. וְלֹא אָבִיתֶם, לַעֲלֹת; וַתִּמְרוּ, אֶת-פִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם

26. Yet ye would not go up, but rebelled against the commandment of HaShem your God;

27. וַתִּרְגְּנוּ בְּאַהֲלֵיכֶם, וַתֹּאמְרוּ, בְּשָׁנֹאת יְהוָה אֹתָנוּ, הוֹצִיאָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם--לְתֵת אֹתָנוּ בְּיַד הָאֲמֹרִי, לְהַשְׁמִידָנוּ

27. and ye murmured in your tents, and said: 'Because HaShem hated us, He hath brought us forth out of the land of Egypt, to deliver us into the hand of the Amorites, to destroy us.

28. אָנֹכָה אֲנַחֲנוּ עָלִים, אַחֲיוֹנוּ הִמְסוּ אֶת-לִבָּבָנוּ לֵאמֹר עִם גְּדוֹל וָרֶם מִמֶּנּוּ, עָרִים גְּדֹלֹת וּבְצוּרוֹת, בְּשָׂמָיִם; וְגַם-בְּנֵי עֲנָקִים, רָאִינוּ שָׁם

28. Whither are we going up? our brethren have made our heart to melt, saying: The people is greater and taller than we; the cities are great and fortified up to heaven; and moreover we have seen the sons of the Anakim there.'

29. וַאֲמַר, אֲלֵכֶם: לֹא-תַעֲרֹצוּן וְלֹא-תִירָאוּן, מֵהֶם

29. Then I said unto you: 'Dread not, neither be afraid of them.

30. יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הִהְלִיךְ לִפְנֵיכֶם, הוּא יִלָּחֶם לָכֶם: כָּכָל אֲשֶׁר עָשָׂה אֲתֶכֶם, בְּמִצְרַיִם--לְעֵינֵיכֶם

30. The YHVH your God who goeth before you, He shall fight for you, according to all that He did for you in Egypt before your eyes;

31. וּבַמִּדְבָּר, אֲשֶׁר רָאִיתָ, אֲשֶׁר נִשְׁאַף יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, בְּאִשֶּׁר יִשָּׂא-אִישׁ אֶת-בְּנוֹ--בְּכָל-הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הִלַּכְתֶּם, עַד-בְּאֶבֶם עַד-הַמָּקוֹם הַזֶּה

31. and in the wilderness, where thou hast seen how that HaShem your God bore thee, as a man doth bear his son, in all the way that ye went, until ye came unto this place.

32. וּבַדָּבָר, הַזֶּה--אֵינְכֶם, מֵאֲמִינִים, בִּיהוָה, אֱלֹהֵיכֶם

32. Yet in this thing ye do not believe HaShem your God,

33. הִהְלִיךְ לִפְנֵיכֶם בַּדֶּרֶךְ, לְתוֹר לָכֶם מָקוֹם--לְחַנּוּתְכֶם: בְּאִשׁ לֵיְלָה, לְרִאֲתֶכֶם בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר תֵּלְכוּ-בָּהּ, וּבַעֲנָן, יוֹמָם

33. Who went before you in the way, to seek you out a place to pitch your tents in: in fire by night, to show you by what way ye should go, and in the cloud by day.'

34. וַיִּשְׁמַע יְהוָה, אֶת-קוֹל דְּבָרֵיכֶם; וַיִּקְצֹף, וַיִּשָּׁבַע לֵאמֹר.
34. And HaShem heard the voice of your words, and was wroth, and swore, saying:
35. אִם-יֵרָאֶה אִישׁ בְּאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה, הַדּוֹר הַרְעָה הוּא--אֶת, הָאָרֶץ הַטּוֹבָה, אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי, לָתֵת לְאֲבֹתֵיכֶם.
35. 'Surely there shall not one of these men, even this evil generation, see the good land, which I swore to give unto your fathers,
36. וְזוֹלָתִי כָּלֵב בֶּן-יִפְנֶה, הוּא יֵרָאֶה, וְלוֹ-אֶתֵּן אֶת-הָאָרֶץ אֲשֶׁר דָּרַךְ-בָּהּ, וּלְבָנָיו--יֵעַן, אֲשֶׁר מָלֵא אַחֲרֵי יְהוָה.
36. save Caleb the son of Jephunneh, he shall see it; and to him will I give the land that he hath trodden upon, and to his children; because he hath wholly followed HaShem.'
37. גַּם-בִּי הִתְאַנֵּף יְהוָה, בְּגִלְלֶכֶם לֵאמֹר: גַּם-אֶתֶּהּ, לֹא-תָבֹא שָׁם.
37. Also HaShem was angry with me for your sakes, saying: Thou also shalt not go in thither;
38. יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-נּוּן הָעֹמֵד לְפָנַי, הוּא יָבֹא שָׁמָּה; אֹתוֹ חִזַּק, כִּי-הוּא יִנְחִלָנָה אֶת-יִשְׂרָאֵל.
38. Joshua the son of Nun, who standeth before thee, he shall go in thither; encourage thou him, for he shall cause Israel to inherit it.
39. וּטְפָכֶם אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם לְבִי יְהוָה, וּבְנֵיכֶם אֲשֶׁר לֹא-יָדְעוּ הַיּוֹם טוֹב וָרָע--הֵמָּה, יָבֹאוּ שָׁמָּה; וְלָהֶם אֶתְנַנָּה, וְהֵם יִירְשׁוּהָ.
39. Moreover your little ones, that ye said should be a prey, and your children, that this day have no knowledge of good or evil, they shall go in thither, and unto them will I give it, and they shall possess it.
40. וְאַתֶּם, פָּנּוּ לָכֶם; וְסַעוּ הַמִּדְבָּרָה, דֶּרֶךְ יַם-סוּף.
40. But as for you, turn you, and take your journey into the wilderness by the way to the Red Sea.'
41. וַתַּעֲנוּ וַתֹּאמְרוּ אֵלַי, חֲטֵאנוּ לַיהוָה--אֲנַחְנוּ נַעֲלָה וְנִלְחַמְנוּ, כָּכָל אֲשֶׁר-צִוָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ; וַתַּחְגְּרוּ, אִישׁ אֶת-בְּלִי מִלְחַמָּתוֹ, וַתַּהֲיִנוּ, לַעֲלֹת הָהָרָה.
41. Then ye answered and said unto me: 'We have sinned against HaShem, we will go up and fight, according to all that HaShem our God commanded us.' And ye girded on every man his weapons of war, and deemed it a light thing to go up into the hill-country.
42. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי, אֲמַר לָהֶם לֹא תַעֲלוּ וְלֹא-תִלָּחֲמוּ--כִּי אֵינֶנִּי, בְּקִרְבְּכֶם; וְלֹא, תִנְגַּפּוּ, לִפְנֵי, אֹיְבֵיכֶם.
42. And HaShem said unto me: 'Say unto them: Go not up, neither fight; for I am not among you; lest ye be smitten before your enemies.'
43. וַאֲדַבֵּר אֲלֵיכֶם, וְלֹא שָׁמַעְתֶּם; וַתֹּאמְרוּ אֶת-פִּי יְהוָה, וַתִּזְדוּ וַתַּעֲלוּ הָהָרָה.
43. So I spoke unto you, and ye hearkened not; but ye rebelled against the commandment of HaShem, and were presumptuous, and went up into the hill-country.
44. וַיֵּצֵא הָאֱמֹרִי הַיֹּשֵׁב בְּהָר הַהוּא, לְקִרְאָתְכֶם, וַיְרַדְפוּ אֶתְכֶם, כְּאֲשֶׁר תַּעֲשִׂינָה הַדְּבָרִים; וַיָּכְתּוּ אֶתְכֶם בְּשִׁעִיר, עַד-חֲרָמָה.

44. And the Amorites, that dwell in that hill-country, came out against you, and chased you, as bees do, and beat you down in Seir, even unto Hormah.
45. וַתָּשָׁבוּ וַתִּבְכּוּ, לִפְנֵי יְהוָה; וְלֹא-שָׁמַע יְהוָה בְּקִלְכֶם, וְלֹא הֶאֱזִין אֲלֵיכֶם.
45. And ye returned and wept before HaShem; but HaShem hearkened not to your voice, nor gave ear unto you.
46. וַתָּשָׁבוּ בְּקֶדֶשׁ, יָמִים רַבִּים, בְּיָמִים, אֲשֶׁר יֹשְׁבֵתָם.
46. So ye abode in Kadesh many days, according unto the days that ye abode there.

Chapter: 2

1. וַנִּפְּן וַנִּסַּע הַמִּדְבָּרָה, דֶּרֶךְ יַם-סוּף, בְּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה, אֵלַי; וַנִּסָּב אֶת-הַר-שֵׁעִיר, יָמִים רַבִּים. {ס}
1. Then we turned, and took our journey into the wilderness by the way to the Red Sea, as HaShem spoke unto me; and we compassed mount Seir many days.
2. וַיֹּאמֶר יְהוָה, אֵלַי לֵאמֹר
2. And HaShem spoke unto me, saying:
3. רַב-לָכֶם, סָב אֶת-הַהָר הַזֶּה; פָּנוּ לָכֶם, צָפֹנָה
3. 'Ye have compassed this mountain long enough; turn you northward.
4. וְאֶת-הָעָם, צו לֵאמֹר, אַתֶּם עֹבְרִים בְּגִבּוֹל אֲחֵיכֶם בְּנֵי-עֵשָׂו, הַיֹּשְׁבִים בְּשֵׁעִיר; וַיִּירָאוּ מִכֶּם, וַנִּשְׁמַרְתֶּם מְאֹד
4. And command thou the people, saying: Ye are to pass through the border of your brethren the children of Esau, that dwell in Seir; and they will be afraid of you; take ye good heed unto yourselves therefore;
5. אַל-תִּתְּגֹרוּ בָם--כִּי לֹא-אַתֶּן לָכֶם מֵאֲרָצָם, עַד מִדְרֹךְ בֶּן-רָגֵל: כִּי-יִרְשָׁה לְעֵשָׂו, נָתַתִּי אֶת-הַר שֵׁעִיר
5. contend not with them; for I will not give you of their land, no, not so much as for the sole of the foot to tread on; because I have given mount Seir unto Esau for a possession.
6. אֲכַל תִּשְׁבְּרוּ מֵאֲתָם בַּכֶּסֶף, וְאֲכַלְתֶּם; וְגַם-מִים תִּכְרוּ מֵאֲתָם, בַּכֶּסֶף--וּשְׁתִּיתֶם
6. Ye shall purchase food of them for money, that ye may eat; and ye shall also buy water of them for money, that ye may drink.
7. כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בֵּרַכְךָ, בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדְךָ--יָדַע לְכַתֶּךָ, אֶת-הַמִּדְבָּר הַגָּדוֹל הַזֶּה: זֶה אֲרֻבָּעִים שָׁנָה, יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ--לֹא חָסַרְתָּ, דָּבָר
7. For HaShem your God hath blessed thee in all the work of your hand; He hath known your walking through this great wilderness; these forty years HaShem your God hath been with thee; thou hast lacked nothing.'
8. וַנַּעֲבֹד מֵאֵת אֲחֵינוּ בְּנֵי-עֵשָׂו, הַיֹּשְׁבִים בְּשֵׁעִיר, מִדְרֹךְ הָעֲרָבָה, מֵאִילַת וּמַעְצֵיץ גִּבְרִי; {ס} וַנִּפְּן, וַנַּעֲבֹר, דֶּרֶךְ, מִדְבַּר מוֹאָב
8. So we passed by from our brethren the children of Esau, that dwell in Seir, from the way of the Arabah, from Elath and from Ezion-geber. And we turned and passed by the way of the wilderness of Moab.
9. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי, אַל-תִּצַּר אֶת-מוֹאָב, וְאֶל-תִּתְּגֹר בָּם, מִלְחָמָה: כִּי לֹא-אַתֶּן לָךְ מֵאֲרָצוֹ, יִרְשָׁה--כִּי לְבְנֵי-לוֹט, נָתַתִּי אֶת-עֵר יִרְשָׁה
9. And I said unto the Lord, I will not vex the Moabites, nor will I contend with them, for thou hast not given thee the land of Esau for an inheritance; for the land of Lot, I have given thee, for the inheritance of the Amorites.

9. And HaShem said unto me: 'Be not at enmity with Moab, neither contend with them in battle; for I will not give thee of his land for a possession; because I have given Ar unto the children of Lot for a possession.--

10. האמים לפנים, ישבו בה--עם גדול ורב ורם, בענקים

10. The Emim dwelt therein aforetime, a people great, and many, and tall, as the Anakim;

11. רפאים יחשבו אף-הם, בענקים; והמאבים, יקראו להם אמים

11. these also are accounted Rephaim, as the Anakim; but the Moabites call them Emim.

12. ובשעיר ישבו החרים, לפנים, ובני עשו יירשום וישמידום מפניהם, וישבו תחתם: באשר עשה ישראל, לארץ ירשתו, אשר-נתן יהוה, להם

12. And in Seir dwelt the Horites aforetime, but the children of Esau succeeded them; and they destroyed them from before them, and dwelt in their stead; as Israel did unto the land of his possession, which HaShem gave unto them.--

13. עתה, קמו ועברו לכם--את-נחל זרד; ונעבר, את-נחל זרד

13. Now rise up, and get you over the brook Zered.' And we went over the brook Zered.

14. והימים אשר-הלכנו מקדש ברנע, עד אשר-עברנו את-נחל זרד, שלשים ושמנה, שנה--עד-תם כל-הדור אנשי המלחמה, מקרב המחנה, באשר נשבע יהוה, להם

14. And the days in which we came from Kadesh-barnea, until we were come over the brook Zered, were thirty and eight years; until all the generation, even the men of war, were consumed from the midst of the camp, as HaShem swore unto them.

15. וגם יד-יהוה היתה בם, להמם מקרב המחנה, עד, תמם

15. Moreover the hand of HaShem was against them, to discomfit them from the midst of the camp, until they were consumed.

16. ויהי כאשר-תמו כל-אנשי המלחמה, למות--מקרב העם. {ס}

16. So it came to pass, when all the men of war were consumed and dead from among the people,

17. וידבר יהוה, אלי לאמר

17. that HaShem spoke unto me saying:

18. אתה עבר היום את-גבול מואב, את-ער

18. 'Thou art this day to pass over the border of Moab, even Ar;

19. וקרבת, מול בני עמון--אל-תצורם, ואל-תתגר בם: כי לא-אתן מארץ בני-עמון לך, ירשה--כי לבני-לוט, נתתיה ירשה

19. and when thou comest nigh over against the children of Ammon, harass them not, nor contend with them; for I will not give thee of the land of the children of Ammon for a possession; because I have given it unto the children of Lot for a possession.--

20. ארץ-רפאים תחשב, אף-הוא: רפאים ישבו-בה, לפנים, והעמנים, יקראו להם זמזמים

20. That also is accounted a land of Rephaim: Rephaim dwelt therein aforetime; but the Ammonites call them Zamzummim,

21. עם גדול ורב ורם, בענקים; וישמידם יהוה מפניהם, וירשם וישבו תחתם

21. a people great, and many, and tall, as the Anakim; but HaShem destroyed them before them; and they succeeded them, and dwelt in their stead;
22. כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְבְנֵי עֵשָׂו, הַיֹּשְׁבִים בְּשֵׁעִיר--אֲשֶׁר הִשְׁמִיד אֶת-הַחֲרִי, מִפְּנֵיהֶם, וַיֵּרְשׁוּ וַיֵּשְׁבוּ תַּחְתָּם, עַד הַיּוֹם הַזֶּה
22. as He did for the children of Esau, that dwell in Seir, when He destroyed the Horites from before them; and they succeeded them, and dwelt in their stead even unto this day;
23. וְהָעַוִּים הַיֹּשְׁבִים בְּחֻצְרִים, עַד-עֵזָה--כְּפֹתֵרִים הֵיִצְאִים מִכְּפֹתֵר, הִשְׁמִידם וַיֵּשְׁבוּ תַּחְתָּם
23. and the Avvim, that dwelt in villages as far as Gaza, the Caphtorim, that came forth out of Caphtor, destroyed them, and dwelt in their stead.--
24. קוֹמוּ סֵעוּ, וְעִבְרוּ אֶת-נַחַל אַרְנֹן--רְאֵה נָתַתִּי בְיָדְךָ אֶת-סִיחֹן מֶלֶךְ-חֶשְׁבוֹן הָאֹמֹרִי וְאֶת-אֶרְצוֹ, הַחֵל רֶשׁ; וְהִתְגַּד בּוֹ, מִלְחָמָה
24. Rise ye up, take your journey, and pass over the valley of Arnon; behold, I have given into your hand Sihon the Amorite, king of Heshbon, and his land; begin to possess it, and contend with him in battle.
25. הַיּוֹם הַזֶּה, אֶחָל יָתֵת פָּחַדְךָ וַיִּרְאֶתְךָ, עַל-פְּנֵי הָעַמִּים, תַּחַת כָּל-הַשָּׁמַיִם--אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן שְׁמִיעֶךָ, וְרָגְזוּ וַחֲלוּ מִפְּנֶיךָ
25. This day will I begin to put the dread of thee and the fear of thee upon the peoples that are under the whole heaven, who, when they hear the report of thee, shall tremble, and be in anguish because of thee.'
26. וְאֶשְׁלַח מַלְאָכִים מִמִּדְבַּר קֶדְמוֹת, אֶל-סִיחֹן מֶלֶךְ חֶשְׁבוֹן, דִּבְרֵי שָׁלוֹם, לֵאמֹר
26. And I sent messengers out of the wilderness of Kedemoth unto Sihon king of Heshbon with words of peace, saying:
27. אֶעֱבְרָה בָּאֶרְצְךָ, בְּדֶרֶךְ בְּדֶרֶךְ אֵלַי: לֹא אֶסּוּר, יָמִין וּשְׂמָאוֹל
27. 'Let me pass through your land; I will go along by the highway, I will neither turn unto the right hand nor to the left.
28. אֶכֹּל בִּכְסֵף תִּשְׁבְּרָנִי וְאֶכְלֹתִי, וּמִים בִּכְסֵף תִּתֶּנּוּ--לִי וּשְׁתִּיתִי; רֶק, אֶעֱבְרָה בְּרַגְלִי
28. Thou shalt sell me food for money, that I may eat; and give me water for money, that I may drink; only let me pass through on my feet;
29. כַּאֲשֶׁר עָשָׂו-לִי בְנֵי עֵשָׂו, הַיֹּשְׁבִים בְּשֵׁעִיר, וְהַמּוֹאבִּים, הַיֹּשְׁבִים בְּעַר--עַד אֲשֶׁר-אֶעֱבֹר, אֶת-הַיַּרְדֵּן, אֶל-הָאֶרֶץ, אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נָתַן לָנוּ
29. as the children of Esau that dwell in Seir, and the Moabites that dwell in Ar, did unto me; until I shall pass over the Jordan into the land which HaShem our God giveth us.'
30. וְלֹא אָבָה, סִיחֹן מֶלֶךְ חֶשְׁבוֹן, הָעִבְרָנִי, בּוֹ: כִּי-הִקְשָׁה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת-רוּחוֹ, וַאֲמַץ אֶת-לִבְבוֹ, לִמְעַן תִּתּוּ בְיָדְךָ, בַּיּוֹם הַזֶּה. (ס)
30. But Sihon king of Heshbon would not let us pass by him; for HaShem your God hardened his spirit, and made his heart obstinate, that He might deliver him into your hand, as appeareth this day.
31. וַיֹּאמֶר יְהוָה, אֵלַי, רְאֵה הִחֲלֵיתִי יָתֵת לְפָנֶיךָ, אֶת-סִיחֹן וְאֶת-אֶרְצוֹ; הַחֵל רֶשׁ, לְרֶשֶׁת אֶת-אֶרְצוֹ
31. And HaShem said unto me: 'Behold, I have begun to deliver up Sihon and his land before thee; begin to possess his land.'
32. וַיֵּצֵא סִיחֹן לְקִרְאָתִינוּ הוּא וְכָל-עַמּוֹ, לְמִלְחָמָה--יְהִצֵּה

32. Then Sihon came out against us, he and all his people, unto battle at Jahaz.
33. וַיִּתְּנֵהוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, לְפָנֵינוּ; וַנֶּךְ אוֹתוֹ וְאֶת-בָּנָיו, וְאֶת-כָּל-עַמּוֹ
33. And HaShem our God delivered him up before us; and we smote him, and his sons, and all his people.
34. וַנִּלְכֹּד אֶת-כָּל-עָרָיו, בְּעֵת הַהוּא, וַנַּחֲרֵם אֶת-כָּל-עִיר מֵתָם, וְהַנָּשִׁים וְהַטָּף: לֹא הִשְׁאֲרָנוּ, שְׂרִיד
34. And we took all his cities at that time, and utterly destroyed every city, the men, and the women, and the little ones; we left none remaining;
35. רַק הַבְּהֵמָה, בְּזִזְנוּ לָנוּ, וּשְׁלַל הָעָרִים, אֲשֶׁר לָכְדָנוּ
35. only the cattle we took for a prey unto ourselves, with the spoil of the cities which we had taken.
36. מֵעֲרֹעַר אֲשֶׁר עַל-שְׂפַת-נַחַל אַרְנוֹן וְהָעִיר אֲשֶׁר בְּנַחַל, וְעַד-הַגִּלְעָד, לֹא הָיְתָה קִרְיָה, אֲשֶׁר שָׁגְבָה מִמֶּנּוּ: אֶת-הַכֹּל, נָתַן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְפָנֵינוּ
36. From Aroer, which is on the edge of the valley of Arnon, and from the city that is in the valley, even unto Gilead, there was not a city too high for us: HaShem our God delivered up all before us.
37. רַק אֶל-אֶרֶץ בְּנֵי-עַמּוֹן, לֹא קָרַבְתָּ: כָּל-יָד נַחַל יַבֵּק, וְעָרֵי הָהָר, וְכָל אֲשֶׁר-צִוָּה, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
37. Only to the land of the children of Ammon thou camest not near; all the side of the river Jabbok, and the cities of the hill-country, and wheresoever HaShem our God forbade us.

Chapter: 3

1. וַנִּפְּן וְנַעַל, דֶּרֶךְ הַבָּשָׁן; וַיֵּצֵא עוֹג מֶלֶךְ-הַבָּשָׁן לְקָרְאֵתָנוּ הוּא וְכָל-עַמּוֹ, לַמִּלְחָמָה--אֶדְרֵעִי
1. Then we turned, and went up the way to Bashan; and Og the king of Bashan came out against us, he and all his people, unto battle at Edrei.
2. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי, אֵל-תִּירָא אוֹתוֹ--כִּי בִידְךָ נִתְּתִי אוֹתוֹ וְאֶת-כָּל-עַמּוֹ, וְאֶת-אֶרְצוֹ; וַעֲשִׂיתָ לוֹ--כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ לְסִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי, אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבוֹן
2. And HaShem said unto me: 'Fear him not; for I have delivered him, and all his people, and his land, into your hand; and thou shalt do unto him as thou didst unto Sihon king of the Amorites, who dwelt at Heshbon.'
3. וַיִּתֵּן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּיָדָנוּ, גַּם אֶת-עוֹג מֶלֶךְ-הַבָּשָׁן--וְאֶת-כָּל-עַמּוֹ; וַנַּבְּהֵם, עַד-בִּלְתִּי הִשְׁאִיר-לוֹ שְׂרִיד
3. So HaShem our God delivered into our hand Og also, the king of Bashan, and all his people; and we smote him until none was left to him remaining.
4. וַנִּלְכֹּד אֶת-כָּל-עָרָיו, בְּעֵת הַהוּא--לֹא הָיְתָה קִרְיָה, אֲשֶׁר לֹא-לָקַחְנוּ מֵאֵתָם: שְׁשִׁים עִיר כָּל-חֶבְלֵי אֲרָגֹב, מִמְּלֶכֶת עוֹג בְּבָשָׁן
4. And we took all his cities at that time; there was not a city which we took not from them; threescore cities, all the region of Argob, the kingdom of Og in Bashan.
5. כָּל-אֵלֶּה עָרִים בְּצֻרֹת, חוֹמָה גְּבוּהָה--דִּלְתַּיִם וּבָרִיתִ: לִבְדֹּ מִעָרֵי הַפְּרוּזִי, הָרַבָּה מְאֹד
5. All these were fortified cities, with high walls, gates, and bars; beside the unwalled towns a great many.
6. וַנַּחֲרֵם אוֹתָם--כַּאֲשֶׁר עָשִׂינוּ, לְסִיחֹן מֶלֶךְ חֶשְׁבוֹן: הַחֲרַם כָּל-עִיר מֵתָם, הַנָּשִׁים וְהַטָּף
6. And we destroyed them--as we did to Sihon king of Heshbon: the cities of the hill-country, and wheresoever HaShem our God forbade us.

6. And we utterly destroyed them, as we did unto Sihon king of Heshbon, utterly destroying every city, the men, and the women, and the little ones.
7. וְכָל-הַבְּהֵמָה וְשָׁלַל הָעָרִים, בְּזוּנוֹ לָנוּ.
7. But all the cattle, and the spoil of the cities, we took for a prey unto ourselves.
8. וְנִקַּח בָּעֵת הַהוּא, אֶת-הָאָרֶץ, מִיַּד שְׁנֵי מְלָכֵי הָאֱמֹרִי, אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן--מִנְחַל אַרְנוֹן, עַד-הַר הֶרְמוֹן.
8. And we took the land at that time out of the hand of the two kings of the Amorites that were beyond the Jordan, from the valley of Arnon unto mount Hermon--
9. צִידְנִים יִקְרְאוּ לְחֶרְמוֹן, שִׁרְיוֹן; וְהָאֱמֹרִי, יִקְרְאוּ-לוֹ שֶׁנִּיר.
9. which Hermon the Sidonians call Sirion, and the Amorites call it Senir--
10. כָּל עָרֵי הַמִּישֹׁר, וְכָל-הַגִּלְעָד וְכָל-הַבָּשָׁן, עַד-סֹלְכָה, וְאֶדְרֵעִי--עָרֵי מַמְלַכַת עֹג, בַּבָּשָׁן.
10. all the cities of the plain, and all Gilead, and all Bashan, unto Salcah and Edrei, cities of the kingdom of Og in Bashan.--
11. כִּי רַק-עֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן, נִשְׁאַר מִיֹּתֵר הַרְפָּאִים--הִנֵּה עָרְשׁוֹ עָרֵשׁ בְּרִזָּל, הִלָּה הוּא בְּרַבְתּ בְּנֵי עַמּוֹן: תִּשַׁע אַמּוֹת אָרְכָּהּ, וְאַרְבַּע אַמּוֹת רָחְבָּהּ--בְּאַמַת-אִישׁ.
11. For only Og king of Bashan remained of the remnant of the Rephaim; behold, his bedstead was a bedstead of iron; is it not in Rabbah of the children of Ammon? nine cubits was the length thereof, and four cubits the breadth of it, after the cubit of a man.--
12. וְאֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת יְרִשְׁנוּ, בָּעֵת הַהוּא; מֵעָרֶעֶר אֲשֶׁר-עַל-נְחַל אַרְנוֹן, וְחֻצֵי הַר-הַגִּלְעָד וְעָרָיו--נְתַתִּי, לְרֵאוּבֵנִי וְלִגְדֵי.
12. And this land we took in possession at that time; from Aroer, which is by the valley of Arnon, and half the hill-country of Gilead, and the cities thereof, gave I unto the Reubenites and to the Gadites;
13. וְיֹתֵר הַגִּלְעָד וְכָל-הַבָּשָׁן, מַמְלַכַת עֹג--נְתַתִּי, לְחֻצֵי שִׁבְט הַמְנַשֶּׁשׁ: כָּל חֶבֶל הָאָרְגֹב לְכָל-הַבָּשָׁן, הַהוּא יִקְרָא אֶרֶץ רְפָאִים.
13. and the rest of Gilead, and all Bashan, the kingdom of Og, gave I unto the half-tribe of Manasseh; all the region of Argob--all that Bashan is called the land of Rephaim.
14. יָאִיר בֶּן-מְנַשֶּׁשׁ, לָקַח אֶת-כָּל-חֶבֶל אֲרֹגֹב, עַד-גְּבוּל הַגִּשּׁוּרִי, וְהַמְעַכְתִּי; וַיִּקְרָא אֹתָם עַל-שְׁמוֹ אֶת-הַבָּשָׁן חֹת יָאִיר, עַד הַיּוֹם הַזֶּה.
14. Jair the son of Manasseh took all the region of Argob, unto the border of the Geshurites and the Maacathites, and called them, even Bashan, after his own name, Havvoth-jair, unto this day.--
15. וְלִמְכִיר, נְתַתִּי אֶת-הַגִּלְעָד.
15. And I gave Gilead unto Machir.
16. וְלִרְאוּבֵנִי וְלִגְדֵי נְתַתִּי מִן-הַגִּלְעָד, וְעַד-נְחַל אַרְנוֹן, תּוֹךְ הַנְּחַל, וְגִבְל--וְעַד יַבֹּק הַנְּחַל, גְּבוּל בְּנֵי עַמּוֹן.
16. And unto the Reubenites and unto the Gadites I gave from Gilead even unto the valley of Arnon, the middle of the valley for a border; even unto the river Jabbok, which is the border of the children of Ammon;
17. וְהָעַרְבָה, וְהַיַּרְדֵּן וְגִבְל--מִכְנָרָת, וְעַד יַם הָעַרְבָה יַם הַמֶּלַח, תַּחַת אֲשֻׁדַת הַפִּסְגָּה, מִזְרָחָהּ.

17. the Arabah also, the Jordan being the border thereof, from Chinnereth even unto the sea of the Arabah, the Salt Sea, under the slopes of Pisgah eastward.
18. וַאֲצוּ אֶתְכֶם, בָּעֵת הַהוּא לֵאמֹר: יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, נָתַן לָכֶם אֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ--חִלּוּצִים תַּעֲבֹרוּ לִפְנֵי אֲחֵיכֶם בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל, כָּל-בְּנֵי-חֵיל
18. And I commanded you at that time, saying: 'The YHVH your God hath given you this land to possess it; ye shall pass over armed before your brethren the children of Israel, all the men of valour.
19. רַק נְשִׁיכֶם וְטַפְכֶם, וּמִקְנֵכֶם, יָדַעְתִּי, כִּי-מִקְנֶה רַב לָכֶם--יֵשְׁבוּ, בְּעָרֵיכֶם, אֲשֶׁר נָתַתִּי, לָכֶם
19. But your wives, and your little ones, and your cattle--I know that ye have much cattle--shall abide in your cities which I have given you;
20. עַד אֲשֶׁר-יָנִיחַ יְהוָה לְאֲחֵיכֶם, בָּכֶם, וְיָרְשׁוּ גַם-הֵם, אֶת-הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נָתַן לָהֶם בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן; וְשַׁבְתֶּם, אִישׁ לְרִשְׁתּוֹ, אֲשֶׁר נָתַתִּי, לָכֶם
20. until HaShem give rest unto your brethren, as unto you, and they also possess the land which HaShem your God giveth them beyond the Jordan; then shall ye return every man unto his possession, which I have given you.
21. וְאֶת-יְהוֹשֻׁעַ צִוִּיתִי, בָּעֵת הַהוּא לֵאמֹר: עֵינֶיךָ הִרְאִיתָ, אֶת כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְשָׁנֵי הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה--כֵּן-יַעֲשֶׂה יְהוָה לְכָל-הַמְּמַלְכוֹת, אֲשֶׁר אֵתָּה עֹבֵר שָׁמָּה
21. And I commanded Joshua at that time, saying: 'Thine eyes have seen all that HaShem your God hath done unto these two kings; so shall HaShem do unto all the kingdoms whither thou goest over.
22. לֹא, תִירָאוּם: כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, הוּא הַנִּלְחָם לָכֶם. (ס)
22. Ye shall not fear them; for HaShem your God, He it is that fighteth for you.'
23. וְאֶתְחַנֵּן, אֵל-יְהוָה, בָּעֵת הַהוּא, לֵאמֹר
23. And I besought HaShem at that time, saying:
24. אֲדַנִּי יְהוָה, אַתָּה הַחֲלוֹת לְהִרְאוֹת אֶת-עַבְדְּךָ, אֶת-גִּדְלֶךָ, וְאֶת-יָדְךָ הַחֲזָקָה--אֲשֶׁר מִי-אֵל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ, אֲשֶׁר-יַעֲשֶׂה כַּמַּעֲשִׂיךָ וּכְגִבּוֹרֶיךָ
24. 'O Lord GOD, Thou hast begun to show Thy servant Thy greatness, and Thy strong hand; for what god is there in heaven or on earth, that can do according to Thy works, and according to Thy mighty acts?
25. אֶעֱבְרָה-נָא, וְאִרְאֶה אֶת-הָאָרֶץ הַטּוֹבָה, אֲשֶׁר, בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן: הֲהִרְ הַטּוֹב הַזֶּה, וְהַלְבָּנָן
25. Let me go over, I pray Thee, and see the good land that is beyond the Jordan, that goodly hill-country, and Lebanon.'
26. וַיַּעֲבֹר יְהוָה בִּי לְמַעַנְכֶם, וְלֹא שָׁמַע אֵלַי; וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי, רַב-לָךְ--אֵל-תּוֹסֵף דְּבַר אֵלַי עוֹד, בְּדֶבֶר הַזֶּה
26. But HaShem was wroth with me for your sakes, and hearkened not unto me; and HaShem said unto me: 'Let it suffice thee; speak no more unto Me of this matter.
27. עֲלֵה רֹאשׁ הַפִּסְגָּה, וְשֹׂא עֵינֶיךָ יָמָּה וְצָפְנָה וְתִמְנָה וּמִזְרָחָה--וְרֹאֵה בְּעֵינֶיךָ: כִּי-לֹא תַעֲבֹר, אֶת-הַיַּרְדֵּן הַזֶּה
27. Get thee up into the top of Pisgah, and lift up thine eyes westward, and northward, and southward, and eastward, and behold with thine eyes; for thou shalt not go over this Jordan.

28. וְצוּ אֶת-יְהוֹשֻעַ, וְחִזְקוּהוּ וְאַמְצֵהוּ: כִּי-הוּא יַעֲבֹר, לִפְנֵי הָעָם הַזֶּה, וְהוּא יִנְחִיל אוֹתָם, אֶת-הָאָרֶץ
אֲשֶׁר תִּרְאֶה

28. But charge Joshua, and encourage him, and strengthen him; for he shall go over before this people, and he shall cause them to inherit the land which thou shalt see.'

29. וַנֵּשֶׁב בְּגִיא, מוֹל בֵּית פְּעוֹר. {פ}

29. So we abode in the valley over against Beth-peor.

Chapter: 4

1. וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל, שְׁמַע אֶל-הַחֻקִּים וְאֶל-הַמִּשְׁפָּטִים, אֲשֶׁר אֲנִי מְלַמֵּד אֶתְכֶם, לַעֲשׂוֹת--לְמַעַן תַּחְיוּ,
וּבְאֵתָם וִירְשָׁתֶם אֶת-הָאָרֶץ, אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם, נָתַן לָכֶם

1. And now, O Israel, hearken unto the statutes and unto the ordinances, which I teach you, to do them; that ye may live, and go in and possess the land which HaShem, the God of your fathers, giveth you.

2. לֹא תִסְפּוּ, עַל-הַדָּבָר אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם, וְלֹא תִגְרַעוּ, מִמֶּנּוּ--לְשֹׁמֵר, אֶת-מִצְוֹת יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם, אֲשֶׁר אֲנִי, מְצַוֶּה אֶתְכֶם

2. Ye shall not add unto the word which I command you, neither shall ye diminish from it, that ye may keep the commandments of HaShem your God which I command you.

3. עֵינֵיכֶם, הִרְאֹת, אֶת אֲשֶׁר-עָשָׂה יְהוָה, בְּבַעַל פְּעוֹר: כִּי כָל-הָאִישׁ, אֲשֶׁר הָלַךְ אַחֲרַי בְּעַל-פְּעוֹר--
הַשְׁמִידוּ יְהוָה אֱלֹהֵי, מְקַרְבֶּךָ

3. Your eyes have seen what HaShem did in Baal-peor; for all the men that followed the Baal of Peor, HaShem your God hath destroyed them from the midst of thee.

4. וְאַתֶּם, הַדֹּבֵקִים, בִּיהוָה, אֱלֹהֵיכֶם--חַיִּים בְּלָכֶם, הַיּוֹם

4. But ye that did cleave unto HaShem your God are alive every one of you this day.

5. רְאֵה לְמַדְתִּי אֶתְכֶם, חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים, כְּאֲשֶׁר צֻוֵּנִי, יְהוָה אֱלֹהֵי: לַעֲשׂוֹת כֵּן--בְּקֶרֶב הָאָרֶץ, אֲשֶׁר אַתֶּם
בָּאִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ

5. Behold, I have taught you statutes and ordinances, even as HaShem my God commanded me, that ye should do so in the midst of the land whither ye go in to possess it.

6. וּשְׁמַרְתֶּם, וַעֲשִׂיתֶם--כִּי הוּא חֻכְמַתְכֶם וּבִינְתְּכֶם, לְעֵינֵי הָעַמִּים: אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּ, אֶת כָּל-הַחֻקִּים
הָאֵלֶּה, וְאָמְרוּ רַק עַם-חָכָם וְנָבוֹן, הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה

6. Observe therefore and do them; for this is your wisdom and your understanding in the sight of the peoples, that, when they hear all these statutes, shall say: 'Surely this great nation is a wise and understanding people.'

7. כִּי מִי-גוֹי גָדוֹל, אֲשֶׁר-לוֹ אֱלֹהִים קְרֹבִים אֵלָיו, בִּיהוָה אֱלֹהֵינוּ, בְּכָל-קְרָאנוּ אֵלָיו

7. For what great nation is there, that hath God so nigh unto them, as HaShem our God is whensoever we call upon Him?

8. וּמִי גוֹי גָדוֹל, אֲשֶׁר-לוֹ חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים צְדִיקִים, כְּכֹל הַתּוֹרָה הַזֹּאת, אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם

8. And what great nation is there, that hath statutes and ordinances so righteous as all this law, which I set before you this day?

9. רק השמר לך ושמר נפשך מאד, פן-תשכח את-הדברים אשר-ראו עיניך ופן-יסורו מלבבך, כל, ימי חייך; והודעתם לבניך, ולבני בניך

9. Only take heed to thyself, and keep your soul diligently, lest thou forget the things which thine eyes saw, and lest they depart from your heart all the days of your life; but make them known unto your children and your children's children;

10. יום, אשר עמדת לפני יהוה אלהיך בחורב, באמר יהוה אלי הקהל-לי את-העם, ואשמעם את-דברי: אשר ילמדון ליראה אתי, כל-הימים אשר הם חיים על-האדמה, ואת-בניהם, ילמדון

10. the day that thou stoodest before HaShem your God in Horeb, when HaShem said unto me: 'Assemble Me the people, and I will make them hear My words that they may learn to fear Me all the days that they live upon the earth, and that they may teach their children.'

11. ותקרבון ותעמדון, תחת ההר; וההר בער באש, עד-לב השמים--חשך, ענן וערפל

11. And ye came near and stood under the mountain; and the mountain burned with fire unto the heart of heaven, with darkness, cloud, and thick darkness.

12. וידבר יהוה אליכם, מתוך האש: קול דברים אתם שמעים, ותמונה אינכם ראים וזלתי קול

12. And HaShem spoke unto you out of the midst of the fire; ye heard the voice of words, but ye saw no form; only a voice.

13. ויגד לכם את-בריתו, אשר צוה אתכם לעשות--עשרת, הדברים; ויכתבם, על-שני לוחות אבנים

13. And He declared unto you His covenant, which He commanded you to perform, even the ten words; and He wrote them upon two tables of stone.

14. ואתי צוה יהוה, בעת ההוא, ללמד אתכם, חקים ומשפטים: לעשותכם אתם--בארץ, אשר אתם עברים שמה לרשתה

14. And HaShem commanded me at that time to teach you statutes and ordinances, that ye might do them in the land whither ye go over to possess it.

15. ונשמרתם מאד, לנפשותיכם: כי לא ראיתם, כל-תמונה, ביום דבר יהוה אליכם בחורב, מתוך האש

15. Take ye therefore good heed unto yourselves--for ye saw no manner of form on the day that HaShem spoke unto you in Horeb out of the midst of the fire--

16. פן-תשחתון--ועשיתם לכם פסל, תמונת כל-סמל: תבנית זכר, או נקבה

16. lest ye deal corruptly, and make you a graven image, even the form of any figure, the likeness of male or female,

17. תבנית, כל-בהמה אשר בארץ; תבנית כל-צפור כנף, אשר תעוף בשמים

17. the likeness of any beast that is on the earth, the likeness of any winged fowl that flieth in the heaven,

18. תבנית, כל-רמש באדמה; תבנית כל-דגה אשר-במים, מתחת לארץ

18. the likeness of any thing that creepeth on the ground, the likeness of any fish that is in the water under the earth;

19. ופן-תשא עיניך השמימה, וראית את-השמש ואת-הירח ואת-הכוכבים כל צבא השמים, ונדחת והשתחית להם, ועבדתם--אשר חלק יהוה אלהיך, אתם, לכל העמים, תחת כל-השמים

19. and lest thou lift up thine eyes unto heaven, and when thou seest the sun and the moon and the stars, even all the host of heaven, thou be drawn away and worship them, and serve them, which HaShem your God hath allotted unto all the peoples under the whole heaven.

20. וְאַתֶּכֶם לָקַח יְהוָה, וַיֹּצֵא אֶתְכֶם מִבְּרֹז הַבַּיִת לִזְכָּר, בַּיּוֹם הַזֶּה
20. But you hath HaShem taken and brought forth out of the iron furnace, out of Egypt, to be unto Him a people of inheritance, as ye are this day.
21. וַיְהוֹה הַתְּאֵנָה-בִּי, עַל-דְּבָרֵיכֶם; וַיִּשָּׁבַע, לְבַלְתִּי עֲבָרִי אֶת-הַיַּרְדֵּן, וּלְבַלְתִּי-בֹא אֶל-הָאָרֶץ הַטּוֹבָה, אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ נַחֲלָה
21. Now HaShem was angered with me for your sakes, and swore that I should not go over the Jordan, and that I should not go in unto that good land, which HaShem your God giveth thee for an inheritance;
22. כִּי אֲנֹכִי מֵת בָּאָרֶץ הַזֹּאת, אֵינֶנִּי עֹבֵר אֶת-הַיַּרְדֵּן; וְאַתֶּם, עֹבְרִים, אֶת-הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת
22. but I must die in this land, I must not go over the Jordan; but ye are to go over, and possess that good land.
23. הִשְׁמַרְוּ לָכֶם, פֶּן-תִּשְׁכַּחוּ אֶת-בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, אֲשֶׁר כָּרַת, עִמָּכֶם; וַעֲשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוּנֹת בַּל, אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
23. Take heed unto yourselves, lest ye forget the covenant of HaShem your God, which He made with you, and make you a graven image, even the likeness of any thing which HaShem your God hath forbidden thee.
24. כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, אֵשׁ אֹכֶלֶת הוּא: אֵל, קָנָא. (פ)
24. For HaShem your God is a devouring fire, a jealous God.
25. כִּי-תוֹלִיד בָּנִים וּבָנִי בָנִים, וְנוֹשְׁנֶתֶם בָּאָרֶץ; וְהִשְׁחַחְתֶּם, וַעֲשִׂיתֶם פֶּסֶל תְּמוּנֹת בַּל, וַעֲשִׂיתֶם הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה-אֱלֹהֶיךָ, לְהַכְעִיסוֹ
25. When thou shalt beget children, and children's children, and ye shall have been long in the land, and shall deal corruptly, and make a graven image, even the form of any thing, and shall do that which is evil in the sight of HaShem your God, to provoke Him;
26. הָעִידֹתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת-הַשָּׁמַיִם וְאֶת-הָאָרֶץ, כִּי-אֲבֹד תִּאֲבְדוּן מִהֵרָ, מֵעַל הָאָרֶץ, אֲשֶׁר אִתְּם עֹבְרִים אֶת-הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: לֹא-תֵאָרִיכוּ יָמִים עָלֶיהָ, כִּי הַשִּׁמְד תִּשְׁמְדוּן
26. I call heaven and earth to witness against you this day, that ye shall soon utterly perish from off the land whereunto ye go over the Jordan to possess it; ye shall not prolong your days upon it, but shall utterly be destroyed.
27. וְהִפִּיץ יְהוָה אֶתְכֶם, בָּעַמִּים; וְנִשְׁאַרְתֶּם, מִתֵּי מִסְפָּר, בְּגוֹיִם, אֲשֶׁר יִנְהַג יְהוָה אֶתְכֶם שָׁמָּה
27. And HaShem shall scatter you among the peoples, and ye shall be left few in number among the nations, whither HaShem shall lead you away.
28. וְעַבַּדְתֶּם-שֵׁם אֱלֹהִים, מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם: עֵץ וְאֶבֶן--אֲשֶׁר לֹא-יִרְאוּן וְלֹא יִשְׁמְעוּן, וְלֹא יֵאָכְלוּ וְלֹא יִרְיָחוּ
28. And there ye shall serve gods, the work of men's hands, wood and stone, which neither see, nor hear, nor eat, nor smell.
29. וּבִקְשַׁתֶּם מִשָּׁם אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, וּמִצֹּאתָ: כִּי תִדְרֹשְׁנֻהוּ, בְּכָל-לִבְבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ
29. But from thence ye will seek HaShem your God; and thou shalt find Him, if thou search after Him with all your heart and with all your soul.
30. בִּצְרָר לְךָ--וּמִצֹּאוֹךָ, כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה; בְּאַחֲרִית, הַיָּמִים, וְשִׁבְתָּ עַד-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, וְשָׁמַעַתָּ בְּקוֹלוֹ
30. In secret thou shalt find Him--and from afar, all these things; in the latter days, and thou shalt sit until thou shalt hear the voice of HaShem thy God, and thou shalt obey His voice.

30. In your distress, when all these things are come upon thee, in the end of days, thou wilt return to HaShem your God, and hearken unto His voice;
31. כי אל רחום יהוה אלהיך, לא ירפך ולא ישחיתך; ולא ישבח את-ברית אבותיך, אשר נשבע להם.
31. for HaShem your God is a merciful God; He will not fail thee, neither destroy thee, nor forget the covenant of your fathers which He swore unto them.
32. כי שאל-נא לימים ראשונים אשר-היו לפניך, למן-היום אשר ברא אלהים אדם על-הארץ, ולמקצה השמים, ועד-קצה השמים: הנהייה, בדבר הגדול הזה, או, הנשמע במהו
32. For ask now of the days past, which were before thee, since the day that God created man upon the earth, and from the one end of heaven unto the other, whether there hath been any such thing as this great thing is, or hath been heard like it?
33. השמע עם קול אלהים מדבר מתוך-האש, באשר-שמעת אתה--ויחי
33. Did ever a people hear the voice of God speaking out of the midst of the fire, as thou hast heard, and live?
34. או הנסה אלהים, לבוא לקחת לו גוי מקרב גוי, במסת באתת ובמופתים ובמלחמה וביר חזקה ובזרוע נטויה, ובמוראים גדלים: ככל אשר-עשה לכם יהוה אלהיכם, במצרים--לעיניך
34. Or hath God assayed to go and take Him a nation from the midst of another nation, by trials, by signs, and by wonders, and by war, and by a mighty hand, and by an outstretched arm, and by great terrors, according to all that HaShem your God did for you in Egypt before thine eyes?
35. אתה הראת לדעת, כי יהוה הוא האלהים: אין עוד, מלבדו
35. Unto thee it was shown, that thou mightiest know that HaShem, He is God; there is none else beside Him.
36. מן-השמים השמיעך את-קלו, ליסרך; ועל-הארץ, הראך את-אשו הגדולה, ודבריו שמעת, מתוך האש
36. Out of heaven He made thee to hear His voice, that He might instruct thee; and upon earth He made thee to see His great fire; and thou didst hear His words out of the midst of the fire.
37. ותחת, כי אהב את-אבותיך, ויבחר בזרעו, אחריו; ויצאך בפניו בכחו הגדל, ממצרים
37. And because He loved your fathers, and chose their seed after them, and brought thee out with His presence, with His great power, out of Egypt,
38. להוריש, גוים גדלים ועצמים ממך--מפניך; להביאך, לתת-לך את-ארצם נחלה--ביום הזה
38. to drive out nations from before thee greater and mightier than thou, to bring thee in, to give thee their land for an inheritance, as it is this day;
39. וידעת היום, והשבת אל-לבבך, כי יהוה הוא האלהים, בשמים ממעל ועל-הארץ מתחת: אין, עוד
39. know this day, and lay it to your heart, that HaShem, He is God in heaven above and upon the earth beneath; there is none else.
40. ושמרת את-חקיו ואת-מצו;ו, אשר אנכי מצוך היום, אשר ייטב לך, ולבניך אחריך-- ולמען תאריך ימים על-האדמה, אשר יהוה אלהיך נתן לך כל-הימים. (פ)
40. And thou shalt keep His statutes, and His commandments, which I command thee this day, that it may go well with thee, and with your children after thee, and that thou mayest prolong your days upon the land, which HaShem your God giveth thee, for ever.

41. אז יבדיל משה שלש ערים, בעבר הירדן, מזרח, שמש
41. Then Moses separated three cities beyond the Jordan toward the sunrising;
42. לנס שמה רוצח, אשר ירצח את-רעהו בבלי-דעת, והוא לא-שנא לו, מתמל שלשם; ונס, אל-אחת מן-הערים האל--וחי
42. that the manslayer might flee thither, that slayeth his neighbour unawares, and hated him not in time past; and that fleeing unto one of these cities he might live:
43. את-בצר במדבר בארץ המישור, לראובני; ואת-ראמת בגלעד לגדי, ואת-גולן בבשן למנשי
43. Bezer in the wilderness, in the table-land, for the Reubenites; and Ramoth in Gilead, for the Gadites; and Golan in Bashan, for the Manassites.
44. וזאת, התורה, אשר-שם משה, לפני בני ישראל
44. And this is the law which Moses set before the children of Israel;
45. אלה, העדות, והחקים, והמשפטים--אשר דבר משה אל-בני ישראל, בצאתם ממצרים
45. these are the testimonies, and the statutes, and the ordinances, which Moses spoke unto the children of Israel, when they came forth out of Egypt;
46. בעבר הירדן בגיא, מול בית פעור, בארץ סיחן מלך האמרי, אשר יושב בחשבון--אשר הכה משה ובני ישראל, בצאתם ממצרים
46. beyond the Jordan, in the valley over against Beth-peor, in the land of Sihon king of the Amorites, who dwelt at Heshbon, whom Moses and the children of Israel smote, when they came forth out of Egypt;
47. ויירשו את-ארצו ואת-ארץ עוג מלך-הבשן, שני מלכי האמרי, אשר, בעבר הירדן--מזרח, שמש
47. and they took his land in possession, and the land of Og king of Bashan, the two kings of the Amorites, who were beyond the Jordan toward the sunrising;
48. מערער אשר על-שפת-נחל ארנון, ועד-הר שיאן--הוא הרמון
48. from Aroer, which is on the edge of the valley of Arnon, even unto mount Sion--the same is Hermon--
49. וכל-הערבה עבר הירדן, מזרח, ועד, ים הערבה--תחת, אשדות הפסגה. {פ}
49. and all the Arabah beyond the Jordan eastward, even unto the sea of the Arabah, under the slopes of Pisgah.

Chapter: 5

1. ויקרא משה, אל-כל-ישראל, ויאמר אלהם שמע ישראל את-החקים ואת-המשפטים, אשר אנכי דבר באזניכם היום; ולמדתם אתם, ושמרתם לעשותם
1. And Moses called unto all Israel, and said unto them: Hear, O Israel, the statutes and the ordinances which I speak in your ears this day, that ye may learn them, and observe to do them.
2. יהוה אלהינו, ברת עמנו ברית--בחרב
2. The YHVH our God made a covenant with us in Horeb.
3. לא את-אבותינו, ברת יהוה את-הברית הזאת: כי אתנו, אנחנו אלה פה היום כלנו חיים
3. The YHVH made not this covenant with our fathers, but with us, even us, who are all of us here alive this day.
4. פנים בפנים, דבר יהוה עמכם בהר--מתוך האש
4. Pנים בפנים, דבר יהוה עמכם בהר--מתוך האש

4. The YHVH spoke with you face to face in the mount out of the midst of the fire--
5. אנכי עמד בין-יהוה וביניכם, בעת ההוא, להגיד לכם, את-דבר יהוה: כי יראתם מפני האש, ולא-עליתם בהר לאמר. (ס)
5. I stood between HaShem and you at that time, to declare unto you the word of HaShem; for ye were afraid because of the fire, and went not up into the mount--saying:
6. אנכי יהוה אלהיך, אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים: לא-יהיה לך אלהים אחרים, על-פני
6. I am HaShem your God, who brought thee out of the land of Egypt, out of the house of bondage.
7. לא-תעשה לך פסל, כל-תמונה, אשר בשמים ממעל, ואשר בארץ מתחת--ואשר במים, מתחת לארץ
7. Thou shalt have no other gods before Me.
8. לא-תשתחוה להם, ולא תעבדם: כי אנכי יהוה אלהיך, אל קנא--פקד עו; וזו; אבות על-בנים ועל-שלישים ועל-רבעים, לשנאי
8. Thou shalt not make unto thee a graven image, even any manner of likeness, of any thing that is in heaven above, or that is in the earth beneath, or that is in the water under the earth.
9. ועשה חסד, לאלפים--לאהבי, ולשמרי מצותו (מצו; וזו; תי). (ס)
9. Thou shalt not bow down unto them, nor serve them; for I HaShem your God am a jealous God, visiting the iniquity of the fathers upon the children, and upon the third and upon the fourth generation of them that hate Me,
10. לא תשא את-שם-יהוה אלהיך, לשוא: כי לא ינקה יהוה, את אשר-ישא את-שמו לשוא. (ס)
10. and showing mercy unto the thousandth generation of them that love Me and keep My commandments.
11. שמור את-יום השבת, לקדשו, באשר צוה, יהוה אלהיך
11. Thou shalt not take the name of HaShem your God in vain; for HaShem will not hold him guiltless that taketh His name in vain.
12. ששת ימים תעבד, ועשית כל-מלאכתך
12. Observe the sabbath day, to keep it holy, as HaShem your God commanded thee.
13. ויום, השביעי--שבת, ליהוה אלהיך: לא תעשה כל-מלאכה אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך ושורך וחמורך וכל-בהמתך, וגרך אשר בשעריך--למען ינוח עבדך ואמתך, במוך
13. Six days shalt thou labour, and do all your work;
14. וזכרת, כי עבד היית בארץ מצרים, ויצאך יהוה אלהיך משם, ביד חזקה ובזרע נטויה; על-כן, צוה יהוה אלהיך, לעשות, את-יום השבת. (ס)
14. but the seventh day is a sabbath unto HaShem your God, in it thou shalt not do any manner of work, thou, nor your son, nor your daughter, nor your man-servant, nor your maid-servant, nor thine ox, nor thine ass, nor any of your cattle, nor your stranger that is within your gates; that your man-servant and your maid-servant may rest as well as thou.
15. כבד את-אביך ואת-אמך, באשר צוה יהוה אלהיך--למען יאריכן ימך, ולמען ייטב לך, על האדמה, אשר-יהוה אלהיך נתן לך. (ס)

15. And thou shalt remember that thou was a servant in the land of Egypt, and HaShem your God brought thee out thence by a mighty hand and by an outstretched arm; therefore HaShem your God commanded thee to keep the sabbath day.
16. לא תרצח, {ס} ולא תנאף; {ס} ולא תגנב, {ס} ולא תענה ברעך עד שוא. {ס}
16. Honour your father and your mother, as HaShem your God commanded thee; that your days may be long, and that it may go well with thee, upon the land which HaShem your God giveth thee.
17. ולא תחמד, אשת רעך; {ס} ולא תתאווה בית רעך, שדהו ועבדו ואמתו שורו וחמרו, וכל, אשר לרעך. {ס}
17. Thou shalt not murder.
18. את-הדברים האלה דבר יהוה אל-כל-קהלכם בזה, מתוך האש הענן והערפל--קול גדול, ולא יסף; ויכתבם, על-שני לוח אבנים, ויתנם, אלי
18. (5:17) Neither shalt thou commit adultery.
19. ויהי, בשמעכם את-הקול מתוך החשך, וזהר, בער באש; ותקרבוני אלי, כל-ראשי שבטיכם וזקניכם
19. (5:17) Neither shalt thou steal.
20. ותאמרו, הן הראנו יהוה אלהינו את-כבודו ואת-גדלו, ואת-קלו שמענו, מתוך האש; היום הזה ראינו, כי-ידבר אלהים את-האדם וחי
20. (5:17) Neither shalt thou bear false witness against your neighbour.
21. ועתה, למה נמות, כי תאכלנו, האש הגדלה הזאת; אם-יספים אנחנו, לשמע את-קול יהוה אלהינו עוד--ומתנו
21. (5:18) Neither shalt thou covet your neighbour's wife; neither shalt thou desire your neighbour's house, his field, or his man-servant, or his maid-servant, his ox, or his ass, or any thing that is your neighbour's.
22. כי מי כל-בשר אשר שמע קול אלהים חיים מדבר מתוך-האש, כמנו--ויחי
22. (5:19) These words HaShem spoke unto all your assembly in the mount out of the midst of the fire, of the cloud, and of the thick darkness, with a great voice, and it went on no more. And He wrote them upon two tables of stone, and gave them unto me.
23. קרב אתה ושמע, את כל-אשר יאמר יהוה אלהינו; ואת תדבר אלינו, את כל-אשר ידבר יהוה אלהינו אליך--ושמענו ועשינו
23. (5:20) And it came to pass, when ye heard the voice out of the midst of the darkness, while the mountain did burn with fire, that ye came near unto me, even all the heads of your tribes, and your elders;
24. וישמע יהוה את-קול דבריכם, בדברכם אלי; ויאמר יהוה אלי, שמעתי את-קול דברי העם הזה אשר דברו אליך--היטיבו, כל-אשר דברו
24. (5:21) and ye said: 'Behold, HaShem our God hath shown us His glory and His greatness, and we have heard His voice out of the midst of the fire; we have seen this day that God doth speak with man, and he liveth.
25. מי-יתן והיה לבבם זה להם, ליראה אתי ולשמר את-כל-מצו; תי--כל-הימים: למען ייטב להם ולבניהם, לעלם

25. (5:22) Now therefore why should we die? for this great fire will consume us; if we hear the voice of HaShem our God any more, then we shall die.

26. לך, אמר להם: שובו לכם, לאהליכם

26. (5:23) For who is there of all flesh, that hath heard the voice of the living God speaking out of the midst of the fire, as we have, and lived?

27. ואתה, פה עמד עמדי, ואדברה אליך את כל-המצוה והחקים והמשפטים, אשר תלמדם; ועשו בארץ, אשר אנכי נתן להם לרשתה

27. (5:24) Go thou near, and hear all that HaShem our God may say; and thou shalt speak unto us all that HaShem our God may speak unto thee; and we will hear it and do it.'

28. ושמרתם לעשות, באשר צוה יהוה אלהיכם אתכם: לא תסרו, ימין ושמאל

28. (5:25) And HaShem heard the voice of your words, when ye spoke unto me; and HaShem said unto me: 'I have heard the voice of the words of this people, which they have spoken unto thee; they have well said all that they have spoken.

29. בכל-הדרך, אשר צוה יהוה אלהיכם אתכם--תלכו: למען תחיו, וטוב לכם, והארכתם ימים, בארץ אשר תירשון

29. (5:26) Oh that they had such a heart as this alway, to fear Me, and keep all My commandments, that it might be well with them, and with their children for ever!

Chapter: 6

1. וזאת המצוה, החקים והמשפטים, אשר צוה יהוה אלהיכם, ללמד אתכם--לעשות בארץ, אשר אתם עברים שמה לרשתה

1. Now this is the commandment, the statutes, and the ordinances, which HaShem your God commanded to teach you, that ye might do them in the land whither ye go over to possess it--

2. למען תירא את-יהוה אלהיך, לשמר את-כל-חקתיו ומצו; ותיו אשר אנכי מצוה, אתה ובנך ובן-בנה, כל ימי חיך--ולמען, יארכו ימך

2. that thou mightest fear HaShem your God, to keep all His statutes and His commandments, which I command thee, thou, and your son, and your son's son, all the days of your life; and that your days may be prolonged.

3. ושמעת ישראל, ושמרת לעשות, אשר יטב לך, ואשר תרבון מאד: באשר דבר יהוה אלהי אבותיך, לך--ארץ זבת חלב, ודבש. (פ)

3. Hear therefore, O Israel, and observe to do it; that it may be well with thee, and that ye may increase mightily, as HaShem, the God of your fathers, hath promised unto thee--a land flowing with milk and honey.

4. שמע, ישראל: יהוה אלהינו, יהוה אחד

4. HEAR, O ISRAEL: THE YHVH OUR GOD, THE YHVH IS ONE.

5. ואהבת, את יהוה אלהיך, בכל-לבבך ובכל-נפשך, ובכל-מאדך

5. And thou shalt love HaShem your God with all your heart, and with all your soul, and with all your might.

6. והיו הדברים האלה, אשר אנכי מצוה היום--על-לבבך

6. And these words, which I command thee this day, shall be upon your heart;

7. וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ, וְדִבַּרְתָּ בָם, בְּשֹׁבֶתְךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ, וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ.
7. and thou shalt teach them diligently unto your children, and shalt talk of them when thou sittest in your house, and when thou walkest by the way, and when thou liest down, and when thou risest up.
8. וְקָשַׁרְתָם לְאוֹת, עַל-יָדְךָ; וְהָיוּ לְטֹטְפֹת, בֵּין עֵינֶיךָ.
8. And thou shalt bind them for a sign upon your hand, and they shall be for frontlets between thine eyes.
9. וְכָתַבְתָם עַל-מַזְזוֹת בֵּיתְךָ, וּבְשַׁעְרֶיךָ. {ס}
9. And thou shalt write them upon the door-posts of your house, and upon your gates.
10. וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב--לֵאמֹר: עָרִים גְּדוֹלוֹת וְטוֹבוֹת, אֲשֶׁר לֹא-בָנִיתָ.
10. And it shall be, when HaShem your God shall bring thee into the land which He swore unto your fathers, to Abraham, to Isaac, and to Jacob, to give thee--great and goodly cities, which thou didst not build,
11. וּבָתִּים מְלֵאִים כָּל-טוֹב, אֲשֶׁר לֹא-מָלֵאתָ, וּבְרֵת חֲצוּבוֹת אֲשֶׁר לֹא-חָצַבְתָּ, כְּרָמִים וְזֵיתִים אֲשֶׁר לֹא-נִטְעַתָּ; וְאָכַלְתָּ, וְשָׂבַעְתָּ.
11. and houses full of all good things, which thou didst not fill, and cisterns hewn out, which thou the didst not hew, vineyards and olive-trees, which thou didst not plant, and thou shalt eat and be satisfied--
12. הִשָּׁמֶר לְךָ, פֶּן-תִּשְׁכַּח אֶת-יְהוָה, אֲשֶׁר הוֹצִיאָךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, מִבֵּית עֲבָדִים.
12. then beware lest thou forget HaShem, who brought thee forth out of the land of Egypt, out of the house of bondage.
13. אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תִירָא, וְאוֹתוֹ תַעֲבֹד; וּבְשֵׁמוֹ, תִּשָּׁבַע.
13. Thou shalt fear HaShem your God; and Him shalt thou serve, and by His name shalt thou swear.
14. לֹא תִלְכּוּן, אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים--מֵאֱלֹהֵי הָעַמִּים, אֲשֶׁר, סְבִיבוֹתֶיכֶם.
14. Ye shall not go after other gods, of the gods of the peoples that are round about you;
15. כִּי אֵל קָנָא יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, בְּקִרְבְּךָ: פֶּן-יִחַרָה אַף-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, בָּךְ, וְהִשְׁמִידְךָ, מֵעַל פְּנֵי הָאָרֶץ. {ס}
15. for a jealous God, even HaShem your God, is in the midst of thee; lest the anger of HaShem your God be kindled against thee, and He destroy thee from off the face of the earth.
16. לֹא תִנְסֹה, אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיכֶם, כַּאֲשֶׁר נִסִּיתֶם, בַּמֶּסָּה.
16. Ye shall not try HaShem your God, as ye tried Him in Massah.
17. שָׁמֹר תִּשְׁמְרוּן, אֶת-מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, וְעֲדוֹתָיו וְחֻקָּיו, אֲשֶׁר צִוָּךְ.
17. Ye shall diligently keep the commandments of HaShem your God, and His testimonies, and His statutes, which He hath commanded thee.
18. וְעָשִׂיתָ הַיֵּשֶׁר וְהַטּוֹב, בְּעֵינֵי יְהוָה--לְמַעַן, יִיטֵב לְךָ, וּבָאֵת וִירֶשֶׁתָּ אֶת-הָאָרֶץ הַטּוֹבָה, אֲשֶׁר-נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְרָהָם.

18. And thou shalt do that which is right and good in the sight of HaShem; that it may be well with thee, and that thou mayest go in and possess the good land which HaShem swore unto your fathers,
19. לְהִדְף אֶת-כָּל-אֹיְבֶיךָ, מִפְּנֶיךָ, בְּאִשֶּׁר, דִּבֶּר יְהוָה. (ס)
19. to thrust out all thine enemies from before thee, as HaShem hath spoken.
20. בִּי-יִשְׁאַלְךָ בֶּןְךָ מָחָר, לֵאמֹר: מָה הָעֲדוּת, וְהַחֲקִים וְהַמִּשְׁפָּטִים, אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, אֶתְכֶם
20. When your son asketh thee in time to come, saying: 'What mean the testimonies, and the statutes, and the ordinances, which HaShem our God hath commanded you?
21. וְאָמַרְתָּ לְבִנְךָ, עֲבָדִים הָייִנוּ לְפָרְעָה בְּמִצְרַיִם; וַיֹּצִיאֵנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם, בְּיַד חֲזָקָה
21. then thou shalt say unto your son: 'We were Pharaoh's bondmen in Egypt; and HaShem brought us out of Egypt with a mighty hand.
22. וַיֵּתֶן יְהוָה אוֹתוֹת וּמִפְתִּים גְּדֹלִים וְרַעִים בְּמִצְרַיִם, בְּפָרְעָה וּבְכָל-בֵּיתוֹ--לְעֵינֵינוּ
22. And HaShem showed signs and wonders, great and sore, upon Egypt, upon Pharaoh, and upon all his house, before our eyes.
23. וְאוֹתֵנוּ, הוֹצִיא מִשָּׁם--לְמַעַן, הָבִיא אֶתֵּנוּ, לָתֵת לָנוּ אֶת-הָאָרֶץ, אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאֲבֹתֵינוּ
23. And He brought us out from thence, that He might bring us in, to give us the land which He swore unto our fathers.
24. וַיֹּצִיֵנוּ יְהוָה, לַעֲשׂוֹת אֶת-כָּל-הַחֲקִים הָאֵלֶּה, לִירְאָה, אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵינוּ--לְטוֹב לָנוּ כָּל-הַיָּמִים, לְחַיֵּינוּ בְּהֵימֵן הַזֶּה
24. And HaShem commanded us to do all these statutes, to fear HaShem our God, for our good always, that He might preserve us alive, as it is at this day.
25. וַצִּדְקָה, תִּהְיֶה-לָּנוּ: בִּי-נִשְׁמַר לַעֲשׂוֹת אֶת-כָּל-הַמִּצְוָה הַזֹּאת, לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ--בְּאִשֶּׁר צִוָּנוּ. (ס)
25. And it shall be righteousness unto us, if we observe to do all this commandment before HaShem our God, as He hath commanded us.'

Chapter: 7

1. בִּי יִבְיֹאֵךְ, יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, אֶל-הָאָרֶץ, אֲשֶׁר-אַתָּה בָּא-שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ; וְנָשַׁל גּוֹיִם-רַבִּים מִפְּנֶיךָ הַחַתִּי וְהַגִּרְגָּשִׁי וְהָאֹמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי, וְהַחִוִּי וְהַיְבוֹסִי--שְׁבַעָה גּוֹיִם, רַבִּים וְעַצוּמִים מִמֶּךָּ
1. When HaShem your God shall bring thee into the land whither thou goest to possess it, and shall cast out many nations before thee, the Hittite, and the Girgashite, and the Amorite, and the Canaanite, and the Perizzite, and the Hivite, and the Jebusite, seven nations greater and mightier than thou;
2. וַיִּנְתֶּנָּם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, לְפָנֶיךָ--וְהִכִּיתָם: הַחֲרֹם תַּחְרִים אֹתָם, לֹא-תִכְרֹת לָהֶם בְּרִית וְלֹא תַחֲנֹם
2. and when HaShem your God shall deliver them up before thee, and thou shalt smite them; then thou shalt utterly destroy them; thou shalt make no covenant with them, nor show mercy unto them;
3. וְלֹא תִתְחַתֵּן, בָּם: בֵּיתְךָ לֹא-תִתֵּן לְבָנוֹ, וּבֵתוֹ לֹא-תִקַּח לְבִנְךָ
3. neither shalt thou make marriages with them: your daughter thou shalt not give unto his son, nor his daughter shalt thou take unto your son.
4. בִּי-יָסִיר אֶת-בְּנֶךָ מֵאֲחֵרִי, וְעַבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים; וְחָרָה אַף-יְהוָה בָּכֶם, וְהִשְׁמִידְךָ מִהָרָה

4. For he will turn away your son from following Me, that they may serve other gods; so will the anger of HaShem be kindled against you, and He will destroy thee quickly.
5. כי-אם-כה תעשו, להם--מזבחתיהם תתצו, ומצבתם תשברו; ואשירהם, תגדעון, ופסיליהם, תשרפון באש
5. But thus shall ye deal with them: ye shall break down their altars, and dash in pieces their pillars, and hew down their Asherim, and burn their graven images with fire.
6. כי עם קדוש אתה, ליהוה אלהיך: בך בחר יהוה אלהיך, להיות לו לעם סגלה, מכל העמים, אשר על-פני האדמה
6. For thou art a holy people unto HaShem your God: HaShem your God hath chosen thee to be His own treasure, out of all peoples that are upon the face of the earth.
7. לא מרפכם מכל-העמים, חשק יהוה בכם--ויבחר בכם: כי-אתם המעט, מכל-העמים
7. The YHVH did not set His love upon you, nor choose you, because ye were more in number than any people--for ye were the fewest of all peoples--
8. כי מאהבת יהוה אתכם, ומשמרו את-השבעה אשר נשבע לאבותיכם, הוציא יהוה אתכם, ביד חזקה; ויפדך מבית עבדים, מיד פרעה מלך-מצרים
8. but because HaShem loved you, and because He would keep the oath which He swore unto your fathers, hath HaShem brought you out with a mighty hand, and redeemed you out of the house of bondage, from the hand of Pharaoh king of Egypt.
9. וידעת, כי-יהוה אלהיך הוא האלהים: האל, הנאמן--שמר הבְּרִית והחֶסֶד לאֲהֲבָיו ולשְׁמֵרֵי מִצְוָתוֹ, לְאֶלֶף דּוֹר
9. Know therefore that HaShem your God, He is God; the faithful God, who keepeth covenant and mercy with them that love Him and keep His commandments to a thousand generations;
10. ומשלים לשנאיו אל-פניו, להאבידו: לא יאחר לשנאו, אל-פניו ישלם-לו
10. and repayeth them that hate Him to their face, to destroy them; He will not be slack to him that hateth Him, He will repay him to his face.
11. ושמרת את-המצוה ואת-החקים ואת-המשפטים, אשר אנכי מצוך היום--לעשותם. (פ)
11. Thou shalt therefore keep the commandment, and the statutes, and the ordinances, which I command thee this day, to do them.
12. והיה עקב תשמעון, את המשפטים האלה, ושמרתם ועשיתם, אתם--ושמר יהוה אלהיך לך, את-הברית ואת-החסד, אשר נשבע, לאבותיך
12. And it shall come to pass, because ye hearken to these ordinances, and keep, and do them, that HaShem your God shall keep with thee the covenant and the mercy which He swore unto your fathers,
13. ואהבך, וברכך והרבך; וברך פרי-בטנך ופרי-אדמתך דגנך ויתרשך ויצהרך, שגר-אלפיך ועשתרת צאנך, על האדמה, אשר-נשבע לאבותיך לתת לך
13. and He will love thee, and bless thee, and multiply thee; He will also bless the fruit of your body and the fruit of your land, your corn and your wine and thine oil, the increase of your kine and the young of your flock, in the land which He swore unto your fathers to give thee.
14. ברוך תהיה, מכל-העמים: לא-יהיה בך עקר ועקרה, ובבהמתך

14. Thou shalt be blessed above all peoples; there shall not be male or female barren among you, or among your cattle.
15. וְהִסִּיר יְהוָה מִמֶּךָּ, כָּל-חֲלִי; וְכָל-מַדּוּי מִצָּרִים הָרָעִים אֲשֶׁר יִדְעָתָּה, לֹא יִשְׁיִמָּם בָּךְ, וְנָתַנָּם, בְּכָל-שְׁנֵאֵיךָ
15. And HaShem will take away from thee all sickness; and He will put none of the evil diseases of Egypt, which thou knowest, upon thee, but will lay them upon all them that hate thee.
16. וְאָכַלְתָּ אֶת-כָּל-הָעַמִּים, אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ--לֹא-תַחֲסוּס עֵינֶךָ, עֲלֵיהֶם; וְלֹא תַעֲבֹד אֶת-אֱלֹהֵיהֶם, בִּי-מוֹקֵשׁ הוּא לָךְ. (ס)
16. And thou shalt consume all the peoples that HaShem your God shall deliver unto thee; thine eye shall not pity them; neither shalt thou serve their gods; for that will be a snare unto thee.
17. כִּי תֹאמַר בְּלִבְבְּךָ, רַבִּים הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִמֶּנִּי; אֵיכָה אוּכַל, לְהוֹרִישָׁם
17. If thou shalt say in your heart: 'These nations are more than I; how can I dispossess them?'
18. לֹא תִירָא, מֵהֶם: זָכֹר תִּזְכֹּר, אֶת אֲשֶׁר-עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, לְפָרְעָה, וּלְכָל-מִצְרַיִם
18. thou shalt not be afraid of them; thou shalt well remember what HaShem your God did unto Pharaoh, and unto all Egypt:
19. הַמַּסֹּת הַגְּדֹלֹת אֲשֶׁר-רָאוּ עֵינֶיךָ, וְהָאֹתוֹת וְהַמִּפְתָּיוֹת וְהַיָּד הַחֲזָקָה וְהַזְרַע הַנְּטוּיָה, אֲשֶׁר הוֹצֵאָךְ, יְהוָה אֱלֹהֶיךָ; בֶּן-יַעֲשֶׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, לְכָל-הָעַמִּים, אֲשֶׁר-אַתָּה יָרָא, מִפְּנֵיהֶם
19. the great trials which thine eyes saw, and the signs, and the wonders, and the mighty hand, and the outstretched arm, whereby HaShem your God brought thee out; so shall HaShem your God do unto all the peoples of whom thou art afraid.
20. וְגַם, אֶת-הַצִּרְעָה, יִשְׁלַח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, בָּם: עַד-אֲבֹד, הַנִּשְׁאָרִים וְהַנִּסְתָּרִים--מִפְּנֶיךָ
20. Moreover HaShem your God will send the hornet among them, until they that are left, and they that hide themselves, perish from before thee.
21. לֹא תַעֲרֹץ, מִפְּנֵיהֶם: כִּי-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּקִרְבְּךָ, אֵל גָּדוֹל וְנוֹרָא
21. Thou shalt not be affrighted at them; for HaShem your God is in the midst of thee, a God great and awful.
22. וְנִשַּׁל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת-הַגּוֹיִם הָאֵל, מִפְּנֶיךָ--מִעֵט מְעֵט: לֹא תוּכַל כְּלָתֵם מֵהֶם, פֶּן-תִּרְבֶּה עָלֶיךָ חַיַּת הַשָּׂדֶה
22. And HaShem your God will cast out those nations before thee by little and little; thou mayest not consume them quickly, lest the beasts of the field increase upon thee.
23. וְנָתַנָּם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, לְפָנֶיךָ; וְהָמָּם מְהוּמָה גְּדֹלָה, עַד הַשָּׂמָדִם
23. But HaShem your God shall deliver them up before thee, and shall discomfit them with a great discomfiture, until they be destroyed.
24. וְנָתַן מְלִכֵיהֶם, בְּיָדְךָ, וְהִאֲבֹדְתָּ אֶת-שָׂמָם, מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם: לֹא-יִתְיַצֵּב אִישׁ בְּפָנֶיךָ, עַד הַשָּׂמָדִם אֲתָם
24. And He shall deliver their kings into your hand, and thou shalt make their name to perish from under heaven; there shall no man be able to stand against thee, until thou have destroyed them.

25. פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם, תִּשְׂרֹפוּן בָּאֵשׁ; לֹא-תַחְמֹד כֶּסֶף וְזָהָב עֲלֵיהֶם, וְלִקְחָתָ לָךְ--פֶּן תִּוָּקֵשׁ בוֹ, כִּי תֹעֲבֹת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא

25. The graven images of their gods shall ye burn with fire; thou shalt not covet the silver or the gold that is on them, nor take it unto thee, lest thou be snared therein; for it is an abomination to HaShem your God.

26. וְלֹא-תָבִיא תֹעֲבָה אֶל-בֵּיתְךָ, וְהָיִיתָ חֵרֶם כְּמֹהוּ; שֶׁקֶץ תִּשְׁקָצְנוּ וְתַעֲב וְתִתְעַבְנוּ, כִּי-חֵרֶם הוּא. (פ)

26. And thou shalt not bring an abomination into your house, and be accursed like unto it; thou shalt utterly detest it, and thou shalt utterly abhor it; for it is a devoted thing.

Chapter: 8

1. כָּל-הַמִּצְוָה, אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶה הַיּוֹם--תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת: לְמַעַן תַּחְיוּן וְרַבִּיתֶם, וּבִאֲתֶם וִירִשְׁתֶּם אֶת-הָאָרֶץ, אֲשֶׁר-נִשְׁבַּע יְהוָה, לְאַבְתִּיכֶם

1. All the commandment which I command thee this day shall ye observe to do, that ye may live, and multiply, and go in and possess the land which HaShem swore unto your fathers.

2. וְזָכַרְתָּ אֶת-כָּל-הַדֶּרֶךְ, אֲשֶׁר הוֹלִיכָךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה--בְּמִדְבָּר: לְמַעַן עֲנִתָךְ לְנִסְתָּךְ, לְדַעַת אֶת-אֲשֶׁר בִּלְבָבְךָ הִתְשַׁמֵּר מִצְוֹ; וְתָו--אִם-לֹא

2. And thou shalt remember all the way which HaShem your God hath led thee these forty years in the wilderness, that He might afflict thee, to prove thee, to know what was in your heart, whether thou wouldest keep His commandments, or no.

3. וַיַּעֲנֶךָ, וַיַּרְעִבְךָ, וַיֹּאכִלְךָ אֶת-הַמָּן אֲשֶׁר לֹא-יָדַעְתָּ, וְלֹא יָדְעוּן אֲבֹתֶיךָ: לְמַעַן הוֹדִיעֶךָ, כִּי לֹא עַל-הַלֶּחֶם לִבְדּוֹ יֵחִיֶּה הָאָדָם--כִּי עַל-כָּל-מוֹצֵא פִי-יְהוָה, יֵחִיֶּה הָאָדָם

3. And He afflicted thee, and suffered thee to hunger, and fed thee with manna, which thou knewest not, neither did your fathers know; that He might make thee know that man doth not live by bread only, but by every thing that proceedeth out of the mouth of HaShem doth man live.

4. שְׁמֹלְתְךָ לֹא בָלְתָה, מַעְלִיךְ, וְרִגְלְךָ, לֹא בָצָקָה--זֶה, אַרְבָּעִים שָׁנָה

4. Thy raiment waxed not old upon thee, neither did your foot swell, these forty years.

5. וַיִּדְעֶתָ, עִם-לִבְבְּךָ: כִּי, כַּאֲשֶׁר יִיָּסֵר אִישׁ אֶת-בְּנוֹ, יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, מִיִּסְרָךְ

5. And thou shalt consider in your heart, that, as a man chasteneth his son, so HaShem your God chasteneth thee.

6. וְשָׁמַרְתָּ, אֶת-מִצְוֹ; וְתָו; וְיָהוָה אֱלֹהֶיךָ, לָלֶכֶת בְּדַרְכָּיו, וּלְיִרְאָה אוֹתוֹ

6. And thou shalt keep the commandments of HaShem your God, to walk in His ways, and to fear Him.

7. כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, מְבִיאָךְ אֶל-אֶרֶץ טוֹבָה: אֶרֶץ, נָחְלִי מַיִם--עֵינִת וְתַהֲמַת, יֵצְאִים בְּבִקְעָה וּבְקָר

7. For HaShem your God bringeth thee into a good land, a land of brooks of water, of fountains and depths, springing forth in valleys and hills;

8. אֶרֶץ חֹטֶה וְשֹׁעֲרָה, וְגִפְנִים וְתַאֲנָה וְרִמּוֹן; אֶרֶץ-זֵית שֶׁמֶן, וְדִבְשׁ

8. a land of wheat and barley, and vines and fig-trees and pomegranates; a land of olive-trees and honey;

9. אֶרֶץ, אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְכָּנֶת תֹּאכַל--בָּהּ לֶחֶם--לֹא-תִחְסַר כֹּל, בָּהּ; אֶרֶץ אֲשֶׁר אֲבִנֶיהָ בְּרֹזָל, וּמִהַרְרֶיהָ תִּחְצֹב נְחֹשֶׁת
9. a land wherein thou shalt eat bread without scarceness, thou shalt not lack any thing in it; a land whose stones are iron, and out of whose hills thou mayest dig brass.
10. וְאֲכַלְתָּ, וְשָׂבַעְתָּ--וַיְבָרַכְתָּ אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, עַל-הָאֶרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן-לָךְ
10. And thou shalt eat and be satisfied, and bless HaShem your God for the good land which He hath given thee.
11. הִשָּׁמֶר לְךָ, פֶּן-תִּשְׁכַּח אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, לְבִלְתִּי שְׁמֹר מִצְוֹ; וּמִשְׁפָּטָיו וְחֻקֹּתָיו, אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם
11. Beware lest thou forget HaShem your God, in not keeping His commandments, and His ordinances, and His statutes, which I command thee this day;
12. פֶּן-תֹּאכַל, וְשָׂבַעְתָּ; וּבָתִּים טֹבִים תִּבְנֶה, וַיִּשְׁבְּתָּ
12. lest when thou hast eaten and art satisfied, and hast built goodly houses, and dwelt therein;
13. וּבִקְרֹד וּצְאֻנֶיךָ יִרְבּוּ, וְכֶסֶף וְזָהָב יִרְבֶּה-לָּךְ; וְכֹל אֲשֶׁר-לָּךְ, יִרְבֶּה
13. and when your herds and your flocks multiply, and your silver and your gold is multiplied, and all that thou hast is multiplied;
14. וְרָם, לְבָבְךָ; וְשָׁכַחְתָּ אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, הַמוֹצִיאֲךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים
14. then your heart be lifted up, and thou forget HaShem your God, who brought thee forth out of the land of Egypt, out of the house of bondage;
15. הַמוֹלִיכְךָ בַּמִּדְבָּר הַגָּדֹל וְהַנּוֹרָא, נָחֹשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב, וְצִמְאוֹן, אֲשֶׁר אֵין-מַיִם; הַמוֹצִיא לָּךְ מִיָּם, מִצּוֹר הַחֲלָמִישׁ
15. who led thee through the great and dreadful wilderness, wherein were serpents, fiery serpents, and scorpions, and thirsty ground where was no water; who brought thee forth water out of the rock of flint;
16. הַמֵּאֲכִילְךָ מִן בַּמִּדְבָּר, אֲשֶׁר לֹא-יָדְעוּ אֲבֹתֶיךָ: לְמַעַן עֲנֶתְךָ, וּלְמַעַן נִסְתָּךְ--לְהִיטִבְךָ, בְּאַחֲרִיתֶךָ
16. who fed thee in the wilderness with manna, which your fathers knew not, that He might afflict thee, and that He might prove thee, to do thee good at your latter end;
17. וְאָמַרְתָּ, בְּלִבְבְּךָ: בָּחִי וְעָצַם יָדִי, עָשָׂה לִי אֶת-הַחִיל הַזֶּה
17. and thou say in your heart: 'My power and the might of my hand hath gotten me this wealth.'
18. וְזָכַרְתָּ, אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ--כִּי הוּא הֵנִיחָ לְךָ כֹּחַ, לַעֲשׂוֹת חֵיל: לְמַעַן הָקִים אֶת-בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר-נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם, בְּיוֹם הַזֶּה. (פ)
18. But thou shalt remember HaShem your God, for it is He that giveth thee power to get wealth, that He may establish His covenant which He swore unto your fathers, as it is this day.
19. וְהָיָה, אִם-שָׁכַחְתָּ תִּשְׁכַּח אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, וְהִלַּכְתָּ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים, וַעֲבַדְתָּם וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לָהֶם--הָעֲדָתִי בְּכֶם הַיּוֹם, כִּי אֲבֹד תֹּאבְדוּן
19. And it shall be, if thou shalt forget HaShem your God, and walk after other gods, and serve them, and worship them, I forewarn you this day that ye shall surely perish.
20. כִּי יִהְיֶה, אֲשֶׁר יְהוָה מֵאֲבִיד מִפְּנֵיכֶם--בֶּן, תֹּאבְדוּן: עֵקֶב לֹא תִשְׁמָעוּן, בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם. (פ)

20. As the nations that HaShem maketh to perish before you, so shall ye perish; because ye would not hearken unto the voice of HaShem your God.

Chapter: 9

1. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, אֹתָהּ עֲבַר הַיּוֹם אֶת-הַיַּרְדֵּן, לְבֹא לָרֶשֶׁת גּוֹיִם, גְּדֹלִים וְעֲצֻמִּים מִמֶּךָּ--עָרִים גְּדֹלֹת וּבְצֻרֹת, בַּשָּׁמַיִם

1. Hear, O Israel: thou art to pass over the Jordan this day, to go in to dispossess nations greater and mightier than thyself, cities great and fortified up to heaven,
2. עַם-גְּדוֹל וָרָם, בְּנֵי עֲנָקִים: אֲשֶׁר אֹתָהּ יָדַעְתָּ, וְאֹתָהּ שָׁמַעְתָּ--מִי יִתְיַצֵּב, לִפְנֵי בְנֵי עֲנָק

2. a people great and tall, the sons of the Anakim, whom thou knowest, and of whom thou hast heard say: 'Who can stand before the sons of Anak?'
3. וַיִּדְעַת הַיּוֹם, כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא--הָעֹבֵר לִפְנֵיךָ אֵשׁ אֹכֶלָה--הוּא יִשְׁמִידֵם וְהוּא יִכְנִיעֵם, לִפְנֵיךָ; וְהוֹרֶשֶׁתֶם וְהִאֲבֹדְתֶם מִהֵר, כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה לְךָ

3. Know therefore this day, that HaShem your God is He who goeth over before thee as a devouring fire; He will destroy them, and He will bring them down before thee; so shalt thou drive them out, and make them to perish quickly, as HaShem hath spoken unto thee.
4. אַל-תֹּאמַר בְּלִבִּיךָ, בַּהֲדָף יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֹתָם מִלִּפְנֵיךָ לֵאמֹר, בְּצַדִּיקְתִּי הֵבִיאֲנִי יְהוָה, לָרֶשֶׁת אֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת: וּבִרְשָׁעַת הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה, יְהוָה מוֹרִישָׁם מִפְּנֶיךָ

4. Speak not thou in your heart, after that HaShem your God hath thrust them out from before thee, saying: 'For my righteousness HaShem hath brought me in to possess this land'; whereas for the wickedness of these nations HaShem doth drive them out from before thee.
5. לֹא בְצַדִּיקְתְּךָ, וּבִישׁוֹר לִבְבֶּךָ, אֹתָהּ בָּא, לָרֶשֶׁת אֶת-אֲרָצָם: כִּי בִרְשָׁעַת הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה, יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מוֹרִישָׁם מִפְּנֶיךָ, וְלִמְעַן הָקִים אֶת-הַדָּבָר אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאֲבֹתֶיךָ, לְאֲבֹרָהֶם לִיצְחָק וְלִיעֲקֹב

5. Not for your righteousness, or for the uprightness of your heart, dost thou go in to possess their land; but for the wickedness of these nations HaShem your God doth drive them out from before thee, and that He may establish the word which HaShem swore unto your fathers, to Abraham, to Isaac, and to Jacob.
6. וַיִּדְעַתְּ, כִּי לֹא בְצַדִּיקְתְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ אֶת-הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת--לָרֶשֶׁתָּהּ: כִּי עַם-קָשָׁה-עָרִף, אֹתָהּ

6. Know therefore that it is not for your righteousness that HaShem your God giveth thee this good land to possess it; for thou art a stiffnecked people.
7. זָכֹר, אַל-תִּשְׁכַּח, אֶת אֲשֶׁר-הִקְצַפְתָּ אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, בַּמִּדְבָּר: לְמַן-הַיּוֹם אֲשֶׁר-יֵצְאֶת מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, עַד-בְּאַכְסֵם עַד-הַמָּקוֹם הַזֶּה, מִמֵּרִים הָיִיתֶם, עִם-יְהוָה

7. Remember, forget thou not, how thou didst make HaShem your God wroth in the wilderness; from the day that thou didst go forth out of the land of Egypt, until ye came unto this place, ye have been rebellious against HaShem.
8. וּבַחֲרִב הִקְצַפְתָּם, אֶת-יְהוָה; וַיִּתְאַנֵּף יְהוָה בָּכֶם, לְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם

8. Also in Horeb ye made HaShem wroth, and HaShem was angered with you to have destroyed you.

9. בעלתי ההרה, לקחת לוחות האבנים לוחות הברית, אשר-ברת יהוה, עמכם; ואשב בהר, ארבעים יום וארבעים לילה--לחם לא אכלתי, ומים לא שתיתי

9. When I was gone up into the mount to receive the tables of stone, even the tables of the covenant which HaShem made with you, then I abode in the mount forty days and forty nights; I did neither eat bread nor drink water.

10. ויתן יהוה אלי, את-שני לוחות האבנים--בתבים, באצבע אלהים; ועליהם, ככל-הדברים אשר דבר יהוה עמכם בהר מתוך האש--ביום ההוא

10. And HaShem delivered unto me the two tables of stone written with the finger of God; and on them was written according to all the words, which HaShem spoke with you in the mount out of the midst of the fire in the day of the assembly.

11. ויהי, מקץ ארבעים יום, וארבעים, לילה; נתן יהוה אלי, את-שני לוחות האבנים--לוחות הברית

11. And it came to pass at the end of forty days and forty nights, that HaShem gave me the two tables of stone, even the tables of the covenant.

12. ויאמר יהוה אלי, קום רד מהר מזה--כי שחת עמך, אשר הוצאת ממצרים: סרו מהר, מן-הדרך אשר צויתם--עשו להם, מסכה

12. And HaShem said unto me: 'Arise, get thee down quickly from hence; for your people that thou hast brought forth out of Egypt have dealt corruptly; they are quickly turned aside out of the way which I commanded them; they have made them a molten image.'

13. ויאמר יהוה, אלי לאמר: ראיתי את-העם הזה, והנה עם-קשה-עורף הוא

13. Furthermore HaShem spoke unto me, saying: 'I have seen this people, and, behold, it is a stiffnecked people;

14. הרף ממני, ואשמידם, ואמחה את-שם, מתחת השמים; ואעשה, אותך, לגוי-עצום ורב, ממני

14. let Me alone, that I may destroy them, and blot out their name from under heaven; and I will make of thee a nation mightier and greater than they.'

15. ואפן, וארד מן-ההר, וההר, בער באש; ושני לוחות הברית, על שתי ידי

15. So I turned and came down from the mount, and the mount burned with fire; and the two tables of the covenant were in my two hands.

16. וארא, והנה חטאתם ליהוה אלהיכם--עשיתם לכם, עגל מסכה: סרתם מהר--מן-הדרך, אשר-צוה יהוה אתכם

16. And I looked, and, behold, ye had sinned against HaShem your God; ye had made you a molten calf; ye had turned aside quickly out of the way which HaShem had commanded you.

17. ואתפש, בשני הלחת, ואשלבם, מעל שתי ידי; ואשברם, לעיניכם

17. And I took hold of the two tables, and cast them out of my two hands, and broke them before your eyes.

18. ואתנפל לפני יהוה כראשנה, ארבעים יום וארבעים לילה--לחם לא אכלתי, ומים לא שתיתי: על כל-חטאתכם אשר חטאתם, לעשות הרע בעיני יהוה להכעיסו

18. And I fell down before HaShem, as at the first, forty days and forty nights; I did neither eat bread nor drink water; because of all your sin which ye sinned, in doing that which was evil in the sight of HaShem, to provoke Him.

19. כי יגרתני, מפני האף והחמה, אשר קצף יהוה עליכם, להשמיד אתכם; וישמע יהוה אלי, גם בפעם ההוא

19. For I was in dread of the anger and hot displeasure, wherewith HaShem was wroth against you to destroy you. But HaShem hearkened unto me that time also.
20. וּבִאֲהָרֹן, הִתְאַנֵּף יְהוָה מְאֹד--לְהַשְׁמִידוֹ; וְאַתָּה פָּלַל גַּם--בְּעַד אֲהָרֹן, בְּעַת הַהוּא
20. Moreover HaShem was very angry with Aaron to have destroyed him; and I prayed for Aaron also the same time.
21. וְאֶת-חַטָּאתְכֶם אֲשֶׁר-עָשִׂיתֶם אֶת-הָעֵגֹל, לִקְחֹתִי וְאֲשָׁרְךָ אֹתוֹ בָּאֵשׁ, וְאַכַּת אֹתוֹ טָחוֹן הַיֵּטֵב, עַד אֲשֶׁר-דָּק לְעָפָר; וְאֲשָׁלָךְ, אֶת-עַפְרוֹ, אֶל-הַנַּחַל, הַיֵּרֶד מִן-הָהָר
21. And I took your sin, the calf which ye had made, and burnt it with fire, and beat it in pieces, grinding it very small, until it was as fine as dust; and I cast the dust thereof into the brook that descended out of the mount.--
22. וּבִתְבַעְרָה, וּבִמְסָה, וּבִקְבֻרָתָהּ, הִתְאַוָּה--מִקְצָפִים הֵייתָ, אֶת-יְהוָה
22. And at Taberah, and at Massah, and at Kibroth-hattaavah, ye made HaShem wroth.
23. וּבִשְׁלַח יְהוָה אֶתְכֶם, מִקְדָּשׁ בְּרִנֵּעַ לֵאמֹר, עָלוּ וְרִשׁוּ אֶת-הָאָרֶץ, אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם; וְתִמְרוּ, אֶת-פִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, וְלֹא הֶאֱמַנְתֶּם לוֹ, וְלֹא שָׁמַעְתֶּם בְּקוֹלוֹ
23. And when HaShem sent you from Kadesh-barnea, saying: 'Go up and possess the land which I have given you'; then ye rebelled against the commandment of HaShem your God, and ye believed Him not, nor hearkened to His voice.
24. מִמֵּרִים הֵייתָ, עִם-יְהוָה, מִיּוֹם, דַּעֲתִי אֶתְכֶם
24. Ye have been rebellious against HaShem from the day that I knew you.--
25. וְאַתָּה נָפַל לִפְנֵי יְהוָה, אֶת אַרְבָּעִים הַיּוֹם וְאֶת-אַרְבָּעִים הַלֵּילָה--אֲשֶׁר הִתְנַפְּלָתִי: כִּי-אָמַר יְהוָה, לְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם
25. So I fell down before HaShem the forty days and forty nights that I fell down; because HaShem had said He would destroy you.
26. וְאַתָּה פָּלַל אֶל-יְהוָה, וְאָמַר, אֲדֹנָי יְהוָה אֵל-תְּשַׁחַת עַמִּי וְנַחֲלָתִי, אֲשֶׁר פָּדִיתָ בְּגֹדְלֶךָ--אֲשֶׁר-הוֹצֵאתָ מִמִּצְרַיִם, בְּיַד חֲזָקָה
26. And I prayed unto HaShem, and said: 'O Lord GOD, destroy not Thy people and Thine inheritance, that Thou hast redeemed through Thy greatness, that Thou hast brought forth out of Egypt with a mighty hand.
27. זָכוֹר, לַעֲבָדֶיךָ--לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק, וְלְיַעֲקֹב: אֵל-תִּפְּנֶה, אֵל-קָשִׁי הָעַם הַזֶּה, וְאֵל-רָשָׁעוֹ, וְאֵל-חַטָּאתוֹ
27. Remember Thy servants, Abraham, Isaac, and Jacob; look not unto the stubbornness of this people, nor to their wickedness, nor to their sin;
28. פֶּן-יֹאמְרוּ, הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָנוּ מִשָּׁם, מִבְּלִי יָכֹלֶת יְהוָה, לְהַבְיֵאֵם אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר-דִּבֶּר לָהֶם; וּמִשְׁנֵאתוֹ אוֹתָם, הוֹצִיאֵם לְהַמָּתֵם בְּמַדְבָּר
28. lest the land whence Thou broughtest us out say: Because HaShem was not able to bring them into the land which He promised unto them, and because He hated them, He hath brought them out to slay them in the wilderness.
29. וְהֵם עַמִּי, וְנַחֲלָתִי, אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ בְּכַחַד הַגָּדֹל, וּבְיָרֵעַף הַנְּטוּיָה. {פ}
29. Yet they are Thy people and Thine inheritance, that Thou didst bring out by Thy great power and by Thy outstretched arm.'

1. בָּעֵת הַהוּא אָמַר יְהוָה אֵלַי, פֶּסֶל-לָךְ שְׁנֵי-לִוְחֹת אֲבָנִים כְּרָאשֵׁנִים, וְעֵלָה אֵלַי, הִהָרָה; וַעֲשִׂיתָ לָךְ, אָרוֹן עֵץ

1. At that time HaShem said unto me: 'Hew thee two tables of stone like unto the first, and come up unto Me into the mount; and make thee an ark of wood.

2. וְאָכְתָב, עַל-הַלְּחָת, אֶת-הַדְּבָרִים, אֲשֶׁר הָיוּ עַל-הַלְּחָת הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ; וְשָׂמְתָם, בָּאָרוֹן

2. And I will write on the tables the words that were on the first tables which thou didst break, and thou shalt put them in the ark.'

3. וַאֲעַשׂ אָרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים, וְאִפְסַל שְׁנֵי-לִחֹת אֲבָנִים כְּרָאשֵׁנִים; וַאֲעַל הִהָרָה, וְשְׁנֵי הַלְּחָת בְּיָדִי

3. So I made an ark of acacia-wood, and hewed two tables of stone like unto the first, and went up into the mount, having the two tables in my hand.

4. וַיִּכְתֹּב עַל-הַלְּחָת כַּמִּכְתָּב הָרִאשׁוֹן, אֶת עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים, אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֵלֵיכֶם בְּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ, בְּיוֹם הַקֹּהֵל; וַיִּתֵּן יְהוָה, אֵלַי

4. And He wrote on the tables according to the first writing, the ten words, which HaShem spoke unto you in the mount out of the midst of the fire in the day of the assembly; and HaShem gave them unto me.

5. וָאִפֹּן, וָאֵרַד מִן-הָהָר, וָאֲשַׂם אֶת-הַלְּחָת, בָּאָרוֹן אֲשֶׁר עָשִׂיתִי; וַיְהִי שָׁם, כְּאֲשֶׁר צֻוֵּי יְהוָה

5. And I turned and came down from the mount, and put the tables in the ark which I had made; and there they are, as HaShem commanded me.--

6. וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, נָסְעוּ מִבְּאֶרֶת בְּנֵי-יַעֲקֹב--מִמֹּסֶרָה; שָׁם מָת אֶהֱרֹן וַיִּקְבֹּר שָׁם, וַיִּכְהֶן אֶלְעָזָר בְּנוֹ תַּחְתָּיו

6. And the children of Israel journeyed from Beeroth-benejaakan to Moserah; there Aaron died, and there he was buried; and Eleazar his son ministered in the priest's office in his stead.

7. מִשָּׁם נָסְעוּ, הַגִּדְגָּדָה; וּמִן-הַגִּדְגָּדָה יָטַבְתָּה, אֶרֶץ נַחֲלֵי מַיִם

7. From thence they journeyed unto Gudgod; and from Gudgod to Jotbah, a land of brooks of water.--

8. בָּעֵת הַהוּא, הִבְדִּיל יְהוָה אֶת-שִׁבְט הַלֵּוִי, לְשֵׂאת, אֶת-אָרוֹן בְּרִית-יְהוָה--לְעֹמֵד לִפְנֵי יְהוָה לְשָׂרְתוֹ וּלְכַרְךָ בְּשִׁמוֹ, עַד הַיּוֹם הַזֶּה

8. At that time HaShem separated the tribe of Levi, to bear the ark of the covenant of HaShem, to stand before HaShem to minister unto Him, and to bless in His name, unto this day.

9. עַל-כֵּן לֹא-הָיָה לַלֵּוִי, חֶלֶק וְנַחֲלָה--עִם-אֶחָיו: יְהוָה הוּא נַחֲלָתוֹ, כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לוֹ

9. Wherefore Levi hath no portion nor inheritance with his brethren; HaShem is his inheritance, according as HaShem your God spoke unto him.--

10. וְאֲנֹכִי עֹמְדָתִי בְּהָר, כִּימֵים הָרִאשֹׁנִים--אֲרַבְעִים יוֹם, וְאֲרַבְעִים לַיְלָה; וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֵלַי, גַּם בַּפֶּעַם הַהוּא--לֹא-אָבָה יְהוָה, הַשְׁחִיתָךְ

10. Now I stayed in the mount, as at the first time, forty days and forty nights; and HaShem hearkened unto me that time also; HaShem would not destroy thee.

11. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי, קוּם לָךְ לְמַסַּע לִפְנֵי הָעָם; וַיָּבֹאוּ וַיִּירָשׁוּ אֶת-הָאָרֶץ, אֲשֶׁר-נִשְׁבַּעְתִּי לְאֲבֹתָם לָתֵת לָהֶם. (פ')

11. And HaShem said unto me: 'Arise, go before the people, causing them to set forward, that they may go in and possess the land, which I swore unto their fathers to give unto them.'

12. וְעַתָּה, יִשְׂרָאֵל--מָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, שָׁאֵל מֵעַמּוֹךְ: כִּי אִם--לִירְאָה אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְלַכֵּת בְּכָל-דְּרָכָיו, וּלְאַהֲבָה אֹתוֹ, וּלְעַבֹד אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, בְּכָל-לִבְבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ
12. And now, Israel, what doth HaShem your God require of thee, but to fear HaShem your God, to walk in all His ways, and to love Him, and to serve HaShem your God with all your heart and with all your soul;
13. לְשָׁמֹר אֶת-מִצְוֹת יְהוָה, וְאֶת-חֻקֹּתָיו, אֲשֶׁר אֲנֹכִי מֵצִוְךָ, הַיּוֹם--לְטוֹב, לָךְ
13. to keep for your good the commandments of HaShem, and His statutes, which I command thee this day?
14. הֵן לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ, הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַיִם הַשָּׁמַיִם, הָאָרֶץ, וְכָל-אֲשֶׁר-בָּהּ
14. Behold, unto HaShem your God belongeth the heaven, and the heaven of heavens, the earth, with all that therein is.
15. רַק בְּאַבְתִּיךָ חֶשֶׁק יְהוָה, לְאַהֲבָה אוֹתָם; וַיִּבְחַר בְּזֶרְעִם אַחֲרֵיהֶם, בְּכֶם מִכָּל-הָעַמִּים--כִּי־זֶה
15. Only HaShem had a delight in your fathers to love them, and He chose their seed after them, even you, above all peoples, as it is this day.
16. וּמִלֶּתְם, אֶת עֶרְלַת לִבְבְּכֶם; וְעִרְפְּכֶם--לֹא תִקְשׁוּ, עוֹד
16. Circumcise therefore the foreskin of your heart, and be no more stiffnecked.
17. כִּי, יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם--הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים, וְאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים: הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר, וְהַנּוֹרָא, אֲשֶׁר לֹא-יִשָּׂא פָנִים, וְלֹא יִקַּח שֹׁחַד
17. For HaShem your God, He is God of gods, and Lord of lords, the great God, the mighty, and the awful, who regardeth not persons, nor taketh reward.
18. עֲשֵׂה מִשְׁפָּט יְתוֹם, וְאַלְמָנָה; וְאַהֲבֵה גֵר, לָתֵת לוֹ לֶחֶם וְשִׂמְלָה
18. He doth execute justice for the fatherless and widow, and loveth the stranger, in giving him food and raiment.
19. וְאַהֲבַתְם, אֶת-הַגֵּר: כִּי-גֵרִים הֵייתֶם, בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
19. Love ye therefore the stranger; for ye were strangers in the land of Egypt.
20. אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תִירָא, אֹתוֹ תַעֲבֹד; וְבוֹ תִדְבֹּק, וּבְשִׁמוֹ תִשָּׁבַע
20. Thou shalt fear HaShem your God; Him shalt thou serve; and to Him shalt thou cleave, and by His name shalt thou swear.
21. הוּא תִהְיֶה לְךָ, וְהוּא אֱלֹהֶיךָ--אֲשֶׁר-עָשָׂה אִתְּךָ, אֶת-הַגְּדֹלָת וְאֶת-הַנּוֹרָאִת הָאֵלֶּה, אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ
21. He is your glory, and He is your God, that hath done for thee these great and tremendous things, which thine eyes have seen.
22. בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ, יָרְדוּ אֲבֹתֶיךָ מִצְרִימָה; וְעַתָּה, שְׁמֹךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, בְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם, לָרֹב
22. Thy fathers went down into Egypt with threescore and ten persons; and now HaShem your God hath made thee as the stars of heaven for multitude.

Chapter: 11

1. וְאַהֲבַתְּ, אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ; וְשָׁמַרְתָּ מִשְׁמֶרֶתוֹ, וְחֻקֹּתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וּמִצְוֹתָיו--כָּל-הַיּוֹמִים
1. Therefore thou shalt love HaShem your God, and keep His charge, and His statutes, and His ordinances, and His commandments, always.

2. וידעתם, היום, כי לא את-בניכם אשר לא-ידעו ואשר לא-ראו, את-מוסר יהוה אליהם: את-גדלו--את-ידו החזקה, וזרעו הנטויה
2. And know ye this day; for I speak not with your children that have not known, and that have not seen the chastisement of HaShem your God, His greatness, His mighty hand, and His outstretched arm,
3. ואת-אתותיו, ואת-מעשיו, אשר עשה, בתוך מצרים--לפרעה מלך-מצרים, ולכל-ארצו
3. and His signs, and His works, which He did in the midst of Egypt unto Pharaoh the king of Egypt, and unto all his land;
4. ואשר עשה לחיל מצרים לסוסיו ולרכבו, אשר הציף את-מי ים-סוף על-פניהם, ברדפם, אחריכם; ויאבדם יהוה, עד היום הזה
4. and what He did unto the army of Egypt, unto their horses, and to their chariots; how He made the water of the Red Sea to overflow them as they pursued after you, and how HaShem hath destroyed them unto this day;
5. ואשר עשה לכם, במדבר, עד-באכם, עד-המקום הזה
5. and what He did unto you in the wilderness, until ye came unto this place;
6. ואשר עשה לדתן ולאבירם, בני אליאב בן-ראובן, אשר פצתה הארץ את-פיה, ותבלעם ואת-בתיהם ואת-אחיהם--ואת כל-היקום אשר ברגליהם, בקרב כל-ישראל
6. and what He did unto Dathan and Abiram, the sons of Eliab, the son of Reuben; how the earth opened her mouth, and swallowed them up, and their households, and their tents, and every living substance that followed them, in the midst of all Israel;
7. כי עיניכם הראת, את-כל-מעשה יהוה הגדל, אשר, עשה
7. but your eyes have seen all the great work of HaShem which He did.
8. ושמרתם, את-כל-המצוה, אשר אנכי מצוה, היום--למען תחזקו, ובאתם וירשתם את-הארץ, אשר אתם עבדים שמה, לרשתה
8. Therefore shall ye keep all the commandment which I command thee this day, that ye may be strong, and go in and possess the land, whither ye go over to possess it;
9. ולמען תאריכו ימים על-האדמה, אשר נשבע יהוה לאבותיכם לתת להם ולזרעם--ארץ זבת חלב, ודבש. (ס)
9. and that ye may prolong your days upon the land, which HaShem swore unto your fathers to give unto them and to their seed, a land flowing with milk and honey.
10. כי הארץ, אשר אתה בא-שמה לרשתה--לא בארץ מצרים הוא, אשר יצאתם משם: אשר תזרע את-זרעך, והשקית ברגלך בגן הירק
10. For the land, whither thou goest in to possess it, is not as the land of Egypt, from whence ye came out, where thou didst sow your seed, and didst water it with your foot, as a garden of herbs;
11. והארץ, אשר אתם עבדים שמה לרשתה--ארץ הרים, ובקעת; למטר השמים, תשתה-מים
11. but the land, whither ye go over to possess it, is a land of hills and valleys, and drinketh water as the rain of heaven cometh down;
12. ארץ, אשר-יהוה אלהיך דרש אתה: תמיד, עיני יהוה אלהיך בה--מרשית השנה, ועד אחרית שנה. (ס)
12. a land which HaShem your God careth for; the eyes of HaShem your God are always upon it, from the beginning of the year even unto the end of the year.

13. וְהָיָה, אִם-שָׁמַעַתְּ שְׁמִיעוּ אֶל-מִצְוֹתַי, אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם, הַיּוֹם--לְאַהֲבָה אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, וּלְעַבְדּוֹ, בְּכָל-לְבַבְכֶם, וּבְכָל-נַפְשְׁכֶם

13. And it shall come to pass, if ye shall hearken diligently unto My commandments which I command you this day, to love HaShem your God, and to serve Him with all your heart and with all your soul,

14. וְנָתַתִּי מָטָר-אֶרְצְכֶם בְּעֵתוֹ, יוֹרֵה וּמִלְקוֹשׁ; וְאֶסַּפְתִּי דִגְנְךָ, וְתִירְשֶׁךָ וַיִּצְהָרְךָ

14. that I will give the rain of your land in its season, the former rain and the latter rain, that thou mayest gather in your corn, and your wine, and thine oil.

15. וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדֶךָ, לִבְהֶמְתֶּךָ; וְאָכַלְתָּ, וּשְׂבַעְתָּ

15. And I will give grass in your fields for your cattle, and thou shalt eat and be satisfied.

16. הִשָּׁמְרוּ לָכֶם, פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם; וְסָרְתֶם, וְעַבַּדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים, וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם, לָהֶם

16. Take heed to yourselves, lest your heart be deceived, and ye turn aside, and serve other gods, and worship them;

17. וְחָרָה אַף-יְהוָה בָּכֶם, וְעָצַר אֶת-הַשָּׁמַיִם וְלֹא-יְהִי מָטָר, וְהָאֲדָמָה, לֹא תִתֵּן אֶת-יְבוּלָהּ; וְאֲבַדְתֶּם מִחֶרֶה, מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה, אֲשֶׁר יְהוָה, נָתַן לָכֶם

17. and the anger of HaShem be kindled against you, and He shut up the heaven, so that there shall be no rain, and the ground shall not yield her fruit; and ye perish quickly from off the good land which HaShem giveth you.

18. וְשָׁמַתֶם אֶת-דְּבָרֵי אֱלֹהִים, עַל-לְבַבְכֶם וְעַל-נַפְשְׁכֶם; וְקִשְׁרְתֶם אֹתָם לְאוֹת עַל-יְדְכֶם, וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם

18. Therefore shall ye lay up these My words in your heart and in your soul; and ye shall bind them for a sign upon your hand, and they shall be for frontlets between your eyes.

19. וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת-בְּנֵיכֶם, לְדֹבַר בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבִלְכֹתְךָ בְּדֶרֶךְ, וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ

19. And ye shall teach them your children, talking of them, when thou sittest in your house, and when thou walkest by the way, and when thou liest down, and when thou risest up.

20. וְכָתַבְתָּם עַל-מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ, וּבְשַׁעְרֶיךָ

20. And thou shalt write them upon the door-posts of your house, and upon your gates;

21. לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם, וַיְמֵי בְנֵיכֶם, עַל הָאֲדָמָה, אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְתִּיכֶם לֵאמֹר--כִּימֵי הַשָּׁמַיִם, עַל-הָאָרֶץ. {ס}

21. that your days may be multiplied, and the days of your children, upon the land which HaShem swore unto your fathers to give them, as the days of the heavens above the earth.

22. כִּי אִם-שָׁמַרְתְּ שְׁמִיעוּ אֶת-כָּל-הַמְצָוָה הַזֹּאת, אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם--לַעֲשׂוֹתָהּ: לְאַהֲבָה אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, לְלַבֵּת בְּכָל-דְּרָכָיו--וּלְדַבְּקָה-בּוֹ

22. For if ye shall diligently keep all this commandment which I command you, to do it, to love HaShem your God, to walk in all His ways, and to cleave unto Him,

23. וְהוֹרִישׁ יְהוָה אֶת-כָּל-הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה, מִלְּפָנֶיכֶם; וִירִשְׁתֶּם גּוֹיִם, גְּדֻלִּים וְעֲצִימִים מִכֶּם

23. then will HaShem drive out all these nations from before you, and ye shall dispossess nations greater and mightier than yourselves.

24. כָּל-הַמָּקוֹם, אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ בֶּן-רַגְלֶיךָ בּוֹ--לָכֶם יִהְיֶה: מִן-הַמִּדְבָּר וְהַלְבָּנוֹן מִן-הַנָּהָר נָהָר-פָּרָת, וְעַד הַיָּם הָאֲחֵרוֹן--יִהְיֶה, גְּבֻלְכֶם
24. Every place whereon the sole of your foot shall tread shall be yours: from the wilderness, and Lebanon, from the river, the river Euphrates, even unto the hinder sea shall be your border.
25. לֹא-יִתְיַצֵּב אִישׁ, בְּפָנֶיכֶם: פָּחַדְכֶם וּמֹרָאֲכֶם יִתֵּן יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, עַל-פָּנַי כָּל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּדְרְכוּ-בָהּ, בְּאִשֶּׁר, דִּבֶּר לָכֶם. (ס)
25. There shall no man be able to stand against you: HaShem your God shall lay the fear of you and the dread of you upon all the land that ye shall tread upon, as He hath spoken unto you.
26. רֵא, אֲנֹכִי נֹתֵן לְפָנֶיכֶם--הַיּוֹם: בְּרָכָה, וּקְלָלָה
26. Behold, I set before you this day a blessing and a curse:
27. אֶת-הַבְּרָכָה--אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ, אֶל-מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, אֲשֶׁר אֲנֹכִי מֵצִוָּה אֶתְכֶם, הַיּוֹם
27. the blessing, if ye shall hearken unto the commandments of HaShem your God, which I command you this day;
28. וְהַקְלָלָה, אִם-לֹא תִשְׁמְעוּ אֶל-מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, וְסָרְתֶם מִן-הַדֶּרֶךְ, אֲשֶׁר אֲנֹכִי מֵצִוָּה אֶתְכֶם הַיּוֹם: לָלֶכֶת, אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים--אֲשֶׁר לֹא-יָדַעְתֶּם. (ס)
28. and the curse, if ye shall not hearken unto the commandments of HaShem your God, but turn aside out of the way which I command you this day, to go after other gods, which ye have not known.
29. וְהָיָה, כִּי יָבִיֵּא יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, אֶל-הָאָרֶץ, אֲשֶׁר-אַתָּה בָּא-שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ--וְנָתַתָּה אֶת-הַבְּרָכָה עַל-הַר גְּרִזִּים, וְאֶת-הַקְלָלָה עַל-הַר עִיבָל
29. And it shall come to pass, when HaShem your God shall bring thee into the land whither thou goest to possess it, that thou shalt set the blessing upon mount Gerizim, and the curse upon mount Ebal.
30. הֲלֹא-הִמָּה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן, אַחֲרֵי דֶרֶךְ מִבּוֹא הַשָּׁמֶשׁ, בָּאָרֶץ הַכְּנַעֲנִי, הַיֹּשֵׁב בְּעֶרְבָה--מוֹל, הַגִּלְגָּל, אֶצֶל, אֱלוֹנֵי מֹרָה
30. Are they not beyond the Jordan, behind the way of the going down of the sun, in the land of the Canaanites that dwell in the Arabah, over against Gilgal, beside the terebinths of Moreh?
31. כִּי אַתֶּם, עֹבְרִים אֶת-הַיַּרְדֵּן, לְבֹא לְרִשֵּׁת אֶת-הָאָרֶץ, אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נָתַן לָכֶם; וִירִשְׁתֶּם אֹתָהּ, וַיִּשְׁבְּתֶם-בָּהּ
31. For ye are to pass over the Jordan to go in to possess the land which HaShem your God giveth you, and ye shall possess it, and dwell therein.
32. וַיִּשְׁמְרֶתֶם לַעֲשׂוֹת, אֶת כָּל-הַחֻקִּים וְאֶת-הַמִּשְׁפָּטִים, אֲשֶׁר אֲנֹכִי נֹתֵן לְפָנֶיכֶם, הַיּוֹם
32. And ye shall observe to do all the statutes and the ordinances which I set before you this day.

Chapter: 12

1. אֵלֶּה הַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים, אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת, בָּאָרֶץ, אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לָךְ לְרִשְׁתָּהּ: כָּל-הַיָּמִים--אֲשֶׁר-אַתֶּם חַיִּים, עַל-הָאָדָמָה

1. These are the statutes and the ordinances, which ye shall observe to do in the land which HaShem, the God of your fathers, hath given thee to possess it, all the days that ye live upon the earth.

2. אַבְדִּי תַאבְדִּין אֶת-כָּל-הַמְקוֹמוֹת אֲשֶׁר עָבְדוּ-שָׁם הַגּוֹיִם, אֲשֶׁר אַתֶּם יֹרְשִׁים אֹתָם--אֶת-
אֱלֹהֵיהֶם: עַל-הַהָרִים הַרְמִים וְעַל-הַגְּבְעוֹת, וְתַחַת כָּל-עֵץ רַעֲנָן

2. Ye shall surely destroy all the places, wherein the nations that ye are to dispossess served their gods, upon the high mountains, and upon the hills, and under every leafy tree.

3. וְנִתְצַתֶּם אֶת-מִזְבְּחֵיהֶם, וְשִׁבְרֵתֶם אֶת-מִצְבֹּתֵיהֶם, וְאֲשִׁרְיֵיהֶם תִּשְׂרֹפוּן בָּאֵשׁ, וּפְסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּגְדְּעוּן;
וְאֲבַדְתֶּם אֶת-שְׁמֵם, מִן-הַמָּקוֹם הַהוּא

3. And ye shall break down their altars, and dash in pieces their pillars, and burn their Asherim with fire; and ye shall hew down the graven images of their gods; and ye shall destroy their name out of that place.

4. לֹא-תַעֲשֶׂוּן כֵּן, לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם

4. Ye shall not do so unto HaShem your God.

5. כִּי אִם-אֶל-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר-יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, מִכָּל-שְׁבֵטֵיכֶם, לָשׁוּם אֶת-שְׁמוֹ, שָׁם--לְשַׁכְּנוֹ
תִּדְרָשׁוּ, וּבֵאתָ שָׁמָּה

5. But unto the place which HaShem your God shall choose out of all your tribes to put His name there, even unto His habitation shall ye seek, and thither thou shalt come;

6. וְהִבֵּאתֶם שָׁמָּה, עֹלֹתֵיכֶם וְזִבְחֵיכֶם, וְאֵת מַעֲשֵׂרֵיכֶם, וְאֵת תְּרוּמַת יָדְכֶם; וְנִדְרֵיכֶם, וְנִדְבֹתֵיכֶם, וּבִכּוֹרֵי
בְּקָרְכֶם, וְצֹאנְכֶם

6. and thither ye shall bring your burnt-offerings, and your sacrifices, and your tithes, and the offering of your hand, and your vows, and your freewill-offerings, and the firstlings of your herd and of your flock;

7. וְאִכְלֵתֶם-שָׁם, לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, וּשְׂמַחְתֶּם בְּכָל מְשָׁלַח יָדְכֶם, אֹתָם וּבְתִיכֶם--אֲשֶׁר בִּרְכָךְ, יְהוָה
אֱלֹהֵיךְ

7. and there ye shall eat before HaShem your God, and ye shall rejoice in all that ye put your hand unto, ye and your households, wherein HaShem your God hath blessed thee.

8. לֹא תַעֲשֶׂוּן--כָּכָל אֲשֶׁר אָנֹכִי עוֹשֶׂים פֹּה, הַיּוֹם: אִישׁ, כָּל-הַיֹּשֵׁר בְּעֵינָיו

8. Ye shall not do after all that we do here this day, every man whatsoever is right in his own eyes;

9. כִּי לֹא-בֵאתֶם, עַד-עֵתָה--אֶל-הַמְנוּחָה, וְאֶל-הַנַּחֲלָה, אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֵיךְ, נָתַן לָךְ

9. for ye are not as yet come to the rest and to the inheritance, which HaShem your God giveth thee.

10. וְעִבְרֵתֶם, אֶת-הַיַּרְדֵּן, וּשְׁבַתֶּם בָּאָרֶץ, אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִנְחִיל אֶתְכֶם; וְהִנֵּיחַ לָכֶם מִכָּל-אֹיְבֵיכֶם
מִסָּבִיב, וּשְׁבַתֶּם-בְּטָח

10. But when ye go over the Jordan, and dwell in the land which HaShem your God causeth you to inherit, and He giveth you rest from all your enemies round about, so that ye dwell in safety;

11. וְהָיָה הַמָּקוֹם, אֲשֶׁר-יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בּוֹ לְשֹׁכֵן שְׁמוֹ שָׁם--שָׁמָּה תָבִיאוּ, אֶת כָּל-אֲשֶׁר אָנֹכִי
מְצַוֶּה אֶתְכֶם: עֹלֹתֵיכֶם וְזִבְחֵיכֶם, מַעֲשֵׂרֵיכֶם וְתְרוּמַת יָדְכֶם, וְכָל מִבְּחַר נִדְרֵיכֶם, אֲשֶׁר תִּדְרֹו לַיהוָה

11. then it shall come to pass that the place which HaShem your God shall choose to cause His name to dwell there, thither shall ye bring all that I command you: your burnt-offerings, and your sacrifices, your tithes, and the offering of your hand, and all your choice vows which ye vow unto HaShem.

12. וְשִׂמְחֶתֶם, לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם--אַתֶּם וּבְנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם, וְעַבְדֵיכֶם וְאֹמְהֹתֵיכֶם; וְהָלֹוֹי אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֵיכֶם, כִּי אֵין לוֹ חֶלֶק וְנַחֲלָה אִתְּכֶם

12. And ye shall rejoice before HaShem your God, ye, and your sons, and your daughters, and your men-servants, and your maid-servants, and the Levite that is within your gates, forasmuch as he hath no portion nor inheritance with you.

13. הַשְׁמֵר לָךְ, פֶּן-תַּעֲלֶה עֲלֵתֶיךָ, בְּכָל-מָקוֹם, אֲשֶׁר תִּרְאֶה

13. Take heed to thyself that thou offer not your burnt-offerings in every place that thou seest;

14. כִּי אִם-בְּמָקוֹם אֲשֶׁר-יִבְחַר יְהוָה, בְּאַחַד שְׁבָטֶיךָ--שָׁם, תַּעֲלֶה עֲלֵתֶיךָ; וְשָׁם תַּעֲשֶׂה, כֹּל אֲשֶׁר אֶנְכִּי מִצְוֶה

14. but in the place which HaShem shall choose in one of your tribes, there thou shalt offer your burnt-offerings, and there thou shalt do all that I command thee.

15. רַק בְּכָל-אַוֹת נִפְשֶׁךָ תִּזְבַּח וְאָכַלְתָּ בָשָׂר, כִּבְרִכַּת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן-לָךְ--בְּכָל-שְׁעָרֶיךָ; הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר יֹאכְלֶנּוּ, בְּצִבֵּי וּבְאֵיל

15. Notwithstanding thou mayest kill and eat flesh within all your gates, after all the desire of your soul, according to the blessing of HaShem your God which He hath given thee; the unclean and the clean may eat thereof, as of the gazelle, and as of the hart.

16. רַק הַדָּם, לֹא תֹאכְלוּ: עַל-הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ, כַּמִּים

16. Only ye shall not eat the blood; thou shalt pour it out upon the earth as water.

17. לֹא-תֹכַל לֶאֱכַל בְּשַׁעְרֶיךָ, מִעֵשָׂר דָּגָנְךָ וּתְרִישֶׁךָ וְיִצְהָרֶךָ, וּבִכּוֹרֶת בָּקָרְךָ, וְצֹאנֶךָ; וְכֹל-נִדְרֶיךָ אֲשֶׁר תִּדְרֶה, וְנִדְבָתֶיךָ וּתְרוּמַת יָדֶךָ

17. Thou mayest not eat within your gates the tithe of your corn, or of your wine, or of thine oil, or the firstlings of your herd or of your flock, nor any of your vows which thou vowest, nor your freewill-offerings, nor the offering of your hand;

18. כִּי אִם-לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תֹאכְלֶנּוּ, בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ--אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתְּךָ וְעַבְדְּךָ וְאֹמְתְּךָ, וְהָלֹוֹי אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ; וְשִׂמְחֶתָּ, לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, בְּכָל, מְשֻׁלַּח יָדְךָ

18. but thou shalt eat them before HaShem your God in the place which HaShem your God shall choose, thou, and your son, and your daughter, and your man-servant, and your maid-servant, and the Levite that is within your gates; and thou shalt rejoice before HaShem your God in all that thou puttest your hand unto.

19. הַשְׁמֵר לָךְ, פֶּן-תַּעֲזֹב אֶת-הָלֹוִי, כָּל-יְמֶיךָ, עַל-אַדְמַתְךָ. {ס}

19. Take heed to thyself that thou forsake not the Levite as long as thou livest upon your land.

20. כִּי-יִרְחִיב יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת-גְּבולֶךָ, בְּאֲשֶׁר דִּבֶּר-לָךְ, וְאַמְרַת אֲכָלָה בָשָׂר, כִּי-תִאֱוֹה נִפְשֶׁךָ לֶאֱכַל בָּשָׂר--בְּכָל-אַוֹת נִפְשֶׁךָ, תֹאכַל בָּשָׂר

20. When HaShem your God shall enlarge your border, as He hath promised thee, and thou shalt say: 'I will eat flesh', because your soul desireth to eat flesh; thou mayest eat flesh, after all the desire of your soul.

21. בי-ירחק ממך המקום, אשר יבחר יהוה אלהיך לשום שמו שם, וזבחתי מבקרך ומצאנך אשר נתן יהוה לך, באשר צויתך--ואכלת, בשעריך, בכל, אות נפשך
21. If the place which HaShem your God shall choose to put His name there be too far from thee, then thou shalt kill of your herd and of your flock, which HaShem hath given thee, as I have commanded thee, and thou shalt eat within your gates, after all the desire of your soul.
22. אך, באשר יאכל את-העזבי ואת-האיל--כן, תאכלנו: הטמא, והטהור, יחדו, יאכלנו
22. Howbeit as the gazelle and as the hart is eaten, so thou shalt eat thereof; the unclean and the clean may eat thereof alike.
23. רק חזק, לבלתי אכל הדם, כי הדם, הוא הנפש; ולא-תאכל הנפש, עם-הבשר
23. Only be stedfast in not eating the blood; for the blood is the life; and thou shalt not eat the life with the flesh.
24. לא, תאכלנו: על-הארץ תשפכנו, במים
24. Thou shalt not eat it; thou shalt pour it out upon the earth as water.
25. לא, תאכלנו--למען ייטב לך ולבניך אחריך, כי-תעשה הישר בעיני יהוה
25. Thou shalt not eat it; that it may go well with thee, and with your children after thee, when thou shalt do that which is right in the eyes of HaShem.
26. רק קדשים אשר-יהיו לך, ונדריך, תשא ובאת, אל-המקום אשר-יבחר יהוה
26. Only your holy things which thou hast, and your vows, thou shalt take, and go unto the place which HaShem shall choose;
27. ועשית עלתיד הבשר והדם, על-מזבח יהוה אלהיך; ודם-זבחיך, ישפך על-מזבח יהוה אלהיך, והבשר, תאכל
27. and thou shalt offer your burnt-offerings, the flesh and the blood, upon the altar of HaShem your God; and the blood of your sacrifices shall be poured out against the altar of HaShem your God, and thou shalt eat the flesh.
28. שמר ושמעת, את כל-הדברים האלה, אשר אנכי, מצוה: למען ייטב לך ולבניך אחריך, עד-עולם--כי תעשה הטוב והישר, בעיני יהוה אלהיך. (ס)
28. Observe and hear all these words which I command thee, that it may go well with thee, and with your children after thee for ever, when thou doest that which is good and right in the eyes of HaShem your God.
29. כי-יכרית יהוה אלהיך את-הגוים, אשר אתה בא-שמה לרשת אותם--מפניך; וירשת אתם, וישבת בארצם
29. When HaShem your God shall cut off the nations from before thee, whither thou goest in to dispossess them, and thou dispossessest them, and dwellest in their land;
30. השמר לך, פן-תנקש אחריהם, אחרי, השמדם מפניך; ופן-תדרש לאלהיהם לאמר, איכה יעבדו הגוים האלה את-אלהיהם, ואעשה-כן, גם-אני
30. take heed to thyself that thou be not ensnared to follow them, after that they are destroyed from before thee; and that thou inquire not after their gods, saying: 'How used these nations to serve their gods? even so will I do likewise.'
31. לא-תעשה כן, ליהוה אלהיך: כי כל-תועבת יהוה אשר שגא, עשו לאלהיהם--כי גם את-בניהם ואת-בנותיהם, ישרפו באש לאלהיהם

31. Thou shalt not do so unto HaShem your God; for every abomination to HaShem, which He hateth, have they done unto their gods; for even their sons and their daughters do they burn in the fire to their gods.

Chapter: 13

1. את כל-הדבר, אשר אנכי מצוה אתכם--אתו תשמרו, לעשות: לא-תסף עליו, ולא תגרע ממנו. (פ)

1. (13:2) If there arise in the midst of thee a prophet, or a dreamer of dreams--and he give thee a sign or a wonder,

2. בי-יקום בקרבך נביא, או חלם חלום; ונתן אליך אות, או מופת

2. (13:3) and the sign or the wonder come to pass, whereof he spoke unto thee--saying: 'Let us go after other gods, which thou hast not known, and let us serve them';

3. ובא האות והמופת, אשר-דבר אליך לאמר: נלכה אחרי אלהים אחרים, אשר לא-ידעתם-- ונעבדם

3. (13:4) thou shalt not hearken unto the words of that prophet, or unto that dreamer of dreams; for HaShem your God putteth you to proof, to know whether ye do love HaShem your God with all your heart and with all your soul.

4. לא תשמע, אל-דברי הנביא ההוא, או אל-חלום החלום, ההוא: כי מנסה יהוה אלהיכם, אתכם, לדעת הישכם אהבים את-יהוה אלהיכם, בכל-לבבכם ובכל-נפשכם

4. (13:5) After HaShem your God shall ye walk, and Him shall ye fear, and His commandments shall ye keep, and unto His voice shall ye hearken, and Him shall ye serve, and unto Him shall ye cleave.

5. אחרי יהוה אלהיכם תלכו, ואתו תיראו; ואת-מצויו ותיו תשמרו ובקלו תשמעו, ואתו תעבדו ובו תדבקו

5. (13:6) And that prophet, or that dreamer of dreams, shall be put to death; because he hath spoken perversion against HaShem your God, who brought you out of the land of Egypt, and redeemed thee out of the house of bondage, to draw thee aside out of the way which HaShem your God commanded thee to walk in. So shalt thou put away the evil from the midst of thee.

6. והנביא ההוא או חלם החלום ההוא יומת, כי דבר-סרה על-יהוה אלהיכם המוציא אתכם מארץ מצרים והפדך מבית עבדים--להדיחך מן-הדרך, אשר צוה יהוה אלהיך ללכת בה; ובערתה הרע, מקרבך. (ס)

6. (13:7) If your brother, the son of your mother, or your son, or your daughter, or the wife of your bosom, or your friend, that is as thine own soul, entice thee secretly, saying: 'Let us go and serve other gods,' which thou hast not known, thou, nor your fathers;

7. כי יסיתך אחיך בן-אמך או-בןך או-בתך או אשת חיקך, או רעך אשר כנפשו--בסתור לאמר: נלכה, ונעבדה אלהים אחרים, אשר לא ידעת, אתה ואבותיך

7. (13:8) of the gods of the peoples that are round about you, nigh unto thee, or far off from thee, from the one end of the earth even unto the other end of the earth;

8. מאלהי העמים, אשר סביבתיכם, הקרובים אליך, או הרחוקים ממך--מקצה הארץ, ועד-קצה הארץ

8. (13:9) thou shalt not consent unto him, nor hearken unto him; neither shall thine eye pity him, neither shalt thou spare, neither shalt thou conceal him;
9. לא-תאבה לו, ולא תשמע אליו; ולא-תחוס עינך עליו, ולא-תחמל ולא-תכסה עליו
9. (13:10) but thou shalt surely kill him; your hand shall be first upon him to put him to death, and afterwards the hand of all the people.
10. כי הרג תהרגנו, ידך תהיה-בו בראשונה להמיתו; ויד כל-העם, באחרונה
10. (13:11) And thou shalt stone him with stones, that he die; because he hath sought to draw thee away from HaShem your God, who brought thee out of the land of Egypt, out of the house of bondage.
11. וסקלתו באבנים, ומת: כי בקש, להדיחך מעל יהוה אלהיך, המוציאך מארץ מצרים, מבית עבדים
11. (13:12) And all Israel shall hear, and fear, and shall do no more any such wickedness as this is in the midst of thee.
12. וכל-ישראל--ישמעו, ויראו; ולא-יוספו לעשות, בדבר הרע הזה--בקרובך. (ס)
12. (13:13) If thou shalt hear tell concerning one of your cities, which HaShem your God giveth thee to dwell there, saying:
13. כי-תשמע באחת עריך, אשר יהוה אלהיך נתן לך לשבת שם--לאמר
13. (13:14) 'Certain base fellows are gone out from the midst of thee, and have drawn away the inhabitants of their city, saying: Let us go and serve other gods, which ye have not known';
14. יצאו אנשים בני-בליעל, מקרובך, וידחו את-ישבי עירם, לאמר: נלכה, ונעבדה אלהים אחרים--אשר לא-ידעתם
14. (13:15) then shalt thou inquire, and make search, and ask diligently; and, behold, if it be truth, and the thing certain, that such abomination is wrought in the midst of thee;
15. ודרשת וחקרת ושאלת, היטב; והנה אמת נכון הדבר, נעשתה התועבה הזאת בקרובך
15. (13:16) thou shalt surely smite the inhabitants of that city with the edge of the sword, destroying it utterly, and all that is therein and the cattle thereof, with the edge of the sword.
16. הבה תכה, את-ישבי העיר ההוא--לפי-חרב: החרם אתה ואת-כל-אשר-בה ואת-בהמתה, לפי-חרב
16. (13:17) And thou shalt gather all the spoil of it into the midst of the broad place thereof, and shall burn with fire the city, and all the spoil thereof every whit, unto HaShem your God; and it shall be a heap for ever; it shall not be built again.
17. ואת-כל-שללה, תקבץ אל-תוך רחבה, ושרפת באש את-העיר ואת-כל-שללה כליל, ליהוה אלהיך; והיתה תל עולם, לא תבנה עוד
17. (13:18) And there shall cleave nought of the devoted thing to your hand, that HaShem may turn from the fierceness of His anger, and show thee mercy, and have compassion upon thee, and multiply thee, as He hath sworn unto your fathers;
18. ולא-ידבק בידך מאומה, מן-החרם--למען ישוב יהוה מחרון אפו, ונתן-לך רחמים ורחמך והרבך, כאשר נשבע, לאבותיך
18. (13:19) when thou shalt hearken to the voice of HaShem your God, to keep all His commandments which I command thee this day, to do that which is right in the eyes of HaShem your God.

19. כִּי תִשְׁמַע, בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, לִשְׁמֹר אֶת-כָּל-מִצְוָתָיו, אֲשֶׁר אֶנְכִּי מְצִוֶּה הַיּוֹם--לַעֲשׂוֹת, הַיֵּשֶׁר, בְּעֵינֶי, יְהוָה אֱלֹהֶיךָ. {ס}

19.

Chapter: 14

1. בָּנִים אַתֶּם, לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם: לֹא תִתְגַּדְדוּ, וְלֹא-תִשְׁמֹו קְרָחָה בֵּין עֵינֵיכֶם--לָמֶת.
1. Ye are the children of HaShem your God: ye shall not cut yourselves, nor make any baldness between your eyes for the dead.
2. כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה, לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ; וּבָךְ בָּחַר יְהוָה, לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם סִגְלָה, מִכָּל הָעַמִּים, אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי הָאָדָמָה. {ס}
2. For thou art a holy people unto HaShem your God, and HaShem hath chosen thee to be His own treasure out of all peoples that are upon the face of the earth.
3. לֹא תֹאכַל, כָּל-תוֹעֵבָה
3. Thou shalt not eat any abominable thing.
4. זֹאת הַבְּהֵמָה, אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ: שׁוֹר, שֶׁה כְּשִׁבִים וְשֶׁה עֲזִים
4. These are the beasts which ye may eat: the ox, the sheep, and the goat,
5. אֵיל וְצִבִּי, וְיַחְמוּר; וְאַקִּו וְדִישָׁן, וְתֹאוּ וְזִמְר
5. the hart, and the gazelle, and the roebuck, and the wild goat, and the pygarg, and the antelope, and the mountain-sheep.
6. וְכָל-בְּהֵמָה מִפֹּרֶסֶת פֹּרֶסָה, וְשִׁסְעַת שִׁסְעַת שְׁתֵּי פִּרְסוֹת, מַעֲלַת גֵּרָה, בְּבֵהֶמָה--אַתָּה, תֹּאכְלוּ
6. And every beast that parteth the hoof, and hath the hoof wholly cloven in two, and cheweth the cud, among the beasts, that ye may eat.
7. אֲךָ אֶת-זֶה לֹא תֹאכְלוּ, מִמַּעֲלֵי הַגֵּרָה, וּמִמִּפְרִי־הַפֹּרֶסָה, הַשֹּׁסְעָה: אֶת-הַגִּמְלָה וְאֶת-הָאֲרָנָה וְאֶת-הַשָּׁפָן כִּי-מַעֲלָה גֵרָה הִמָּה, וּפִרְסָה לֹא הִפְרִיסוּ--טִמְאִים הֵם, לָכֶם
7. Nevertheless these ye shall not eat of them that only chew the cud, or of them that only have the hoof cloven: the camel, and the hare, and the rock-badger, because they chew the cud but part not the hoof, they are unclean unto you;
8. וְאֶת-הַחֲזִיר כִּי-מִפְרִי־פֹרֶסָה הוּא, וְלֹא גֵרָה--טִמָּא הוּא, לָכֶם; מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכְלוּ, וּבְנִבְלָתָם לֹא תִגְעוּ. {ס}
8. and the swine, because he parteth the hoof but cheweth not the cud, he is unclean unto you; of their flesh ye shall not eat, and their carcasses ye shall not touch.
9. אֶת-זֶה, תֹּאכְלוּ, מִכָּל, אֲשֶׁר בַּמַּיִם: כָּל אֲשֶׁר-לוֹ סִנְפִּיר וְקִשְׁקֶשֶׁת, תֹּאכְלוּ
9. These ye may eat of all that are in the waters: whatsoever hath fins and scales may ye eat;
10. וְכָל אֲשֶׁר אֵין-לוֹ סִנְפִּיר וְקִשְׁקֶשֶׁת, לֹא תֹאכְלוּ--טִמָּא הוּא, לָכֶם. {ס}
10. and whatsoever hath not fins and scales ye shall not eat; it is unclean unto you.
11. כָּל-צִפּוֹר טְהוֹרָה, תֹּאכְלוּ
11. Of all clean birds ye may eat.
12. וְזֶה, אֲשֶׁר לֹא-תֹאכְלוּ מֵהֶם: הַנֶּשֶׁר וְהַפֶּרֶס, וְהָעֶזְנִיָּה
12. But these are they of which ye shall not eat: the great vulture, and the bearded vulture, and the ospray;

13. and the glade, and the falcon, and the kite after its kinds;
 14. and every raven after its kinds;
 15. and the ostrich, and the night-hawk, and the sea-mew, and the hawk after its kinds;
 16. the little owl, and the great owl, and the horned owl;
 17. and the pelican, and the carrion-vulture, and the cormorant;
 18. and the stork, and the heron after its kinds, and the hoopoe, and the bat.
 19. And all winged swarming things are unclean unto you; they shall not be eaten.
 20. Of all clean winged things ye may eat.
 21. Ye shall not eat of any thing that dieth of itself; thou mayest give it unto the stranger that is within your gates, that he may eat it; or thou mayest sell it unto a foreigner; for thou art a holy people unto HaShem your God. Thou shalt not seethe a kid in its mother's milk.
 22. Thou shalt surely tithe all the increase of your seed, that which is brought forth in the field year by year.
 23. And thou shalt eat before HaShem your God, in the place which He shall choose to cause His name to dwell there, the tithe of your corn, of your wine, and of thine oil, and the firstlings of your herd and of your flock; that thou mayest learn to fear HaShem your God always.
 24. And if the way be too long for thee, so that thou art not able to carry it, because the place is too far from thee, which HaShem your God shall choose to set His name there, when HaShem your God shall bless thee;
 25. then shalt thou turn it into money, and bind up the money in your hand, and shalt go unto the place which HaShem your God shall choose.

26. וְנָתַתָּה הַכֶּסֶף בְּכֹל אֲשֶׁר-תִּאֲוֶה נַפְשְׁךָ בַּבֶּקֶר וּבַצֹּאן, וּבַיִין וּבַשֵּׁכָר, וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּשְׁאַלְךָ, נַפְשְׁךָ; וְאָכַלְתָּ שָׁם, לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, וְשִׂמְחָתָה, אִתָּה וּבֵיתְךָ

26. And thou shalt bestow the money for whatsoever your soul desireth, for oxen, or for sheep, or for wine, or for strong drink, or for whatsoever your soul asketh of thee; and thou shalt eat there before HaShem your God, and thou shalt rejoice, thou and your household.

27. וְהַלְוִי אֲשֶׁר-בְּשַׁעְרֶיךָ, לֹא תַעֲזֹבֶנּוּ: כִּי אֵין לוֹ חֵלֶק וְנַחֲלָה, עִמָּךְ. (ס)

27. And the Levite that is within your gates, thou shalt not forsake him; for he hath no portion nor inheritance with thee.

28. מִקְצֵה שְׁלֹשׁ שָׁנִים, תּוֹצִיא אֶת-כָּל-מַעֲשֵׂר תְּבוּאָתְךָ, בַּשָּׁנָה, הַהִוא; וְהִנַּחְתָּ, בְּשַׁעְרֶיךָ

28. At the end of every three years, even in the same year, thou shalt bring forth all the tithe of thine increase, and shall lay it up within your gates.

29. וּבֹא הַלְוִי כִּי אֵין-לוֹ חֵלֶק וְנַחֲלָה עִמָּךְ, וְהַגֵּר וְהִיתוֹם וְהָאֵלְמָנָה אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ, וְאָכְלוּ, וְשִׂבְעוּ-- לְמַעַן יְבָרְכֶךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, בְּכָל-מַעֲשֵׂה יָדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה. (ס)

29. And the Levite, because he hath no portion nor inheritance with thee, and the stranger, and the fatherless, and the widow, that are within your gates, shall come, and shall eat and be satisfied; that HaShem your God may bless thee in all the work of your hand which thou doest.

Chapter: 15

1. מִקֵּץ שִׁבְע־שָׁנִים, תַּעֲשֶׂה שְׁמִטָּה

1. At the end of every seven years thou shalt make a release.

2. וְזֶה, דִּבְרַר הַשְּׁמִטָּה--שְׁמוּט כָּל-בַּעַל מִשֵּׁה יָדוֹ, אֲשֶׁר יִשָּׂה בִּרְעוּהוּ: לֹא-יִגֹּשׁ אֶת-רְעוּהוּ וְאֶת-אָחִיו, כִּי-קָרָא שְׁמִטָּה לַיהוָה

2. And this is the manner of the release: every creditor shall release that which he hath lent unto his neighbour; he shall not exact it of his neighbour and his brother; because HaShem's release hath been proclaimed.

3. אֶת-הַנִּכְרִי, תִּגָּשׁ; וְאֲשֶׁר יִהְיֶה לְךָ אֶת-אָחִיךָ, תִּשְׁמַט יָדְךָ

3. Of a foreigner thou mayest exact it; but whatsoever of thine is with your brother your hand shall release.

4. אָפֶס, כִּי לֹא יִהְיֶה-בְּךָ אֶבְיוֹן: כִּי-בָרַךְ יְבָרְכֶךָ, יְהוָה, בְּאֶרֶץ, אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן-לְךָ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ

4. Howbeit there shall be no needy among you--for HaShem will surely bless thee in the land which HaShem your God giveth thee for an inheritance to possess it--

5. רַק אַם-שָׁמוּעַ תִּשְׁמַע, בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת-כָּל-הַמִּצְוָה הַזֹּאת, אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם

5. if only thou diligently hearken unto the voice of HaShem your God, to observe to do all this commandment which I command thee this day.

6. כִּי-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּרַכְךָ, בְּאֲשֶׁר דָּבַר-לְךָ; וְהַעֲבַטְתָּ גּוֹיִם רַבִּים, וְאִתָּה לֹא תַעֲבֹט, וּמִשְׁלַת בְּגוֹיִם רַבִּים, וּבְךָ לֹא יִמְשְׁלוּ. (ס)

6. For HaShem your God will bless thee, as He promised thee; and thou shalt lend unto many nations, but thou shalt not borrow; and thou shalt rule over many nations, but they shall not rule over thee.

7. בִּי-יְהִי בָךְ אֲבִיּוֹן מֵאֶחָד אֲחֵיךָ, בְּאֶחָד שְׁעָרֶיךָ, בְּאַרְצְךָ, אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ--לֹא תֹאמַר אֶת-לִבְּךָ, וְלֹא תִקַּץ אֶת-יָדְךָ, מֵאֲחֵיךָ, הָאֲבִיּוֹן

7. If there be among you a needy man, one of your brethren, within any of your gates, in your land which HaShem your God giveth thee, thou shalt not harden your heart, nor shut your hand from your needy brother;

8. בִּי-פָתַח תִּפְתָּח אֶת-יָדְךָ, לוֹ; וְהֶעֱבַט, תַּעֲבִיטֵנוּ, דִּי מִחֲסָדוֹ, אֲשֶׁר יַחֲסֹר לוֹ

8. but thou shalt surely open your hand unto him, and shalt surely lend him sufficient for his need in that which he wanteth.

9. הַשְׁמַר לָךְ פֶּן-יְהִי דְבַר עַם-לִבְּךָ בְּלִיעַל לֵאמֹר, קָרְבָה שְׁנַת-הַשְּׁבַע שְׁנַת הַשְּׁמִטָה, וְרָעָה עֵינֶיךָ בְּאֲחֵיךָ הָאֲבִיּוֹן, וְלֹא תִתֵּן לוֹ; וְקָרָא עָלֶיךָ אֵל-יְהוָה, וְהָיָה בָךְ חֲטָא

9. Beware that there be not a base thought in your heart, saying: 'The seventh year, the year of release, is at hand'; and thine eye be evil against your needy brother, and thou give him nought; and he cry unto HaShem against thee, and it be sin in thee.

10. נָתַן תִּתֵּן לוֹ, וְלֹא-יֵרַע לִבְּךָ בְּתַתָּךְ לוֹ: בִּי בְּגָלַל הַדְּבָר הַזֶּה, יִבְרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, בָּכָל-מַעֲשֶׂיךָ, וּבְכָל מְשָׁלַח יָדְךָ

10. Thou shalt surely give him, and your heart shall not be grieved when thou givest unto him; because that for this thing HaShem your God will bless thee in all your work, and in all that thou puttest your hand unto.

11. בִּי לֹא-יִחַדֵּל אֲבִיּוֹן, מִקְרֹב הָאָרֶץ; עַל-כֵּן אֲנֹכִי מְצֹוֶךָ, לֵאמֹר, פָּתַח תִּפְתָּח אֶת-יָדְךָ לְאֲחֵיךָ לְעֹנִיךָ וּלְאֲבִינֶךָ, בְּאַרְצְךָ. (ס)

11. For the poor shall never cease out of the land; therefore I command thee, saying: 'Thou shalt surely open your hand unto your poor and needy brother, in your land.'

12. בִּי-יִמְכַר לָךְ אֲחֵיךָ הָעֶבְרִי, אוֹ הָעֶבְרִיָּה--וְעִבְדְּךָ, שֵׁשׁ שָׁנִים; וּבִשְׁנָה, הַשְּׁבִיעִית, תִּשְׁלַחֲנוּ חֲפָשִׁי, מֵעַמְךָ

12. If your brother, a Hebrew man, or a Hebrew woman, be sold unto thee, he shall serve thee six years; and in the seventh year thou shalt let him go free from thee.

13. וְכִי-תִשְׁלַחֲנוּ חֲפָשִׁי, מֵעַמְךָ--לֹא תִשְׁלַחֲנוּ, רִיקָם

13. And when thou lettest him go free from thee, thou shalt not let him go empty;

14. הָעֲנִיק תַּעֲנִיק, לוֹ, מִצֹּאֲנֶךָ, וּמִגֶּרְנֶךָ וּמִמִּקְבְּךָ: אֲשֶׁר בִּרְכָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, תִּתֵּן-לוֹ

14. thou shalt furnish him liberally out of your flock, and out of your threshing-floor, and out of your winepress; of that wherewith HaShem your God hath blessed thee thou shalt give unto him.

15. וְזָכַרְתָּ, בִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, וַיִּפְדְּךָ, יְהוָה אֱלֹהֶיךָ; עַל-כֵּן אֲנֹכִי מְצֹוֶךָ, אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה--הַיּוֹם

15. And thou shalt remember that thou wast a bondman in the land of Egypt, and HaShem your God redeemed thee; therefore I command thee this thing to-day.

16. וְהָיָה בִּי-יֹאמַר אֵלֶיךָ, לֹא אֵצֵא מֵעַמְךָ: בִּי אַהֲבָךָ וְאֶת-בֵּיתְךָ, בִּי-טוֹב לוֹ עַמְךָ

16. And it shall be, if he say unto thee: 'I will not go out from thee'; because he loveth thee and your house, because he fareth well with thee;

17. וְלִקְחָתָ אֶת-הַמִּרְצָע, וְנָתַתָּה בְּאֲזָנוֹ וּבִדְלָתָ, וְהָיָה לָךְ, עֶבֶד עוֹלָם; וְאִף לְאַמְתְּךָ, תַּעֲשֶׂה-בּוֹ

17. then thou shalt take an awl, and thrust it through his ear and into the door, and he shall be your bondman for ever. And also unto your bondwoman thou shalt do likewise.

18. לא-יקשה בעיניך, בשלחך אתו חפשי מעמך--כי משנה שכר שכיר, עבדך שש שנים; וברכך יהוה אלהיך, בכל אשר תעשה. (פ)

18. It shall not seem hard unto thee, when thou lettest him go free from thee; for to the double of the hire of a hireling hath he served thee six years; and HaShem your God will bless thee in all that thou doest.

19. כל-הבכור אשר יולד בבקרך ובצאנך, הזכר--תקדיש, ליהוה אלהיך: לא תעבד בבכר שורך, ולא תגז בבור צאנך

19. All the firstling males that are born of your herd and of your flock thou shalt sanctify unto HaShem your God; thou shalt do no work with the firstling of thine ox, nor shear the firstling of your flock.

20. לפני יהוה אלהיך תאכלנו שנה בשנה, במקום אשר-יבחר יהוה--אתה, וביתך

20. Thou shalt eat it before HaShem your God year by year in the place which HaShem shall choose, thou and your household.

21. וכי-יהיה בו מום, פסח או עור, כל, מום רע--לא תזבחנו, ליהוה אלהיך

21. And if there be any blemish therein, lameness, or blindness, any ill blemish whatsoever, thou shalt not sacrifice it unto HaShem your God.

22. בשעריך, תאכלנו--הטמא והטהור יחדו, בצבי ובאיל

22. Thou shalt eat it within your gates; the unclean and the clean may eat it alike, as the gazelle, and as the hart.

23. רק את-דמו, לא תאכל: על-הארץ תשפכנו, במים. (פ)

23. Only thou shalt not eat the blood thereof; thou shalt pour it out upon the ground as water.

Chapter: 16

1. שמור, את-חדש האביב, ועשית פסח, ליהוה אלהיך: כי בחדש האביב, הוציאך יהוה אלהיך ממצרים--לילה

1. Observe the month of Abib, and keep the passover unto HaShem your God; for in the month of Abib HaShem your God brought thee forth out of Egypt by night.

2. וזבחת פסח ליהוה אלהיך, צאן ובקר, במקום אשר-יבחר יהוה, לשכן שמו שם

2. And thou shalt sacrifice the passover-offering unto HaShem your God, of the flock and the herd, in the place which HaShem shall choose to cause His name to dwell there.

3. לא-תאכל עליו חמץ, שבעת ימים תאכל--עליו מצות לחם עני: כי בחפזו, יצאת מארץ מצרים--למען תזכר את-יום צאתך מארץ מצרים, כל ימי חייך

3. Thou shalt eat no leavened bread with it; seven days shalt thou eat unleavened bread therewith, even the bread of affliction; for in haste didst thou come forth out of the land of Egypt; that thou mayest remember the day when thou camest forth out of the land of Egypt all the days of your life.

4. ולא-יראה לך שאר בכל-גבלך, שבעת ימים; ולא-ילין מן-הבשר, אשר תזבח את-הערב ביום הראשון--לבקר

4. And there shall be no leaven seen with thee in all they borders seven days; neither shall any of the flesh, which thou sacrificest the first day at even, remain all night until the morning.

5. לא תוכל, לזבח את-הפסח, באחד שעריך, אשר-יהוה אלהיך נתן לך

5. Thou mayest not sacrifice the passover-offering within any of your gates, which HaShem your God giveth thee;

6. כי אם-אל-המקום אשר-יבחר יהוה אלהיך, לשכן שמו--שם תזבח את-הפסח, בערב: כבוא השמש, מועד צאתך ממצרים

6. but at the place which HaShem your God shall choose to cause His name to dwell in, there thou shalt sacrifice the passover-offering at even, at the going down of the sun, at the season that thou camest forth out of Egypt.

7. ובשלת, ואכלת, במקום, אשר יבחר יהוה אלהיך בו; ופנית בבקר, והלכת לאהלך

7. And thou shalt roast and eat it in the place which HaShem your God shall choose; and thou shalt turn in the morning, and go unto your tents.

8. ששת ימים, תאכל מצות; ובים השביעי, עצרת ליהוה אלהיך--לא תעשה, מלאכה. {ס}

8. Six days thou shalt eat unleavened bread; and on the seventh day shall be a solemn assembly to HaShem your God; thou shalt do no work therein.

9. שבועה שבעת, תספר-לך: מהחל חרמש, בקמה, תחל לספר, שבועה שבעות

9. Seven weeks shalt thou number unto thee; from the time the sickle is first put to the standing corn shalt thou begin to number seven weeks.

10. ועשית חג שבעות, ליהוה אלהיך--מסת נדבת ירך, אשר תתן: באשר יברכך, יהוה אלהיך

10. And thou shalt keep the feast of weeks unto HaShem your God after the measure of the freewill-offering of your hand, which thou shalt give, according as HaShem your God blesseth thee.

11. ושמחת לפני יהוה אלהיך, אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך, והלוי אשר בשעריך, והגר והיתום והאלמנה אשר בקרבך--במקום, אשר יבחר יהוה אלהיך, לשכן שמו, שם

11. And thou shalt rejoice before HaShem your God, thou, and your son, and your daughter, and your man-servant, and your maid-servant, and the Levite that is within they gates, and the stranger, and the fatherless, and the widow, that are in the midst of thee, in the place which HaShem your God shall choose to cause His name to dwell there.

12. וזכרת, כי-עבד היית במצרים; ושמרת ועשית, את-החקים האלה. {פ}

12. And thou shalt remember that thou wast a bondman in Egypt; and thou shalt observe and do these statutes.

13. חג הסוכות תעשה לך, שבעת ימים: באסףך--מגרנד, ומיקבך

13. Thou shalt keep the feast of tabernacles seven days, after that thou hast gathered in from your threshing-floor and from your winepress.

14. ושמחת, בחגך: אתה ובנך ובתך, ועבדך ואמתך, והלוי והגר והיתום והאלמנה, אשר בשעריך

14. And thou shalt rejoice in your feast, thou, and your son, and your daughter, and your man-servant, and your maid-servant, and the Levite, and the stranger, and the fatherless, and the widow, that are within your gates.

15. שבעת ימים, תחג ליהוה אלהיך, במקום, אשר-יבחר יהוה: כי יברכך יהוה אלהיך, בכל תבואתך ובכל מעשה ידך, והיית, אף שמח

15. Seven days shalt thou keep a feast unto HaShem your God in the place which HaShem shall choose; because HaShem your God shall bless thee in all thine increase, and in all the work of your hands, and thou shalt be altogether joyful.

16. שלוש פעמים בשנה יראה כל-זכורך את-פני יהוה אלהיך, במקום אשר יבחר--בחג המצות ובחג השבועות, ובחג הסוכות; ולא יראה את-פני יהוה, ריקם

16. Three times in a year shall all your males appear before HaShem your God in the place which He shall choose; on the feast of unleavened bread, and on the feast of weeks, and on the feast of tabernacles; and they shall not appear before HaShem empty;

17. איש, כמתנת ידו, בברכת יהוה אלהיך, אשר נתן-לך. (ס)

17. every man shall give as he is able, according to the blessing of HaShem your God which He hath given thee.

18. שפטים ושטרם, תתן-לך בכל-שעריך, אשר יהוה אלהיך נתן לך, לשבטיך; ושפטו את-העם, משפט-צדק

18. Judges and officers shalt thou make thee in all your gates, which HaShem your God giveth thee, tribe by tribe; and they shall judge the people with righteous judgment.

19. לא-תטה משפט, לא תפיר פנים; ולא-תקח שחד--כי השחד יעור עיני חכמים, ויסלף דברי צדיקים

19. Thou shalt not wrest judgment; thou shalt not respect persons; neither shalt thou take a gift; for a gift doth blind the eyes of the wise, and pervert the words of the righteous.

20. צדק צדק, תרדף--למען תחיה וירשת את-הארץ, אשר-יהוה אלהיך נתן לך. (ס)

20. Justice, justice shalt thou follow, that thou mayest live, and inherit the land which HaShem your God giveth thee.

21. לא-תטע לך אשרה, כל-עץ: אצל, מזבח יהוה אלהיך--אשר תעשה-לך

21. Thou shalt not plant thee an Asherah of any kind of tree beside the altar of HaShem your God, which thou shalt make thee.

22. ולא-תקים לך, מצבה, אשר שגא, יהוה אלהיך. (ס)

22. Neither shalt thou set thee up a pillar, which HaShem your God hateth.

Chapter: 17

1. לא-תזבח ליהוה אלהיך שור ושה, אשר יהיה בו מום--כל, דבר רע: כי תועבת יהוה אלהיך, הוא. (ס)

1. Thou shalt not sacrifice unto HaShem your God an ox, or a sheep, wherein is a blemish, even any evil thing; for that is an abomination unto HaShem your God.

2. כי-ימצא בקרבך באחד שעריך, אשר-יהוה אלהיך נתן לך: איש או-אשה, אשר יעשה את-הרע בעיני יהוה-אלהיך--לעבר בריתו

2. If there be found in the midst of thee, within any of your gates which HaShem your God giveth thee, man or woman, that doeth that which is evil in the sight of HaShem your God, in transgressing His covenant,

3. וַיֵּלֶךְ, וַיַּעֲבֹד אֱלֹהִים אֲחֵרִים, וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם; וְלִשְׁמֹשׁ אוֹ לַיָּרֵחַ, אוֹ לְכָל-צָבָא הַשָּׁמַיִם--אֲשֶׁר לֹא-צִוִּיתִי

3. and hath gone and served other gods, and worshipped them, or the sun, or the moon, or any of the host of heaven, which I have commanded not;

4. וְהִגַּד-לָךְ, וְשָׁמַעְתָּ; וְדִרְשָׁתָּ הֵיטֵב--וְהִנֵּה אִמֶּת נִכּוֹן הַדָּבָר, נַעֲשִׂיתָה הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת בְּיִשְׂרָאֵל

4. and it be told thee, and thou hear it, then shalt thou inquire diligently, and, behold, if it be true, and the thing certain, that such abomination is wrought in Israel;

5. וְהוֹצֵאתָ אֶת-הָאִישׁ הַהוּא אוֹ אֶת-הָאִשָּׁה הַהוּא אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת-הַדָּבָר הָרָע הַזֶּה, אֶל-שַׁעְרֶיךָ--אֶת-הָאִישׁ, אוֹ אֶת-הָאִשָּׁה; וְסָקַלְתָם בְּאֲבָנִים, וּמָתוּ

5. then shalt thou bring forth that man or that woman, who have done this evil thing, unto your gates, even the man or the woman; and thou shalt stone them with stones, that they die.

6. עַל-פִּי שְׁנַיִם עֵדִים, אוֹ שְׁלֹשָׁה עֵדִים--יּוּמָת הָמָת: לֹא יוּמָת, עַל-פִּי עֵד אֶחָד

6. At the mouth of two witnesses, or three witnesses, shall he that is to die be put to death; at the mouth of one witness he shall not be put to death.

7. יָד הָעֵדִים תִּהְיֶה--בּוֹ בְּרֹאשׁוֹנָה, לְהַמִּיתוֹ, וְיָד כָּל-הָעָם, בְּאַחֲרֹנָה; וּבַעֲרַת הָרֶעַ, מִקֶּרְבְּךָ. (פ)

7. The hand of the witnesses shall be first upon him to put him to death, and afterward the hand of all the people. So thou shalt put away the evil from the midst of thee.

8. כִּי יִפְלֹא מִמֶּךָ דְּבָר לְמִשְׁפָּט, בֵּין-דָּם לְדָם בֵּין-דִּין לְדִין וּבֵין נֹגַע לְנֹגַע--דְּבָרֵי רִיבָת, בְּשַׁעְרֶיךָ: וְקָמְתָ וְעָלִית--אֶל-הַמָּקוֹם, אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ

8. If there arise a matter too hard for thee in judgment, between blood and blood, between plea and plea, and between stroke and stroke, even matters of controversy within your gates; then shalt thou arise, and get thee up unto the place which HaShem your God shall choose.

9. וּבָאתָ, אֶל-הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם, וְאֶל-הַשֹּׁפֵט, אֲשֶׁר יִהְיֶה בֵּימֵינוּ הַהֵם; וְדִרְשָׁתָּ וְהִגִּידוּ לָךְ, אֶת דְּבַר הַמִּשְׁפָּט

9. And thou shall come unto the priests the Levites, and unto the judge that shall be in those days; and thou shalt inquire; and they shall declare unto thee the sentence of judgment.

10. וְעָשִׂיתָ, עַל-פִּי הַדָּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לָךְ, מִן-הַמָּקוֹם הַהוּא, אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה; וְשִׁמְרָתָ לַעֲשׂוֹת, כְּכֹל אֲשֶׁר יִרְוֶךְ

10. And thou shalt do according to the tenor of the sentence, which they shall declare unto thee from that place which HaShem shall choose; and thou shalt observe to do according to all that they shall teach thee.

11. עַל-פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יִרְוֶךְ, וְעַל-הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר-יֹאמְרוּ לָךְ--תַּעֲשֶׂה: לֹא תִסּוּר, מִן-הַדָּבָר אֲשֶׁר-יִגִּידוּ לָךְ--יָמִין וּשְׂמָאל

11. According to the law which they shall teach thee, and according to the judgment which they shall tell thee, thou shalt do; thou shalt not turn aside from the sentence which they shall declare unto thee, to the right hand, nor to the left.

12. וְהָאִישׁ אֲשֶׁר-יַעֲשֶׂה בְּזִדּוֹן, לְבִלְתִּי שָׁמַע אֶל-הַכֹּהֵן הָעֹמֵד לְשָׁרֵת שָׁם אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵיךָ, אוֹ, אֶל-הַשֹּׁפֵט--וּמֵת הָאִישׁ הַהוּא, וּבְעֶרְתָּ הָרָע מִיִּשְׂרָאֵל

12. And the man that doeth presumptuously, in not hearkening unto the priest that standeth to minister there before HaShem your God, or unto the judge, even that man shall die; and thou shalt exterminate the evil from Israel.

13. וְכָל-הָעָם, יִשְׁמְעוּ וִירְאוּ; וְלֹא יִזְדּוֹן, עוֹד. (ס)

13. And all the people shall hear, and fear, and do no more presumptuously.

14. כִּי-תָבֹא אֶל-הָאָרֶץ, אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ, וִירָשְׁתָּהּ, וַיִּשְׁבְּתָהּ בָּהּ; וְאָמַרְתָּ, אֲשִׁימָה עָלַי מֶלֶךְ, בְּכָל-הַגּוֹיִם, אֲשֶׁר סְבִיבָתִי

14. When thou art come unto the land which HaShem your God giveth thee, and shalt possess it, and shalt dwell therein; and shalt say: 'I will set a king over me, like all the nations that are round about me';

15. שׁוּם תָּשִׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ, אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ: מִקָּרֵב אַחֶיךָ, תָּשִׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ--לֹא תוּכַל לָתֵת עָלֶיךָ אִישׁ נָכְרִי, אֲשֶׁר לֹא-אַחֶיךָ הוּא

15. thou shalt in any wise set him king over thee, whom HaShem your God shall choose; one from among your brethren shalt thou set king over thee; thou mayest not put a foreigner over thee, who is not your brother.

16. רֶק, לֹא-יִרְבֶּה-לוֹ סוּסִים, וְלֹא-יָשִׁיב אֶת-הָעָם מִצְרִימָה, לְמַעַן הִרְבּוֹת סוּס; וַיהוָה, אָמַר לָכֶם, לֹא תִסְפּוּן לָשׁוּב בְּדֶרֶךְ הַזֶּה, עוֹד

16. Only he shall not multiply horses to himself, nor cause the people to return to Egypt, to the end that he should multiply horses; forasmuch as HaShem hath said unto you: 'Ye shall henceforth return no more that way.'

17. וְלֹא יִרְבֶּה-לוֹ נָשִׁים, וְלֹא יִסּוּר לְבָבוֹ; וְכִסֵּף וְזָהָב, לֹא יִרְבֶּה-לוֹ מְאֹד

17. Neither shall he multiply wives to himself, that his heart turn not away; neither shall he greatly multiply to himself silver and gold.

18. וְהָיָה כְּשִׁבְתּוֹ, עַל כִּסֵּא מַמְלָכְתּוֹ--וְכָתַב לוֹ אֶת-מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה הַזֹּאת, עַל-סֵפֶר, מִלִּפְנֵי הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם

18. And it shall be, when he sitteth upon the throne of his kingdom, that he shall write him a copy of this law in a book, out of that which is before the priests the Levites.

19. וְהָיְתָה עִמּוֹ, וְקָרָא בּוֹ כָּל-יְמֵי חַיָּיו--לְמַעַן יִלְמַד, לִירְאֶה אֶת-יְהוָה אֱלֹהָיו, לְשָׁמֹר אֶת-כָּל-דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת וְאֶת-הַחֻקִּים הָאֵלֶּה, לַעֲשׂוֹתָם

19. And it shall be with him, and he shall read therein all the days of his life; that he may learn to fear HaShem his God, to keep all the words of this law and these statutes, to do them;

20. לְבִלְתִּי רוּם-לְבָבוֹ מֵאַחֶיו, וּלְבִלְתִּי סוּר מִן-הַמִּצְוָה יְמִין וּשְׂמָאוֹל--לְמַעַן יֵאָרִיךְ יָמָיו עַל-מַמְלָכְתּוֹ הוּא וּבָנָיו, בְּקִרְבֵּי יִשְׂרָאֵל. (ס)

20. that his heart be not lifted up above his brethren, and that he turn not aside from the commandment, to the right hand, or to the left; to the end that he may prolong his days in his kingdom, he and his children, in the midst of Israel.

Chapter: 18

1. לא-יהיה לכהנים הלויים כל-שֶׁבֶט לוי, חֶלֶק וְנַחֲלָה--עם-יִשְׂרָאֵל; אֲשֵׁי יְהוָה וְנַחֲלָתוֹ, יֹאכְלוּן.
1. The priests the Levites, even all the tribe of Levi, shall have no portion nor inheritance with Israel; they shall eat the offerings of HaShem made by fire, and His inheritance.
2. וְנַחֲלָה לֹא-יְהִיָּה-לוֹ, בְּקֶרֶב אֶחָיו: יְהוָה הוּא נַחֲלָתוֹ, בְּאֲשֶׁר דִּבֶּר-לוֹ. (ס)
2. And they shall have no inheritance among their brethren; HaShem is their inheritance, as He hath spoken unto them.
3. וְזֶה יְהִיָּה מִשְׁפַּט הַכֹּהֲנִים מֵאֵת הָעָם, מֵאֵת זִבְחֵי הַזֶּבַח--אִם-שׁוֹר אִם-שֶׂה: וְנָתַן, לַכֹּהֵן, הַזֶּרַע וְהַלֶּחִיִּים, וְהַקֶּבֶה
3. And this shall be the priests' due from the people, from them that offer a sacrifice, whether it be ox or sheep, that they shall give unto the priest the shoulder, and the two cheeks, and the maw.
4. רִאשִׁית דִּגְנֶךָ תִּירֶשֶׁךָ וְיִצְהָרֶךָ, וְרִאשִׁית גֶּזַע אֲנָד--תִּתֶּן-לוֹ
4. The first-fruits of your corn, of your wine, and of thine oil, and the first of the fleece of your sheep, shalt thou give him.
5. כִּי בּוֹ, בָּחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ--מִכָּל-שְׁבֻטֶיךָ: לַעֲמֹד לְשֶׁרֶת בְּשֵׁם-יְהוָה הוּא וּבָנָיו, כָּל-הַיָּמִים. (ס)
5. For HaShem your God hath chosen him out of all your tribes, to stand to minister in the name of HaShem, him and his sons for ever.
6. וְכִי-יָבֹא הַלְוִי מֵאַחַד שְׁעָרֶיךָ, מִכָּל-יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר-הוּא, גֵּר שָׁם; וּבָא בְּכָל-אֹתוֹת נִפְשׁוֹ, אֶל-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר-יִבְחַר יְהוָה
6. And if a Levite come from any of your gates out of all Israel, where he sojourneth, and come with all the desire of his soul unto the place which HaShem shall choose;
7. וְשֶׁרֶת, בְּשֵׁם יְהוָה אֱלֹהָיו--בְּכָל-אֶחָיו, הַלְוִיִּם, הָעֹמְדִים שָׁם, לִפְנֵי יְהוָה
7. then he shall minister in the name of HaShem his God, as all his brethren the Levites do, who stand there before HaShem.
8. חֶלֶק בְּחֶלֶק, יֹאכְלוּ, לְבַד מִמִּכְרֵיו, עַל-הָאֲבוֹת. (ס)
8. They shall have like portions to eat, beside that which is his due according to the fathers' houses.
9. כִּי אָתָּה בָּא אֶל-הָאָרֶץ, אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ--לֹא-תִלְמַד לַעֲשׂוֹת, כְּתוֹעֵבֹת הַגּוֹיִם הָהֵם
9. When thou art come into the land which HaShem your God giveth thee, thou shalt not learn to do after the abominations of those nations.
10. לֹא-יִמָּצֵא בָּךְ, מַעֲבִיר בֶּנוֹ-וּבִתּוֹ בָּאֵשׁ, קִסֵּם קִסְמִים, מְעוֹנֵן וּמְנַחֵשׁ וּמְכַשֵּׁף
10. There shall not be found among you any one that maketh his son or his daughter to pass through the fire, one that useth divination, a soothsayer, or an enchanter, or a sorcerer,
11. וְחֹכֵר, חֶכֶר; וְשֹׂאֵל אוֹב וְיִדְעָנִי, וְדֹרֵשׁ אֶל-הַמֵּתִים
11. or a charmer, or one that consulteth a ghost or a familiar spirit, or a necromancer.
12. כִּי-תוֹעֵבֶת יְהוָה, כָּל-עֲשֵׂה אֱלֹהִים; וּבִגְלָל, הַתוֹעֵבֶת הָאֵלֹהִים, יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, מוֹרִישׁ אוֹתָם מִפְּנֶיךָ
12. For whosoever doeth these things is an abomination unto HaShem; and because of these abominations HaShem your God is driving them out from before thee.
13. תָּמִים תִּהְיֶה, עִם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
13. Thou shalt be whole-hearted with HaShem your God.

14. כי הגוים האלה, אשר אתה יורש אותם--אל--מעננים ואל--קסמים, ישמעו; ואתה--לא כן, נתן לך יהוה אלהיך.
14. For these nations, that thou art to dispossess, hearken unto soothsayers, and unto diviners; but as for thee, HaShem your God hath not suffered thee so to do.
15. נביא מקרבך מאחיך במני, יקים לך יהוה אלהיך: אליו, תשמעו.
15. A prophet will HaShem your God raise up unto thee, from the midst of thee, of your brethren, like unto me; unto him ye shall hearken;
16. ככל אשר--שאלת מעם יהוה אלהיך, בחרב, ביום הקהל, לאמר: לא אסף, לשמע את--קול יהוה אלהי, ואת--האש הגדלה הזאת לא--אראה עוד, ולא אמות.
16. according to all that thou didst desire of HaShem your God in Horeb in the day of the assembly, saying: 'Let me not hear again the voice of HaShem my God, neither let me see this great fire any more, that I die not.'
17. ויאמר יהוה, אלי: היטבו, אשר דברו.
17. And HaShem said unto me: 'They have well said that which they have spoken.
18. נביא אקים להם מקרב אחיהם, כמוך; ונתתי דברי, בפיו, ודבר אליהם, את כל--אשר אצוו.
18. I will raise them up a prophet from among their brethren, like unto thee; and I will put My words in his mouth, and he shall speak unto them all that I shall command him.
19. והיה, האיש אשר לא--ישמע אל--דברי, אשר ידבר, בשמי--אנכי, אדרש מעמו.
19. And it shall come to pass, that whosoever will not hearken unto My words which he shall speak in My name, I will require it of him.
20. אך הנביא אשר יזיד לדבר דבר בשמי, את אשר לא--צויתיו לדבר, ואשר ידבר, בשם אלהים אחרים--ומת, הנביא ההוא.
20. But the prophet, that shall speak a word presumptuously in My name, which I have not commanded him to speak, or that shall speak in the name of other gods, that same prophet shall die.'
21. וכי תאמר, בלבבך: איכה נדע את--הדבר, אשר לא--דברו יהוה.
21. And if thou say in your heart: 'How shall we know the word which HaShem hath not spoken?'
22. אשר ידבר הנביא בשם יהוה, ולא--יהיה הדבר ולא יבא--הוא הדבר, אשר לא--דברו יהוה: בזדון דברו הנביא, לא תגור ממנו. {ס}
22. When a prophet speaketh in the name of HaShem, if the thing follow not, nor come to pass, that is the thing which HaShem hath not spoken; the prophet hath spoken it presumptuously, thou shalt not be afraid of him.

Chapter: 19

1. כי--יכרית יהוה אלהיך, את--הגוים, אשר יהוה אלהיך, נתן לך את--ארצם; וירשתם, וישבתו בעריהם ובבתיהם.
1. When HaShem your God shall cut off the nations, whose land HaShem your God giveth thee, and thou dost succeed them, and dwell in their cities, and in their houses;
2. שלוש ערים, תבדיל לך: בתוך ארצך--אשר יהוה אלהיך, נתן לך לרשתה.
2. Three cities shalt thou divide: within thy land--that which HaShem your God hath given thee, that thou shalt dwell therein.

2. thou shalt separate three cities for thee in the midst of your land, which HaShem your GOD giveth thee to possess it.
3. תִּכְנֶן לָךְ, הַדֶּרֶךְ, וְשַׁלֵּשְׁתָּ אֶת-גְּבוּל אֶרֶצְךָ, אֲשֶׁר יִנְחִילְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ; וְהָיָה, לְנוֹס שָׁמָּה כָּל-רֹצֵחַ
3. Thou shalt prepare thee the way, and divide the borders of your land, which HaShem your God causeth thee to inherit, into three parts, that every manslayer may flee thither.
4. וְזֶה דְּבַר הָרֹצֵחַ, אֲשֶׁר-יָנוּס שָׁמָּה וְחָי: אֲשֶׁר יָבֹה אֶת-רֵעֵהוּ בְּבִלִי-דַעַת, וְהוּא לֹא-שָׁנָא לוֹ מִתְּמֹל שְׁלֹשָׁם
4. And this is the case of the manslayer, that shall flee thither and live: whoso killeth his neighbour unawares, and hated him not in time past;
5. וְאֲשֶׁר יָבֹא אֶת-רֵעֵהוּ בִּיעָר, לַחֲטֹב עֵצִים, וְנִדְחָה יָדוֹ בַּגִּרְזֵן לְכַרֵּת הָעֵץ, וְנָשַׁל הַבְּרִזָּל מִן-הָעֵץ וּמָצָא אֶת-רֵעֵהוּ וּמָת: הוּא, יָנוּס אֶל-אַחַת הָעָרִים-הָאֵלֶּה--וְחָי
5. as when a man goeth into the forest with his neighbour to hew wood, and his hand fetcheth a stroke with the axe to cut down the tree, and the head slippeth from the helve, and lighteth upon his neighbour, that he die; he shall flee unto one of these cities and live;
6. פֶּן-יִרְדֹּף גֹּאֵל הַדָּם אַחֲרֵי הָרֹצֵחַ, כִּי-יַחֵם לִבּוֹ, וְהִשְׁיגוֹ כִּי-יִרְבֶּה הַדֶּרֶךְ, וְהִכּוֹה נָפֶשׁ; וְלוֹ, אֵין מִשְׁפָּט-מוֹת, כִּי לֹא שָׁנָא הוּא לוֹ, מִתְּמֹל שְׁלֹשָׁם
6. lest the avenger of blood pursue the manslayer, while his heart is hot, and overtake him, because the way is long, and smite him mortally; whereas he was not deserving of death, inasmuch as he hated him not in time past.
7. עַל-כֵּן אֲנֹכִי מִצְוֶה, לֵאמֹר: שְׁלֹשׁ עָרִים, תִּבְדִּיל לָךְ
7. Wherefore I command thee, saying: 'Thou shalt separate three cities for thee.'
8. וְאִם-יִרְחִיב יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, אֶת-גְּבוּלְךָ, כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע, לְאַבְתָּיךָ; וְנָתַן לָךְ אֶת-כָּל-הָאָרֶץ, אֲשֶׁר דִּבֶּר לִתֶּן לְאַבְתָּיךָ
8. And if HaShem your God enlarge your border, as He hath sworn unto your fathers, and give thee all the land which He promised to give unto your fathers--
9. כִּי-תִשְׁמַר אֶת-כָּל-הַמִּצְוָה הַזֹּאת לַעֲשׂוֹתָהּ, אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶה הַיּוֹם, לְאַהֲבָה אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּלְלַבֵּת בְּדַרְכָּיו, כָּל-הַיָּמִים--וַיִּסְפָּת לָךְ עוֹד שְׁלֹשׁ עָרִים, עַל הַשָּׁלֹשׁ הָאֵלֶּה
9. if thou shalt keep all this commandment to do it, which I command thee this day, to love HaShem your God, and to walk ever in His ways--then shalt thou add three cities more for thee, beside these three;
10. וְלֹא יִשְׁפַךְ, דָּם נָקִי, בְּקֶרֶב אֶרֶצְךָ, אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ נַחֲלָה; וְהָיָה עָלֶיךָ, דָּמִים. (פ)
10. that innocent blood be not shed in the midst of your land, which HaShem your God giveth thee for an inheritance, and so blood be upon thee.
11. וְכִי-יְהִי אִישׁ, שָׁנָא לְרֵעֵהוּ, וְאַרְבּ לוֹ וְקָם עָלָיו, וְהִכּוֹה נָפֶשׁ וּמָת; וְנָס, אֶל-אַחַת הָעָרִים הָאֵלֶּה
11. But if any man hate his neighbour, and lie in wait for him, and rise up against him, and smite him mortally that he die; and he flee into one of these cities;
12. וְשִׁלְחוּ זִקְנֵי עִירוֹ, וְלָקְחוּ אוֹתוֹ מִשָּׁם; וְנָתַנוּ אוֹתוֹ, בְּיַד גֹּאֵל הַדָּם--וּמָת
12. then the elders of his city shall send and fetch him thence, and deliver him into the hand of the avenger of blood, that he may die.
13. לֹא-תַחֲוֶס עֵינֶךָ, עָלָיו; וּבְעֶרְתָּ דָם-הַנָּקִי מִיִּשְׂרָאֵל, וְטוֹב לָךְ. (ס)

13. Thine eye shall not pity him, but thou shalt put away the blood of the innocent from Israel, that it may go well with thee.

14. לא תסוג גבול רעד, אשר גבולו ראשנים--בנחלתך, אשר תנחל, בארץ, אשר יהיה אלהיך נתן לך לרשתה. (ס)

14. Thou shalt not remove your neighbour's landmark, which they of old time have set, in thine inheritance which thou shalt inherit, in the land that HaShem your God giveth thee to possess it.

15. לא-יקום עד אחד באיש, לכל-עו; ולכל-חטאת, בכל-חטא, אשר יחטא: על-פי שני עדים, או על-פי שלשה-עדים--יקום דבר

15. One witness shall not rise up against a man for any iniquity, or for any sin, in any sin that he sinneth; at the mouth of two witnesses, or at the mouth of three witnesses, shall a matter be establishment

16. כי-יקום עד-חמס, באיש, לענות בו, סרה

16. If an unrighteous witness rise up against any man to bear perverted witness against him;

17. ועמדו שני-האנשים אשר-להם הריב, לפני יהוה, לפני הכהנים והשפטים, אשר יהיו בימים ההם

17. then both the men, between whom the controversy is, shall stand before HaShem, before the priests and the judges that shall be in those days.

18. ודרשו השפטים, היטב; והנה עד-שקר העד, שקר ענה באחיו

18. And the judges shall inquire diligently; and, behold, if the witness be a false witness, and hath testified falsely against his brother;

19. ועשיתם לו, כאשר זמם לעשות לאחיו; ובערת הרע, מקרבך

19. then shall ye do unto him, as he had purposed to do unto his brother; so shalt thou put away the evil from the midst of thee.

20. והנשארים, ישמעו ויראו; ולא-יספו לעשות עוד, כדבר הרע הזה--בקרבך

20. And those that remain shall hear, and fear, and shall henceforth commit no more any such evil in the midst of thee.

21. ולא תחוס, עינך: נפש בנפש, עין בעין שן בשן, יד ביד, רגל ברגל. (ס)

21. And thine eye shall not pity: life for life, eye for eye, tooth for tooth, hand for hand, foot for foot.

Chapter: 20

1. כי-תצא למלחמה על-איבך, וראית סוס ורכב עם רב ממך--לא תירא, מהם: כי-יהיה אלהיך עמך, המעלה מארץ מצרים

1. When thou goest forth to battle against thine enemies, and seest horses, and chariots, and a people more than thou, thou shalt not be afraid of them; for HaShem your God is with thee, who brought thee up out of the land of Egypt.

2. והיה, בקרבכם אל-המלחמה; ונגש הכהן, ודבר אל-העם

2. And it shall be, when ye draw nigh unto the battle, that the priest shall approach and speak unto the people,

3. ואמר אלהם שמע ישראל, אתם קרבים היום למלחמה על-איביכם; אל-ירך לבבכם, אל-תיראו ואל-תחפזו ואל-תערצו--מפניהם

3. and shall say unto them: 'Hear, O Israel, ye draw nigh this day unto battle against your enemies; let not your heart faint; fear not, nor be alarmed, neither be ye affrighted at them;

4. בִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, הִהְלֵךְ עִמָּכֶם--לְהִלָּחֵם לָכֶם עִם-אִיְבֵיכֶם, לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם

4. for HaShem your God is He that goeth with you, to fight for you against your enemies, to save you.'

5. וְדִבְרוּ הַשְּׂטָרִים, אֶל-הָעָם לֵאמֹר, מִי-הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בַּיִת-חָדָשׁ וְלֹא חֲנָכוֹ, יֵלֶךְ וְיָשָׁב לְבֵיתוֹ: פֶּן-יָמוּת, בַּמִּלְחָמָה, וְאִישׁ אֲחֵר, יִחְנֹכֶנּוּ

5. And the officers shall speak unto the people, saying: 'What man is there that hath built a new house, and hath not dedicated it? let him go and return to his house, lest he die in the battle, and another man dedicate it.

6. וּמִי-הָאִישׁ אֲשֶׁר-נָטַע כָּרֶם, וְלֹא חָלְלוֹ--יֵלֶךְ, וְיָשָׁב לְבֵיתוֹ: פֶּן-יָמוּת, בַּמִּלְחָמָה, וְאִישׁ אֲחֵר, יִחְלֹלֶנּוּ

6. And what man is there that hath planted a vineyard, and hath not used the fruit thereof? let him go and return unto his house, lest he die in the battle, and another man use the fruit thereof.

7. וּמִי-הָאִישׁ אֲשֶׁר-אַרְשׁ אִשָּׁה, וְלֹא לִקְחָהּ--יֵלֶךְ, וְיָשָׁב לְבֵיתוֹ: פֶּן-יָמוּת, בַּמִּלְחָמָה, וְאִישׁ אֲחֵר, יִקְחָהּ

7. And what man is there that hath betrothed a wife, and hath not taken her? let him go and return unto his house, lest he die in the battle, and another man take her.'

8. וְיִסְפוּ הַשְּׂטָרִים, לְדַבֵּר אֶל-הָעָם, וְאָמְרוּ מִי-הָאִישׁ הַיָּרֵא וְרַף הַלֵּבָב, יֵלֶךְ וְיָשָׁב לְבֵיתוֹ; וְלֹא יִמַּס אֶת-לֵבָב אֲחִיו, כְּלָבָבוֹ

8. And the officers shall speak further unto the people, and they shall say: 'What man is there that is fearful and faint-hearted? let him go and return unto his house, lest his brethren's heart melt as his heart.'

9. וְהָיָה כְּבִלַּת הַשְּׂטָרִים, לְדַבֵּר אֶל-הָעָם; וּפָקְדוּ שָׂרֵי צִבְאוֹת, בְּרֹאשׁ הָעָם. (ס)

9. And it shall be, when the officers have made an end of speaking unto the people, that captains of hosts shall be appointed at the head of the people.

10. בִּי-תִקְרַב אֶל-עִיר, לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ--וְקִרְאָתָּ אֵלֶיהָ, לְשָׁלוֹם

10. When thou drawest nigh unto a city to fight against it, then proclaim peace unto it.

11. וְהָיָה אִם-שָׁלוֹם תַּעֲנֶנּוּ, וּפִתְחָהּ לָךְ: וְהָיָה כָּל-הָעָם הַנִּמְצָא-בָּהּ, יִהְיוּ לָךְ לְמַס--וְעִבְדוּךָ

11. And it shall be, if it make thee answer of peace, and open unto thee, then it shall be, that all the people that are found therein shall become tributary unto thee, and shall serve thee.

12. וְאִם-לֹא תִשְׁלִים עִמָּךְ, וְעִשְׂתָּה עִמָּךְ מִלְחָמָה--וְצִרְתָּ, עָלֶיהָ

12. And if it will make no peace with thee, but will make war against thee, then thou shalt besiege it.

13. וּנְתַנָּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, בְּיָדְךָ; וְהִבִּיתָ אֶת-כָּל-זְכוּרָהּ, לְפִי-חֶרֶב

13. And when HaShem your God delivereth it into your hand, thou shalt smite every male thereof with the edge of the sword;

14. רַק הַנָּשִׁים וְהַטָּף וְהַבְּהֵמָה וְכָל אֲשֶׁר יִהְיֶה בָּעִיר, כָּל-שְׁלָלָהּ--תָּבֹז לָךְ; וְאִבַּלְתָּ אֶת-שְׁלָל אִיְבֵיךָ, אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָךְ

14. but the women, and the little ones, and the cattle, and all that is in the city, even all the spoil thereof, shalt thou take for a prey unto thyself; and thou shalt eat the spoil of thine enemies, which HaShem your God hath given thee.
15. בֶּן תַּעֲשֶׂה לְכָל-הָעָרִים, הָרְחֹקֹת מִמָּךְ מְאֹד, אֲשֶׁר לֹא-מִעָרֵי הַגּוֹיִם-הָאֵלֶּה, הֵנָּה.
15. Thus shalt thou do unto all the cities which are very far off from thee, which are not of the cities of these nations.
16. רַק, מִעָרֵי הָעַמִּים הָאֵלֶּה, אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, נָתַן לְךָ נַחֲלָה--לֹא תַחֲדָה, כָּל-נִשְׁמָה.
16. Howbeit of the cities of these peoples, that HaShem your God giveth thee for an inheritance, thou shalt save alive nothing that breatheth,
17. כִּי-הַחֲרֹם תַּחֲרִימם, הַחֲתִי וְהָאֹמִרִי הַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרָזִי, הַחִוִּי, וְהַיְבוּסִי--בְּאֲשֶׁר צִוָּךְ, יְהוָה אֱלֹהֶיךָ.
17. but thou shalt utterly destroy them: the Hittite, and the Amorite, the Canaanite, and the Perizzite, the Hivite, and the Jebusite; as HaShem your God hath commanded thee;
18. לִמְעַן, אֲשֶׁר לֹא-יִלְמְדוּ אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת, כָּכָל תּוֹעֲבֹתֵם, אֲשֶׁר עָשׂוּ לֵאלֹהֵיהֶם; וַחֲטֹאתֵם, לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם. (ס)
18. that they teach you not to do after all their abominations, which they have done unto their gods, and so ye sin against HaShem your God.
19. כִּי-תִצּוֹר אֶל-עִיר יָמִים רַבִּים לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ לְתַפְשָׁהּ, לֹא-תִשְׁחִית אֶת-עֵצָהּ לְנֹדֶחַ עָלֶיהָ גֶּרֶז--כִּי מִמֶּנּוּ תֹאכֵל, וְאֵתוֹ לֹא תִכְרֹת: כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה, לְבָא מִפְּנֵיךְ בְּמִצּוֹר.
19. When thou shalt besiege a city a long time, in making war against it to take it, thou shalt not destroy the trees thereof by wielding an axe against them; for thou mayest eat of them, but thou shalt not cut them down; for is the tree of the field man, that it should be besieged of thee?
20. רַק עֵץ אֲשֶׁר-תִּדְעַ, כִּי-לֹא-עֵץ מֵאֲכָל הוּא--אֵתוֹ תִשְׁחִית, וְכִרְתָּ; וּבְנִיתָ מִצּוֹר, עַל-הָעִיר אֲשֶׁר-הוּא עֹשֶׂה עִמָּךְ מִלְחָמָה--עַד רִדְתָּהּ. (פ)
20. Only the trees of which thou knowest that they are not trees for food, them thou mayest destroy and cut down, that thou mayest build bulwarks against the city that maketh war with thee, until it fall.

Chapter: 21

1. כִּי-יִמָּצָא חָלָל, בְּאֶדְמָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ לְרִשְׁתָּהּ, נָפֵל, בַּשָּׂדֶה: לֹא נֹדֵעַ, מִי הִכָּהוּ.
1. If one be found slain in the land which HaShem your God giveth thee to possess it, lying in the field, and it be not known who hath smitten him;
2. וַיֵּצְאוּ זִקְנֵיךָ, וְשֹׁפְטֶיךָ; וּמָדְדוּ, אֶל-הָעָרִים, אֲשֶׁר, סְבִיבֹת הַחָלָל.
2. then your elders and your judges shall come forth, and they shall measure unto the cities which are round about him that is slain.
3. וְהָיָה הָעִיר, הַקְּרֹבָה אֶל-הַחָלָל--וְלָקְחוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהִוא עֵגֶלֶת בָּקָר, אֲשֶׁר לֹא-עֶבֶד בָּהּ, אֲשֶׁר לֹא-מִשְׁכָּה, בָּעֵל.
3. And it shall be, that the city which is nearest unto the slain man, even the elders of that city shall take a heifer of the herd, which hath not been wrought with, and which hath not drawn in the yoke.

4. והורדו זקני העיר ההוא את-העגלה, אל-נחל איתן, אשר לא-יעבד בו, ולא יזרע; וערפו-שם את-העגלה, בנחל
4. And the elders of that city shall bring down the heifer unto a rough valley, which may neither be plowed nor sown, and shall break the heifer's neck there in the valley.
5. ונגשו הכהנים, בני לוי--כי הם בחר יהוה אלהיהם לשרתו, ולברך בשם יהוה; ועל-פיהם יהיה, כל-ריב וכל-נגע
5. And the priests the sons of Levi shall come near--for them HaShem your God hath chosen to minister unto Him, and to bless in the name of HaShem; and according to their word shall every controversy and every stroke be.
6. וכל, זקני העיר ההוא, הקרבים, אל-החלל--ירחצו, את-ידיהם, על-העגלה, הערופה בנחל
6. And all the elders of that city, who are nearest unto the slain man, shall wash their hands over the heifer whose neck was broken in the valley.
7. וענו, ואמרו: ידינו, לא שפכה (שפכו) את-הדם הזה, ועינינו, לא ראו
7. And they shall speak and say: 'Our hands have not shed this blood, neither have our eyes seen it.
8. כפר לעמך ישראל אשר-פדית, יהוה, ואל-תתן דם נקי, בקרב עמך ישראל; ונכפר להם, הדם
8. Forgive, O YHVH, Thy people Israel, whom Thou hast redeemed, and suffer not innocent blood to remain in the midst of Thy people Israel.' And the blood shall be forgiven them.
9. ואתה, תבער הדם הנקי--מקרבך: כי-תעשה הישר, בעיני יהוה. (ס)
9. So shalt thou put away the innocent blood from the midst of thee, when thou shalt do that which is right in the eyes of HaShem.
10. כי-תצא למלחמה, על-איבך; ונתנו יהוה אלהיך, בידך--ושבית שביו
10. When thou goest forth to battle against thine enemies, and HaShem your God delivereth them into your hands, and thou carriest them away captive,
11. וראית, בשביה, אשה, יפת-תאר; וחשקת בה, ולקחת לך לאשה
11. and seest among the captives a woman of goodly form, and thou hast a desire unto her, and wouldest take her to thee to wife;
12. והבאתה, אל-תוך ביתך; וגלחה, את-ראשה, ועשתה, את-צפרניה
12. then thou shalt bring her home to your house; and she shall shave her head, and pare her nails;
13. והסירה את-שמלת שביה מעליה, וישבה בביתך, ובכתה את-אביה ואת-אמה, ירח ימים; ואחר כן תבוא אליה, ובעלתה, והיתה לך, לאשה
13. and she shall put the raiment of her captivity from off her, and shall remain in your house, and bewail her father and her mother a full month; and after that thou mayest go in unto her, and be her husband, and she shall be your wife.
14. והיה אם-לא חפצת בה, ושלחתה לנפשה, ומכר לא-תמכרנה, בכסף; לא-תתעמר בה, תחת אשר עניתה. (ס)
14. And it shall be, if thou have no delight in her, then thou shalt let her go whither she will; but thou shalt not sell her at all for money, thou shalt not deal with her as a slave, because thou hast humbled her.

15. בִּי-תִהְיֶינָה לְאִישׁ שְׁתֵּי נָשִׁים, הָאֶחָת אֲהוּבָה וְהָאֶחָת שְׂנוּאָה, וְיִלְדוּ-לוֹ בָּנִים, הָאֲהוּבָה וְהַשְּׂנוּאָה;
וְהָיָה הַבֵּן הַבְּכֹר, לְשִׁנְיָאָה

15. If a man have two wives, the one beloved, and the other hated, and they have borne him children, both the beloved and the hated; and if the first-born son be hers that was hated;

16. וְהָיָה, בְּיוֹם הַנְּחִילוֹ אֶת-בָּנָיו, אֶת אֲשֶׁר-יְהִיָּה, לוֹ--לֹא יוּכַל, לְבַכֵּר אֶת-בֶּן-הָאֲהוּבָה, עַל-פָּנָיו בֶּן-הַשְּׂנוּאָה, הַבְּכֹר

16. then it shall be, in the day that he causeth his sons to inherit that which he hath, that he may not make the son of the beloved the first-born before the son of the hated, who is the first-born;

17. כִּי אֶת-הַבְּכֹר בֶּן-הַשְּׂנוּאָה יְבִיר, לָתֵת לוֹ פִּי שְׁנָיִם, בְּכָל אֲשֶׁר-יִמְצָא, לוֹ: כִּי-הוּא רִאשִׁית אָנוּ, לוֹ מִשְׁפַּט הַבְּכֹרָה. {ס}

17. but he shall acknowledge the first-born, the son of the hated, by giving him a double portion of all that he hath; for he is the first-fruits of his strength, the right of the first-born is his.

18. כִּי-יְהִיָּה לְאִישׁ, בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרָה--אֵינָנו שֹׁמְעַ, בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל אִמּוֹ; וְיִסְרוּ אוֹתוֹ, וְלֹא יִשְׁמַע אֲלֵיהֶם

18. If a man have a stubborn and rebellious son, that will not hearken to the voice of his father, or the voice of his mother, and though they chasten him, will not hearken unto them;

19. וְתַפְּשׁוּ בוֹ, אָבִיו וְאִמּוֹ; וְהוֹצִיאוּ אוֹתוֹ אֶל-זִקְנֵי עִירוֹ, וְאֶל-שַׁעַר מְקוֹמוֹ

19. then shall his father and his mother lay hold on him, and bring him out unto the elders of his city, and unto the gate of his place;

20. וְאָמְרוּ אֶל-זִקְנֵי עִירוֹ, בְּנֵנוּ זֶה סוֹרֵר וּמוֹרָה--אֵינָנו שֹׁמְעַ, בְּקוֹלָנוּ; זֹלִל, וְסָבָא

20. and they shall say unto the elders of his city: 'This our son is stubborn and rebellious, he doth not hearken to our voice; he is a glutton, and a drunkard.'

21. וְרָגְמָהוּ כָּל-אֲנָשֵׁי עִירוֹ בְּאֲבָנִים, וּמָת, וּבַעֲרַת הָרַע, מִקֶּרְבָּךְ; וְכָל-יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמְעוּ וְיִרְאוּ. {ס}

21. And all the men of his city shall stone him with stones, that he die; so shalt thou put away the evil from the midst of thee; and all Israel shall hear, and fear.

22. וְכִי-יְהִיָּה בְּאִישׁ, חֲטָא מִשְׁפַּט-מוֹת--וְהוֹמָת: וְתָלִית אֹתוֹ, עַל-עֵץ

22. And if a man have committed a sin worthy of death, and he be put to death, and thou hang him on a tree;

23. לֹא-תָלִין נִבְלָתוֹ עַל-הָעֵץ, כִּי-קָבוֹר תִּקְבְּרֵנוּ בְּיוֹם הַהוּא--כִּי-קָלָלַת אֱלֹהִים, תְּלוּי; וְלֹא תִטְמָא, אֶת-אֲדָמָתְךָ, אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, נָתַן לְךָ נַחֲלָה. {ס}

23. his body shall not remain all night upon the tree, but thou shalt surely bury him the same day; for he that is hanged is a reproach unto God; that thou defile not your land which HaShem your God giveth thee for an inheritance.

Chapter: 22

1. לֹא-תִרְאֶה אֶת-שׁוֹר אָחִיךָ אוֹ אֶת-שֵׂי, נִדְחִים, וְהִתְעַלְמָתָּ, מֵהֶם: הָשֵׁב תְּשִׁיבָם, לְאָחִיךָ

1. Thou shalt not see your brother's ox or his sheep driven away, and hide thyself from them; thou shalt surely bring them back unto your brother.

2. ואם-לא קרוב אחיך אליך, ולא ידעתו--ואספתו, אל-תוך ביתך, והיה עמך עד דרש אחיך אתו, והשבתו לו

2. And if your brother be not nigh unto thee, and thou know him not, then thou shalt bring it home to your house, and it shall be with thee until your brother require it, and thou shalt restore it to him.

3. וכן תעשה לחמורו, וכן תעשה לשמלתו, וכן תעשה לכל-אבדת אחיך אשר-תאבד ממנו, ומצאתה: לא תוכל, להתעלים. (ס)

3. And so shalt thou do with his ass; and so shalt thou do with his garment; and so shalt thou do with every lost thing of your brother's, which he hath lost, and thou hast found; thou mayest not hide thyself.

4. לא-תראה את-חמור אחיך או שורו, נפלים בדרך, והתעלמת, מהם: הקם תקים, עמו. (ס)

4. Thou shalt not see your brother's ass or his ox fallen down by the way, and hide thyself from them; thou shalt surely help him to lift them up again.

5. לא-יהיה כלי-גבר על-אשה, ולא-ילבש גבר שמלת אשה: כי תועבת יהוה אלהיך, כל-עשה אלה. (פ)

5. A woman shall not wear that which pertaineth unto a man, neither shall a man put on a woman's garment; for whosoever doeth these things is an abomination unto HaShem your God.

6. כי יקרא קן-צפור לפניך בדרך בכל-עץ או על-הארץ, אפרחים או ביצים, והאם רבצת על-האפרחים, או על-הביצים--לא-תקח האם, על-הבנים

6. If a bird's nest chance to be before thee in the way, in any tree or on the ground, with young ones or eggs, and the dam sitting upon the young, or upon the eggs, thou shalt not take the dam with the young;

7. שלח תשלח את-האם, ואת-הבנים תקח-לך, למען ייטב לך, והארבת ימים. (ס)

7. thou shalt in any wise let the dam go, but the young thou mayest take unto thyself; that it may be well with thee, and that thou mayest prolong your days.

8. כי תבנה בית חדש, ועשית מעקה לגגך; ולא-תשים דמים בביתך, כי-יפל הנפל ממנו

8. When thou buildest a new house, then thou shalt make a parapet for your roof, that thou bring not blood upon your house, if any man fall from thence.

9. לא-תזרע ברמך, בלאים: פן-תקדש, המלאה הזרע אשר תזרע, ותבואת, הכרם. (ס)

9. Thou shalt not sow your vineyard with two kinds of seed; lest the fulness of the seed which thou hast sown be forfeited together with the increase of the vineyard.

10. לא-תחרש בשור-ובחמר, יחדו

10. Thou shalt not plow with an ox and an ass together.

11. לא תלבש שעטנז, צמר ופשתים יחדו. (ס)

11. Thou shalt not wear a mingled stuff, wool and linen together.

12. גדלים, תעשה-לך, על-ארבע כנפות בסותך, אשר תכסה-בה. (ס)

12. Thou shalt make thee twisted cords upon the four corners of your covering, wherewith thou coverest thyself.

13. כי-יקח איש, אשה; ובא אליה, ושנאה

13. If any man take a wife, and go in unto her, and hate her,

14. וְשֵׁם לָהּ עָלִילָת דְּבָרִים, וְהוֹצֵא עָלֶיהָ שֵׁם רָע; וְאָמַר, אֶת-הָאִשָּׁה הַזֹּאת לָקַחְתִּי, וְאֶקְרָב אֶלֶיהָ, וְלֹא-מִצָּאתִי לָהּ בְּתוּלִים

14. and lay wanton charges against her, and bring up an evil name upon her, and say: 'I took this woman, and when I came nigh to her, I found not in her the tokens of virginity';

15. וְלָקַח אָבִי הַנַּעֲרָה, וְאִמָּהּ; וְהוֹצִיאוּ אֶת-בְּתוּלֵי הַנַּעֲרָה, אֶל-זִקְנֵי הָעִיר--הַשְּׁעָרָה

15. then shall the father of the damsel, and her mother, take and bring forth the tokens of the damsel's virginity unto the elders of the city in the gate.

16. וְאָמַר אָבִי הַנַּעֲרָה, אֶל-הַזִּקְנִים: אֶת-בִּתִּי, נָתַתִּי לְאִישׁ הַזֶּה לְאִשָּׁה--וַיִּשְׁנֹאָהּ

16. And the damsel's father shall say unto the elders: 'I gave my daughter unto this man to wife, and he hateth her;

17. וְהִנֵּה-הוּא שֵׁם עָלִילָת דְּבָרִים לְאָמַר, לֹא-מִצָּאתִי לְבִתְדִּי בְּתוּלִים, וְאֵלֶּה, בְּתוּלֵי בִתִּי; וּפָרְשׁוּ, הַשְּׂמָלָה, לִפְנֵי, זִקְנֵי הָעִיר

17. and, lo, he hath laid wanton charges, saying: I found not in your daughter the tokens of virginity; and yet these are the tokens of my daughter's virginity.' And they shall spread the garment before the elders of the city.

18. וְלָקְחוּ זִקְנֵי הָעִיר-הַהִוא, אֶת-הָאִישׁ; וַיִּסְרוּ, אֹתוֹ

18. And the elders of that city shall take the man and chastise him.

19. וְעָנְשׁוּ אֹתוֹ מֵאָה כֶּסֶף, וְנָתַנוּ לְאָבִי הַנַּעֲרָה--כִּי הוֹצִיא שֵׁם רָע, עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל; וְלוֹ-תִּהְיֶה לְאִשָּׁה, לֹא-יֻכַּל לְשַׁלְּחָהּ כָּל-יָמָיו. (ס)

19. And they shall fine him a hundred shekels of silver, and give them unto the father of the damsel, because he hath brought up an evil name upon a virgin of Israel; and she shall be his wife; he may not put her away all his days.

20. וְאִם-אָמַת הִיא, הַדָּבָר הַזֶּה: לֹא-נִמְצְאוּ בְּתוּלִים, לַנַּעֲרָה

20. But if this thing be true, that the tokens of virginity were not found in the damsel;

21. וְהוֹצִיאוּ אֶת-הַנַּעֲרָה אֶל-פֶּתַח בֵּית-אָבִיהָ, וְסָקְלוּהָ אֲנָשֵׁי עִירָהּ בָּאֲבָנִים וּמָתָה--כִּי-עָשְׂתָה נְבִלָה בְּיִשְׂרָאֵל, לְזִנוּת בֵּית אָבִיהָ; וּבִעֲרַת הָרָע, מִקֶּרְבָּךְ. (ס)

21. then they shall bring out the damsel to the door of her father's house, and the men of her city shall stone her with stones that she die; because she hath wrought a wanton deed in Israel, to play the harlot in her father's house; so shalt thou put away the evil from the midst of thee.

22. כִּי-יִמָּצֵא אִישׁ שֹׁכֵב עִם-אִשָּׁה בְּעֻלַּת-בַּעַל, וּמֵתוּ גַם-שְׁנֵיהֶם--הָאִישׁ הַשֹּׁכֵב עִם-הָאִשָּׁה, וְהָאִשָּׁה; וּבִעֲרַת הָרָע, מִיִּשְׂרָאֵל. (ס)

22. If a man be found lying with a woman married to a husband, then they shall both of them die, the man that lay with the woman, and the woman; so shalt thou put away the evil from Israel.

23. כִּי יִהְיֶה נָעֵר בְּתוּלָה, מֵאֲרֻשָּׁה לְאִישׁ; וּמִצָּאָהּ אִישׁ בָּעִיר, וְשָׁכַב עִמָּהּ

23. If there be a damsel that is a virgin betrothed unto a man, and a man find her in the city, and lie with her;

24. וְהוֹצִיאתָם אֶת-שְׁנֵיהֶם אֶל-שַׁעַר הָעִיר הַהִוא, וְסָקַלְתֶּם אֹתָם בָּאֲבָנִים וּמָתוּ--אֶת-הַנַּעֲרָה עַל-דָּבָר אֲשֶׁר לֹא-צִעֲקָהּ בָּעִיר, וְאֶת-הָאִישׁ עַל-דָּבָר אֲשֶׁר-עָנָה אֶת-אִשְׁתּוֹ רָעָה; וּבִעֲרַת הָרָע, מִקֶּרְבָּךְ. (ס)

24. then ye shall bring them both out unto the gate of that city, and ye shall stone them with stones that they die: the damsel, because she cried not, being in the city; and the man, because he hath humbled his neighbour's wife; so thou shalt put away the evil from the midst of thee.

25. ואם-בשדה ימצא האיש, את-הנער המארשה, והחזיק-בה האיש, ושכב עמה: ומת, האיש אשר-שכב עמה--לבוד

25. But if the man find the damsel that is betrothed in the field, and the man take hold of her, and lie with her; then the man only that lay with her shall die.

26. ולנער לא-תעשה דבר, אין לנער חטא מות: כי באשר יקום איש על-רעהו, ורצחו נפש--בן, הדבר הזה

26. But unto the damsel thou shalt do nothing; there is in the damsel no sin worthy of death; for as when a man riseth against his neighbour, and slayeth him, even so is this matter.

27. כי בשדה, מצאה; צעקה, הנער המארשה, ואין מושיע, לה. {ס}

27. For he found her in the field; the betrothed damsel cried, and there was none to save her.

28. כי-ימצא איש, נער בתולה אשר לא-ארשה, ותפשה, ושכב עמה; ונמצאו

28. If a man find a damsel that is a virgin, that is not betrothed, and lay hold on her, and lie with her, and they be found;

29. ונתן האיש השכב עמה, לאבי הנער--חמשים כסף; ולו-תהיה לאשה, תחת אשר ענה--לא-יוכל שלחה, כל-ימיו. {ס}

29. then the man that lay with her shall give unto the damsel's father fifty shekels of silver, and she shall be his wife, because he hath humbled her; he may not put her away all his days.

Chapter: 23

1. לא-יקח איש, את-אשת אביו; ולא יגלה, בנף אביו. {ס}

1. (23:2) He that is crushed or maimed in his privy parts shall not enter into the assembly of HaShem.

2. לא-יבא פצוע-דבא וכרות שפכה, בקהל יהוה. {ס}

2. (23:3) A bastard shall not enter into the assembly of HaShem; even to the tenth generation shall none of his enter into the assembly of HaShem.

3. לא-יבא ממזר, בקהל יהוה: גם דור עשירי, לא-יבא לו בקהל יהוה. {ס}

3. (23:4) An Ammonite or a Moabite shall not enter into the assembly of HaShem; even to the tenth generation shall none of them enter into the assembly of HaShem for ever;

4. לא-יבא עמוני ומואבי, בקהל יהוה: גם דור עשירי, לא-יבא להם בקהל יהוה עד-עולם

4. (23:5) because they met you not with bread and with water in the way, when ye came forth out of Egypt; and because they hired against thee Balaam the son of Beor from Pethor of Aram-naharaim, to curse thee.

5. על-דבר אשר לא-קדמו אתכם, בלחם ובמים, בדרך, בצאתכם ממצרים; ואשר שבר עליך את-בלעם בן-בעור, מפתור ארם נהרים--לקללך

5. (23:6) Nevertheless HaShem your God would not hearken unto Balaam; but HaShem your God turned the curse into a blessing unto thee, because HaShem your God loved thee.
 6. וְלֹא-אָבָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, לִשְׁמָעַ אֶל-בִּלְעָם, וַיַּהֲפֹךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת-הַקְלָלָה, לְבִרְכָּה: כִּי אָהֲבָךְ, יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
6. (23:7) Thou shalt not seek their peace nor their prosperity all your days for ever.
 7. לֹא-תִדְרֹשׁ שְׁלָמָם, וְטִבְתָּם, כָּל-יְמֶיךָ, לְעוֹלָם. (ס)
7. (23:8) Thou shalt not abhor an Edomite, for he is your brother; thou shalt not abhor an Egyptian, because thou wast a stranger in his land.
 8. לֹא-תִתְעַב אֲדָמִי, כִּי אֲחִיךָ הוּא; לֹא-תִתְעַב מִצְרִי, כִּי-גֵר הָיִיתָ בְּאֶרְצוֹ
8. (23:9) The children of the third generation that are born unto them may enter into the assembly of HaShem.
 9. בָּנִים אֲשֶׁר-יֻלְּדוּ לָהֶם, דּוֹר שְׁלִישִׁי--יָבֹא לָהֶם, בְּקֹהֶל יְהוָה. (ס)
9. (23:10) When thou goest forth in camp against thine enemies, then thou shalt keep thee from every evil thing.
 10. כִּי-תֵצֵא מַחֲנֶה, עַל-אִיְבֶיךָ: וְנִשְׁמַרְתָּ--מִכָּל, דָּבָר רָע
10. (23:11) If there be among you any man, that is not clean by reason of that which chanceth him by night, then shall he go abroad out of the camp, he shall not come within the camp.
 11. כִּי-יִהְיֶה בְךָ אִישׁ, אֲשֶׁר לֹא-יִהְיֶה טָהוֹר מִקֵּרָה--לַיְלָה--וַיֵּצֵא אֶל-מַחוּץ לַמַּחֲנֶה, לֹא יָבֹא אֶל-תּוֹךְ הַמַּחֲנֶה
11. (23:12) But it shall be, when evening cometh on, he shall bathe himself in water; and when the sun is down, he may come within the camp.
 12. וְהָיָה לַפְּנוֹת-עָרֶב, יֵרַחֵץ בַּמַּיִם; וַיִּכְבֹּא הַשָּׁמֶשׁ, יָבֹא אֶל-תּוֹךְ הַמַּחֲנֶה
12. (23:13) Thou shalt have a place also without the camp, whither thou shalt go forth abroad.
 13. וַיִּד תִּהְיֶה לְךָ, מַחוּץ לַמַּחֲנֶה; וַיֵּצֵאתָ שָׁמָּה, חוּץ
13. (23:14) And thou shalt have a paddle among your weapons; and it shall be, when thou sittest down abroad, thou shalt dig therewith, and shalt turn back and cover that which cometh from thee.
 14. וַיִּתֵּד תִּהְיֶה לְךָ, עַל-אֲזֻנֶיךָ; וְהָיָה, בְּשִׁבְתְּךָ חוּץ, וַחֲפָרְתָּה בָּהּ, וְשָׁבַת וְכִסִּיתָ אֶת-צֵאתָךְ
14. (23:15) For HaShem your God walketh in the midst of your camp, to deliver thee, and to give up thine enemies before thee; therefore shall your camp be holy; that He see no unseemly thing in thee, and turn away from thee.
 15. כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מֵתְהַלֵּךְ בְּקִרְבִּי מַחֲנֶה, לְהַצִּילְךָ וּלְתֵת אִיְבֶיךָ לְפָנֶיךָ, וְהָיָה מַחֲנֶיךָ, קָדוֹשׁ: וְלֹא-יֵרָאֶה בְךָ עֲרוֹת דָּבָר, וְשָׁב מֵאַחֲרֶיךָ. (ס)
15. (23:16) Thou shalt not deliver unto his master a bondman that is escaped from his master unto thee;
 16. לֹא-תִסְגִּיר עֶבֶד, אֶל-אֲדֹנָיו, אֲשֶׁר-יִנָּצֵל אֵלֶיךָ, מֵעַם אֲדֹנָיו
16. (23:17) he shall dwell with thee, in the midst of thee, in the place which he shall choose within one of your gates, where it liketh him best; thou shalt not wrong him.
 17. עִמָּךְ יֵשֵׁב בְּקִרְבְּךָ, בְּמָקוֹם אֲשֶׁר-יִבְחַר בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ--בְּטוֹב לוֹ; לֹא, תוֹנֶנּוּ. (ס)

17. (23:18) There shall be no harlot of the daughters of Israel, neither shall there be a sodomite of the sons of Israel.
18. לא-תהיה קדשה, מבנות ישראל; ולא-יהיה קדש, מבני ישראל
18. (23:19) Thou shalt not bring the hire of a harlot, or the price of a dog, into the house of HaShem your God for any vow; for even both these are an abomination unto HaShem your God.
19. לא-תביא אתנן זונה ומחיר כלב, בית יהוה אלהיך--לכל-נדר: כי תועבת יהוה אלהיך, גם-שניהם. {ס}
19. (23:20) Thou shalt not lend upon interest to your brother: interest of money, interest of victuals, interest of any thing that is lent upon interest.
20. לא-תשׂיך לאחיד, נשך כסף נשך אכל: נשך, כל-דבר אשר ישך
20. (23:21) Unto a foreigner thou mayest lend upon interest; but unto your brother thou shalt not lend upon interest; that HaShem your God may bless thee in all that thou puttest your hand unto, in the land whither thou goest in to possess it.
21. לנכרי תשׂיך, ולאחיד לא תשׂיך--למען יברכך יהוה אלהיך, בכל משלח ידך, על-הארץ, אשר-אתה בא-שמה לרשתה. {ס}
21. (23:22) When thou shalt vow a vow unto HaShem your God, thou shalt not be slack to pay it; for HaShem your God will surely require it of thee; and it will be sin in thee.
22. כי-תדד נדר ליהוה אלהיך, לא תאחר לשלמו: כי-דרש ידרשנו יהוה אלהיך, מעמד, והיה בך, חטא
22. (23:23) But if thou shalt forbear to vow, it shall be no sin in thee.
23. וכי תחדל, לנדר--לא-יהיה בך, חטא
23. (23:24) That which is gone out of your lips thou shalt observe and do; according as thou hast vowed freely unto HaShem your God, even that which thou hast promised with your mouth.
24. מוצא שפתיך, תשמר ועשית: באשר נדרת ליהוה אלהיך, נדבה, אשר דברת, בפיו. {ס}
24. (23:25) When thou comest into your neighbour's vineyard, then thou mayest eat grapes until thou have enough at thine own pleasure; but thou shalt not put any in your vessel.
25. כי תבא בכרם רעך, ואכלת ענבים כנפשך שבעך; ואל-כליך, לא תתן. {ס}
25. (23:26) When thou comest into your neighbour's standing corn, then thou mayest pluck ears with your hand; but thou shalt not move a sickle unto your neighbour's standing corn.
26. כי תבא בקמת רעך, וקטפת מלילת בידך; וחרמש לא תניף, על קמת רעך. {ס}
- 26.

Chapter: 24

1. כי-יקח איש אשה, ובעלה; והיה אם-לא תמצא-חן בעיניו, כי-מצא בה ערות דבר--וכתב לה ספר ברית ונתן בידה, ושלחה מביתו

1. When a man taketh a wife, and marrieth her, then it cometh to pass, if she find no favour in his eyes, because he hath found some unseemly thing in her, that he writeth her a bill of divorcement, and giveth it in her hand, and sendeth her out of his house,
2. וַיֵּצֵאָהּ מִבֵּיתוֹ; וְהִלָּכָה, וְהָיְתָה לְאִישׁ-אַחֵר
3. and she departeth out of his house, and goeth and becometh another man's wife,
וְשִׁנְאָהּ, הָאִישׁ הָאֲחֵרוֹן, וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתֹת וְנָתַן בְּיָדָהּ, וְשִׁלְחָהּ מִבֵּיתוֹ; אוֹ כִּי יָמוּת הָאִישׁ הָאֲחֵרוֹן, אֲשֶׁר-לָקְחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה
3. and the latter husband hateth her, and writeth her a bill of divorcement, and giveth it in her hand, and sendeth her out of his house; or if the latter husband die, who took her to be his wife;
4. לֹא-יֹכֵל בַּעֲלָהּ הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר-שִׁלְחָהּ לָשׁוּב לְקַחְתָּהּ לְהָיִיתָ לוֹ לְאִשָּׁה, אַחֲרֵי אֲשֶׁר הִטְמֵאָהּ--כִּי-תֹעֲבָה הוּא, לִפְנֵי יְהוָה; וְלֹא תִחַטֵּיא, אֶת-הָאָרֶץ, אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, נָתַן לְךָ נַחֲלָה. (ס)
4. her former husband, who sent her away, may not take her again to be his wife, after that she is defiled; for that is abomination before HaShem; and thou shalt not cause the land to sin, which HaShem your God giveth thee for an inheritance.
5. כִּי-יִקַּח אִישׁ, אִשָּׁה חֲדָשָׁה--לֹא יֵצֵא בַּצֵּבָא, וְלֹא-יַעֲבֹד עָלָיו לְכָל-דְּבָר: נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ, שָׁנָה אַחַת, וְשִׁמַּח, אֶת-אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר-לָקַח
5. When a man taketh a new wife, he shall not go out in the host, neither shall he be charged with any business; he shall be free for his house one year, and shall cheer his wife whom he hath taken.
6. לֹא-יַחֲבִל רַחִים, וְרָכַב: כִּי-נֶפֶשׁ, הוּא חֵבֶל. (ס)
6. No man shall take the mill or the upper millstone to pledge; for he taketh a man's life to pledge.
7. כִּי-יִמָּצֵא אִישׁ, גִּנֵּב נֶפֶשׁ מֵאֲחִיו מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהִתְעַמֵּר-בּוֹ, וּמָכְרוֹ--וַיִּמָּת הַגִּנֵּב הַהוּא, וּבַעֲרַת הָרֶעַ מִקֶּרְבּוֹ. (ס)
7. If a man be found stealing any of his brethren of the children of Israel, and he deal with him as a slave, and sell him; then that thief shall die; so shalt thou put away the evil from the midst of thee.
8. הַשֹּׁמֵר בְּנֹגַע-הַצֹּרֶעַת לְשֹׁמֵר מָאֵד, וְלַעֲשׂוֹת: כָּל אֲשֶׁר-יִרְוּ אֶתְכֶם הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם, כֹּאֲשֶׁר צִוִּיתֶם--תִּשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת
8. Take heed in the plague of leprosy, that thou observe diligently, and do according to all that the priests the Levites shall teach you, as I commanded them, so ye shall observe to do.
9. זָכוֹר, אֶת אֲשֶׁר-עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְמִרְיָם, בְּדֶרֶךְ, בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרַיִם. (ס)
9. Remember what HaShem your God did unto Miriam, by the way as ye came forth out of Egypt.
10. כִּי-תִשָּׂה בְרֵעֶךָ, מִשָּׂאת מְאוּמָה--לֹא-תָבֵא אֶל-בֵּיתוֹ, לַעֲבֹד עִבְטוֹ
10. When thou dost lend your neighbour any manner of loan, thou shalt not go into his house to fetch his pledge.
11. בַּחוּץ, תַּעֲמֹד; וְהָאִישׁ, אֲשֶׁר אֵתָּה נִשֶּׂה בּוֹ, יוֹצִיא אֵלֶיךָ אֶת-הָעִבּוֹט, הַחוּצָה
11. Thou shalt stand without, and the man to whom thou dost lend shall bring forth the pledge without unto thee.
12. וְאִם-אִישׁ עֲנִי, הוּא--לֹא תִשָּׁבֵב, בַּעֲבֹטוֹ

12. And if he be a poor man, thou shalt not sleep with his pledge;
13. הָשֵׁב תָּשִׁיב לוֹ אֶת-הָעֵבוֹט כְּבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ, וְשָׁכַב בְּשִׁלְמָתוֹ וּבִרְכָּךְ; וְלֹךְ תִּהְיֶה צְדָקָה, לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ. {ס}
13. thou shalt surely restore to him the pledge when the sun goeth down, that he may sleep in his garment, and bless thee; and it shall be righteousness unto thee before HaShem your God.
14. לֹא-תַעֲשֶׂק שָׂכִיר, עֲנִי וְאֶבְיוֹן, מֵאַחֶיךָ, אוֹ מִגֵּרְךָ אֲשֶׁר בְּאַרְצֶךָ בְּשַׁעְרֶיךָ
14. Thou shalt not oppress a hired servant that is poor and needy, whether he be of your brethren, or of your strangers that are in your land within your gates.
15. בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ וְלֹא-תִבּוֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ, כִּי עֲנִי הוּא, וְאֶלְיוֹ, הוּא נִשָּׂא אֶת-נַפְשׁוֹ; וְלֹא-יִקְרָא עָלֶיךָ אֶל-יְהוָה, וְהָיָה בְּךָ חַטָּא. {ס}
15. In the same day thou shalt give him his hire, neither shall the sun go down upon it; for he is poor, and setteth his heart upon it: lest he cry against thee unto HaShem and it be sin in thee.
16. לֹא-יוֹמָתוֹ אָבוֹת עַל-בָּנִים, וּבָנִים לֹא-יוֹמָתוֹ עַל-אָבוֹת: אִישׁ בְּחַטָּאוֹ, יוֹמָתוֹ. {ס}
16. The fathers shall not be put to death for the children, neither shall the children be put to death for the fathers; every man shall be put to death for his own sin.
17. לֹא תָטָה, מִשְׁפַּט גֵּר יְתוֹם; וְלֹא תִחַבֵּל, בְּגֵד אֶלְמָנָה
17. Thou shalt not pervert the justice due to the stranger, or to the fatherless; nor take the widow's raiment to pledge.
18. וְזָכַרְתָּ, כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּמִצְרַיִם, וַיִּפְדֶּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, מִשָּׁם; עַל-כֵּן אֲנֹכִי מִצְוֶךָ, לַעֲשׂוֹת, אֶת-הַדָּבָר, הַזֶּה. {ס}
18. But thou shalt remember that thou wast a bondman in Egypt, and HaShem your God redeemed thee thence; therefore I command thee to do this thing.
19. כִּי תִקְצֹר קִצְרֶיךָ בְּשָׂדֶךָ וְשָׂכַחְתָּ עֹמֶר בְּשָׂדֶךָ, לֹא תָשׁוּב לִקְחָתוֹ--לִגֵּר לִיתוֹם וְלֶאֱלֻמָּנָה, יְהִי: לְמַעַן יִבְרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ. {ס}
19. When thou reapest your harvest in your field, and hast forgot a sheaf in the field, thou shalt not go back to fetch it; it shall be for the stranger, for the fatherless, and for the widow; that HaShem your God may bless thee in all the work of your hands.
20. כִּי תִחַבֵּט זֵיתָד, לֹא תִפְאֹר אַחֲרָיֶךָ: לִגֵּר לִיתוֹם וְלֶאֱלֻמָּנָה, יְהִי
20. When thou beatest thine olive-tree, thou shalt not go over the boughs again; it shall be for the stranger, for the fatherless, and for the widow.
21. כִּי תִבְצֹר כִּרְמֶךָ, לֹא תַעֲזוֹלֵל אַחֲרָיֶךָ: לִגֵּר לִיתוֹם וְלֶאֱלֻמָּנָה, יְהִי
21. When thou gatherest the grapes of your vineyard, thou shalt not glean it after thee; it shall be for the stranger, for the fatherless, and for the widow.
22. וְזָכַרְתָּ, כִּי-עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם; עַל-כֵּן אֲנֹכִי מִצְוֶךָ, לַעֲשׂוֹת, אֶת-הַדָּבָר, הַזֶּה. {ס}
22. And thou shalt remember that thou wast a bondman in the land of Egypt; therefore I command thee to do this thing.

Chapter: 25

1. כִּי-יְהִיָּה רִיב בֵּין אָנָשִׁים, וְנִגְשׁוּ אֶל-הַמִּשְׁפָּט וּשְׁפָטוּם; וְהִצְדִּיקוּ, אֶת-הַצְדִּיק, וְהִרְשִׁיעוּ, אֶת-הַרָּשָׁע

1. If there be a controversy between men, and they come unto judgment, and the judges judge them, by justifying the righteous, and condemning the wicked,
2. והיה אם-בן הכות, הרשע--והפילו השפט והכהו לפניו, כדי רשעתו במספר
3. then it shall be, if the wicked man deserve to be beaten, that the judge shall cause him to lie down, and to be beaten before his face, according to the measure of his wickedness, by number.
4. ארבעים יפנו, לא יסיף: פן-יסיף להכותו על-אלה מכה רבה, ונקלה אחיד לעיניך
5. Forty stripes he may give him, he shall not exceed; lest, if he should exceed, and beat him above these with many stripes, then your brother should be dishonoured before thine eyes.
6. לא-תחסם שור, בדישו. {ס}
7. Thou shalt not muzzle the ox when he treadeth out the corn.
8. כי-ישבו אחים יחדו, ומת אחד מהם ובן אין-לו--לא-תהיה אשת-המת החוצה, לאיש זר: יבמה יבא עליה, ולקחה לו לאשה ויבמה
9. If brethren dwell together, and one of them die, and have no child, the wife of the dead shall not be married abroad unto one not of his kin; her husband's brother shall go in unto her, and take her to him to wife, and perform the duty of a husband's brother unto her.
10. והיה, הבכור אשר תלד--יקום, על-שם אחיו המת; ולא-ימחה שמו, מישראל
11. And it shall be, that the first-born that she beareth shall succeed in the name of his brother that is dead, that his name be not blotted out of Israel.
12. ואם-לא יחפץ האיש, לקחת את-יבמתו; ועלתה יבמתו השערה אל-הזקנים, ואמרה מאן יבמי להקים לאחיו שם בישראל--לא אבה, יבמי
13. And if the man like not to take his brother's wife, then his brother's wife shall go up to the gate unto the elders, and say: 'My husband's brother refuseth to raise up unto his brother a name in Israel; he will not perform the duty of a husband's brother unto me.'
14. וקראו-לו זקני-עירו, ודברו אליו; ועמד ואמר, לא חפצתי לקחתה
15. Then the elders of his city shall call him, and speak unto him; and if he stand, and say: 'I like not to take her';
16. ונגשה יבמתו אליו, לעיני הזקנים, וחלצה נעלו מעל רגלו, וירקה בפניו; וענתה, ואמרה, ככה יעשה לאיש, אשר לא-יבנה את-בית אחיו
17. then shall his brother's wife draw nigh unto him in the presence of the elders, and loose his shoe from off his foot, and spit in his face; and she shall answer and say: 'So shall it be done unto the man that doth not build up his brother's house.'
18. ונקרא שמו, בישראל: בית, חלוצ הנעל. {ס}
19. And his name shall be called in Israel The house of him that had his shoe loosed.
20. כי-ינצו אנשים יחדו, איש ואחיו, וקרבה אשת האחד, להציל את-אישה מיד מכהו; ושלחה ידה, והחזיקה במבטיו
21. When men strive together one with another, and the wife of the one draweth near to deliver her husband out of the hand of him that smiteth him, and putteth forth her hand, and taketh him by the secrets;
22. וקצתה, את-כפה: לא תחוס, עינך. {ס}

12. then thou shalt cut off her hand, thine eye shall have no pity.
13. לא-יהיה לך בכיסך, אבן ואבן: גדולה, וקטנה
13. Thou shalt not have in your bag diverse weights, a great and a small.
14. לא-יהיה לך בביתך, איפה ואיפה: גדולה, וקטנה
14. Thou shalt not have in your house diverse measures, a great and a small.
15. אבן שלמה וצדק יהיה-לך, איפה שלמה וצדק יהיה-לך--למען, יאריכו ימיה, על האדמה, אשר-יהיה אלהיך נתן לך
15. A perfect and just weight shalt thou have; a perfect and just measure shalt thou have; that your days may be long upon the land which HaShem your God giveth thee.
16. כי תועבת יהוה אלהיך, כל-עשה אלה: כל, עשה עול. (פ)
16. For all that do such things, even all that do unrighteously, are an abomination unto HaShem your God.
17. זכור, את אשר-עשה לך עמלק, בדרך, בצאתכם ממצרים
17. Remember what Amalek did unto thee by the way as ye came forth out of Egypt;
18. אשר קרך בדרך, ויזנב בך כל-הנחשלים אחריך--ואתה, עיף ויגע; ולא ירא, אלהים
18. how he met thee by the way, and smote the hindmost of thee, all that were enfeebled in your rear, when thou wast faint and weary; and he feared not God.
19. והיה בהנחת יהוה אלהיך לך מכל-איביך מסביב, בארץ אשר יהוה-אלהיך נתן לך נחלה לרשתה-תמחה את-זכר עמלק, מתחת השמים; לא, תשכח. (פ)
19. Therefore it shall be, when HaShem your God hath given thee rest from all thine enemies round about, in the land which HaShem your God giveth thee for an inheritance to possess it, that thou shalt blot out the remembrance of Amalek from under heaven; thou shalt not forget.

Chapter: 26

1. והיה, כי-תבוא אל-הארץ, אשר יהוה אלהיך, נתן לך נחלה; וירשתה, וישבת בה
1. And it shall be, when thou art come in unto the land which HaShem your God giveth thee for an inheritance, and dost possess it, and dwell therein;
2. ולקחת מראשית כל-פרי האדמה, אשר תביא מארצך אשר יהוה אלהיך נתן לך--ושמת בטנא; והלכת, אל-המקום, אשר יבחר יהוה אלהיך, לשכן שמו שם
2. that thou shalt take of the first of all the fruit of the ground, which thou shalt bring in from your land that HaShem your God giveth thee; and thou shalt put it in a basket and shalt go unto the place which HaShem your God shall choose to cause His name to dwell there.
3. ובאת, אל-הכהן, אשר יהיה, בימים ההם; ואמרת אליו, הגדתי היום ליהוה אלהיך, כי-באתי אל-הארץ, אשר נשבע יהוה לאבותינו לתת לנו
3. And thou shalt come unto the priest that shall be in those days, and say unto him: 'I profess this day unto HaShem your God, that I am come unto the land which HaShem swore unto our fathers to give us.'
4. ולקח הכהן הטנא, מידך; והניחו--לפני, מזבח יהוה אלהיך
4. And the priest shall take the basket out of your hand, and set it down before the altar of HaShem your God.

5. וְעִנִּיתָ וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, אֲרָמִי אֲבִד אָבִי, וַיֵּרֶד מִצְרַיִמָּה, וַיֵּגֶר שָׁם בְּמִתִּי מֵעַט; וַיְהִי-שָׁם, לְגוֹי גָּדוֹל עָצוּם וָרַב
5. And thou shalt speak and say before HaShem your God: 'A wandering Aramean was my father, and he went down into Egypt, and sojourned there, few in number; and he became there a nation, great, mighty, and populous.
6. וַיִּרְעוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרִים, וַיַּעֲנוּנוּ; וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ, עֲבֹדָה קָשָׁה
6. And the Egyptians dealt ill with us, and afflicted us, and laid upon us hard bondage.
7. וַנִּצְעַק, אֵל-יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ; וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶת-קִלְנוֹ, וַיֵּרָא אֶת-עֲנִינוֹ וְאֶת-עֲמָלָנוּ וְאֶת-לַחֲצָנוּ
7. And we cried unto HaShem, the God of our fathers, and HaShem heard our voice, and saw our affliction, and our toil, and our oppression.
8. וַיֹּצִיאֵנוּ יְהוָה, מִמִּצְרַיִם, בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה, וּבִמָּוָא גָּדֹל--וּבְאֹתוֹת, וּבְמִפְתִּים
8. And HaShem brought us forth out of Egypt with a mighty hand, and with an outstretched arm, and with great terribleness, and with signs, and with wonders.
9. וַיְבִאֵנוּ, אֵל-הַמָּקוֹם הַזֶּה; וַיִּתֵּן-לָנוּ אֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת, אֶרֶץ זָבֶת חֶלֶב וְדָבָשׁ
9. And He hath brought us into this place, and hath given us this land, a land flowing with milk and honey.
10. וְעַתָּה, הִנֵּה הֵבֵאתִי אֶת-רֵאשִׁית פְּרֵי הָאֲדָמָה, אֲשֶׁר-נָתַתָּה לִי, יְהוָה; וְהִנַּחְתָּ, לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ, לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
10. And now, behold, I have brought the first of the fruit of the land, which Thou, O YHVH, hast given me.' And thou shalt set it down before HaShem your God, and worship before HaShem your God.
11. וְשִׂמַּחְתָּ בְּכָל-הַטּוֹב, אֲשֶׁר נָתַן-לְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ--וּלְבִיתְךָ: אֶתָּה, וְהַלְוִי, וְהַגֵּר, אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ. (ס)
11. And thou shalt rejoice in all the good which HaShem your God hath given unto thee, and unto your house, thou, and the Levite, and the stranger that is in the midst of thee.
12. כִּי תִכְלֶה לַעֲשׂוֹת אֶת-כָּל-מַעֲשֵׂי תְבוּאַתְךָ, בַּשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית--שְׁנַת הַמַּעֲשֵׂר: וְנָתַתָּה לַלְוִי, לַגֵּר לִיתוֹם וְלֹאֲלֻמָּנָה, וְאָכְלוּ בְשַׁעְרֶיךָ, וְשָׂבְעוּ
12. When thou hast made an end of tithing all the tithe of thine increase in the third year, which is the year of tithing, and hast given it unto the Levite, to the stranger, to the fatherless, and to the widow, that they may eat within your gates, and be satisfied,
13. וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּעֶרְתִּי הַקֹּדֶשׁ מִן-הַבֵּית, וְגַם נָתַתִּיו לַלְוִי וְלַגֵּר לִיתוֹם וְלֹאֲלֻמָּנָה, בְּכָל-מִצְוַתְךָ, אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי: לֹא-עָבַרְתִּי מִמֶּצְוָה; וְלֹא שָׁכַחְתִּי
13. then thou shalt say before HaShem your God: 'I have put away the hallowed things out of my house, and also have given them unto the Levite, and unto the stranger, to the fatherless, and to the widow, according to all Thy commandment which Thou hast commanded me; I have not transgressed any of Thy commandments, neither have I forgotten them.
14. לֹא-אָכַלְתִּי בְּאֵנִי מִמֶּנּוּ, וְלֹא-בְעֶרְתִּי מִמֶּנּוּ בְּטָמְא, וְלֹא-נָתַתִּי מִמֶּנּוּ, לְמֵת; שָׁמַעְתִּי, בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵי--עֲשִׂיתִי, כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי
14. I have not eaten thereof in my mourning, neither have I put away thereof, being unclean, nor given thereof for the dead; I have hearkened to the voice of HaShem my God, I have done according to all that Thou hast commanded me.

15. הַשְׁקִיפָה מִמַּעוֹן קֹדֶשְׁךָ מִן-הַשָּׁמַיִם, וּבֵרַךְ אֶת-עַמְּךָ אֶת-יִשְׂרָאֵל, וְאֶת הָאֲדָמָה, אֲשֶׁר נָתַתָּה לָנוּ--
בְּאֶשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאֲבֹתֵינוּ, אֶרֶץ זֶבֶת חֶלֶב וְדָבָשׁ. (ס)

15. Look forth from Thy holy habitation, from heaven, and bless Thy people Israel, and the land which Thou hast given us, as Thou didst swear unto our fathers, a land flowing with milk and honey.'

16. הַיּוֹם הַזֶּה, יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מְצַוְךָ לַעֲשׂוֹת אֶת-הַחֻקִּים הָאֵלֶּה--וְאֶת-הַמִּשְׁפָּטִים; וְשָׁמַרְתָּ וַעֲשִׂיתָ אוֹתָם,
בְּכָל-לְבָבְךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ

16. This day HaShem your God commandeth thee to do these statutes and ordinances; thou shalt therefore observe and do them with all your heart, and with all your soul.

17. אֶת-יְהוָה הֵאֱמַרְתָּ, הַיּוֹם: לַהֲיוֹת לְךָ לְאֱלֹהִים וּלְלַבֵּת בְּדַרְכָיו, וְלִשְׁמֹר חֻקָיו וּמִצְוֹתָיו
וּמִשְׁפָּטָיו--וְלִשְׁמֹעַ בְּקוֹלוֹ

17. Thou hast avouched HaShem this day to be your God, and that thou wouldest walk in His ways, and keep His statutes, and His commandments, and His ordinances, and hearken unto His voice.

18. וַיהוָה הֵאֱמַרְךָ הַיּוֹם, לַהֲיוֹת לוֹ לְעַם סֵגֻלָּה, בְּאֶשֶׁר, דִּבַּר-לְךָ; וְלִשְׁמֹר, כָּל-מִצְוֹתָיו

18. And HaShem hath avouched thee this day to be His own treasure, as He hath promised thee, and that thou shouldest keep all His commandments;

19. וְלִתְתֹתְךָ עָלָיו, עַל כָּל-הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עָשָׂה, לְתַהֲלָה, וְלִשְׁם וּלְתִפְאֳרָתוֹ; וְלַהֲיִתְךָ עִם-קֹדֶשׁ לַיהוָה
אֱלֹהֶיךָ, בְּאֶשֶׁר דִּבַּר. (פ)

19. and to make thee high above all nations that He hath made, in praise, and in name, and in glory; and that thou mayest be a holy people unto HaShem your God, as He hath spoken.

Chapter: 27

1. וַיִּצַּו מֹשֶׁה וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל, אֶת-הָעָם לֵאמֹר: שְׁמֹר, אֶת-כָּל-הַמִּצְוָה, אֲשֶׁר אֲנִכִּי מְצַוֶּה אֶתְכֶם, הַיּוֹם

1. And Moses and the elders of Israel commanded the people, saying: 'Keep all the commandment which I command you this day.

2. וְהָיָה, בַּיּוֹם אֲשֶׁר תַּעֲבֹרוּ אֶת-הַיַּרְדֵּן, אֶל-הָאֶרֶץ, אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ--וַהֲקַמְתָּ לְךָ אֲבָנִים
גְּדֹלוֹת, וְשִׁדַּת אֹתָם בָּשִׂיד

2. And it shall be on the day when ye shall pass over the Jordan unto the land which HaShem your God giveth thee, that thou shalt set thee up great stones, and plaster them with plaster.

3. וְכָתַבְתָּ עֲלֵיהֶן, אֶת-כָּל-דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת--בְּעֵבֶרְךָ: לְמַעַן אֲשֶׁר תִּבְּאֵל אֶל-הָאֶרֶץ אֲשֶׁר-יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ, אֶרֶץ זֶבֶת חֶלֶב וְדָבָשׁ, בְּאֶשֶׁר דִּבַּר יְהוָה אֱלֹהֵי-אֲבֹתֶיךָ, לְךָ

3. And thou shalt write upon them all the words of this law, when thou art passed over; that thou mayest go in unto the land which HaShem your God giveth thee, a land flowing with milk and honey, as HaShem, the God of your fathers, hath promised thee.

4. וְהָיָה, בְּעֵבֶרְכֶם אֶת-הַיַּרְדֵּן, תִּקְיְמוּ אֶת-הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִכִּי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם, בְּהָר עֵיבָל;
וְשִׁדַּת אוֹתָם, בָּשִׂיד

4. And it shall be when ye are passed over the Jordan, that ye shall set up these stones, which I command you this day, in mount Ebal, and thou shalt plaster them with plaster.

5. וּבְנִיתָ שָׁם מִזְבֵּחַ, לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ: מִזְבֵּחַ אֲבָנִים, לֹא-תִנִּיף עֲלֵיהֶם בְּרֹזֶל

5. And there shalt thou build an altar unto HaShem your God, an altar of stones; thou shalt lift up no iron tool upon them.

6. אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת תִּבְנֶה, אֶת-מִזְבֵּחַ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ; וְהָעֲלִיתָ עָלָיו עֹלֹת, לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ

6. Thou shalt build the altar of HaShem your God of unhewn stones; and thou shalt offer burnt-offerings thereon unto HaShem your God.

7. וְזָבַחְתָּ שְׁלָמִים, וְאָכַלְתָּ שָׁם; וְשִׂמַּחְתָּ, לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

7. And thou shalt sacrifice peace-offerings, and shalt eat there; and thou shalt rejoice before HaShem your God.

8. וְכָתַבְתָּ עַל-הָאֲבָנִים, אֶת-כָּל-דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת--בָּאֵר הַיָּטֵב. {ס}

8. And thou shalt write upon the stones all the words of this law very plainly.'

9. וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם, אֶל כָּל-יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר: הִסָּבֶת וּשְׁמַע, יִשְׂרָאֵל, הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעָם, לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ

9. And Moses and the priests the Levites spoke unto all Israel, saying: 'Keep silence, and hear, O Israel; this day thou art become a people unto HaShem your God.

10. וּשְׁמַעְתָּ, בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ; וַעֲשִׂיתָ אֶת-מִצְוֹתָיו וְאֶת-חֻקָּיו, אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוְךָ הַיּוֹם. {ס}

10. Thou shalt therefore hearken to the voice of HaShem your God, and do His commandments and His statutes, which I command thee this day.'

11. וַיַּצֵּו מֹשֶׁה אֶת-הָעָם, בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר

11. And Moses charged the people the same day, saying:

12. אֱלֹהֵי יַעֲמָדוּ לְבָרְכְךָ אֶת-הָעָם, עַל-הָרֵי גְרִזִּים, בְּעֶבְרָכֶם, אֶת-הַיַּרְדֵּן: שְׁמַעוֹן וְלֵוִי וַיהוּדָה, וַיִּשָּׁשֶׁבֶר וַיִּוִּסֵּף וּבִנְיָמִן

12. 'These shall stand upon mount Gerizim to bless the people, when ye are passed over the Jordan: Simeon, and Levi, and Judah, and Issachar, and Joseph, and Benjamin;

13. וְאֱלֹהֵי יַעֲמָדוּ עַל-הַקְּלָלָה, בְּהָרַי עֵיבָל: רְאוּבֵן גָּד וְאָשֶׁר, וְזִבְּלֹן דָּן וְנַפְתָּלִי

13. and these shall stand upon mount Ebal for the curse: Reuben, Gad, and Asher, and Zebulun, Dan, and Naphtali.

14. וְעָנוּ הָלְוִיִּם, וְאָמְרוּ אֶל-כָּל-אִישׁ יִשְׂרָאֵל--קוֹל רָם. {ס}

14. And the Levites shall speak, and say unto all the men of Israel with a loud voice:

15. אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶסֶל וּמַסֵּכָה תּוֹעֵבַת יְהוָה, מַעֲשֵׂה יָדֵי חָרָשׁ--וְשָׁם בִּסְתֵר; וְעָנוּ כָּל-הָעָם וְאָמְרוּ, אָמֵן. {ס}

15. Cursed be the man that maketh a graven or molten image, an abomination unto HaShem, the work of the hands of the craftsman, and setteth it up in secret. And all the people shall answer and say: Amen.

16. אָרוּר, מְקַלֵּה אָבִיו וְאִמּוֹ; וְאָמַר כָּל-הָעָם, אָמֵן. {ס}

16. Cursed be he that dishonoureth his father or his mother. And all the people shall say: Amen.

17. אָרוּר, מְסִיג גְּבוּל רֵעֵהוּ; וְאָמַר כָּל-הָעָם, אָמֵן. {ס}

17. Cursed be he that removeth his neighbour's landmark. And all the people shall say: Amen.

18. אָרוּר, מִשְׁגָּה עוֹר בְּדֶרֶךְ; וְאָמַר כָּל-הָעָם, אָמֵן. (ס)

18. Cursed be he that maketh the blind to go astray in the way. And all the people shall say: Amen.

19. אָרוּר, מִטָּה מִשְׁפָּט גֵּר-יְתוֹם--וְאֵלְמָנָה; וְאָמַר כָּל-הָעָם, אָמֵן

19. Cursed be he that perverteth the justice due to the stranger, fatherless, and widow. And all the people shall say: Amen.

20. אָרוּר, שֹׁכֵב עִם-אִשְׁתֹּ אָבִיו--כִּי גִלָּה, בְּנֶף אָבִיו; וְאָמַר כָּל-הָעָם, אָמֵן. (ס)

20. Cursed be he that lieth with his father's wife; because he hath uncovered his father's skirt. And all the people shall say: Amen.

21. אָרוּר, שֹׁכֵב עִם-כָּל-בְּהֵמָה; וְאָמַר כָּל-הָעָם, אָמֵן. (ס)

21. Cursed be he that lieth with any manner of beast. And all the people shall say: Amen.

22. אָרוּר, שֹׁכֵב עִם-אֲחֹתוֹ--בֵּת-אָבִיו, אוֹ בֵּת-אִמּוֹ; וְאָמַר כָּל-הָעָם, אָמֵן. (ס)

22. Cursed be he that lieth with his sister, the daughter of his father, or the daughter of his mother. And all the people shall say: Amen.

23. אָרוּר, שֹׁכֵב עִם-חֲתָנָתוֹ; וְאָמַר כָּל-הָעָם, אָמֵן. (ס)

23. Cursed be he that lieth with his mother-in-law. And all the people shall say: Amen.

24. אָרוּר, מִכָּה רָעָהוּ בְּסֵתֶר; וְאָמַר כָּל-הָעָם, אָמֵן. (ס)

24. Cursed be he that smiteth his neighbour in secret. And all the people shall say: Amen.

25. אָרוּר לִקַּח שֹׁחַד, לְהַכּוֹת נַפְשׁ דָּם נָקִי; וְאָמַר כָּל-הָעָם, אָמֵן. (ס)

25. Cursed be he that taketh a bribe to slay an innocent person. And all the people shall say: Amen.

26. אָרוּר, אֲשֶׁר לֹא-יִקִּים אֶת-דְּבָרֵי הַתּוֹרָה-הַזֹּאת--לַעֲשׂוֹת אוֹתָם; וְאָמַר כָּל-הָעָם, אָמֵן. (פ)

26. Cursed be he that confirmeth not the words of this law to do them. And all the people shall say: Amen.'

Chapter: 28

1. וְהָיָה, אִם-שָׁמוּעַ תִּשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת-כָּל-מִצְוֹתַי, אֲשֶׁר אֶנְכִּי מְצַוֶּךָ הַיּוֹם--וַיִּנָּתֶנְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, עָלֶיךָ, עַל, כָּל-גּוֹיֵי הָאָרֶץ

1. And it shall come to pass, if thou shalt hearken diligently unto the voice of HaShem your God, to observe to do all His commandments which I command thee this day, that HaShem your God will set thee on high above all the nations of the earth.

2. וּבָאוּ עָלֶיךָ כָּל-הַבְּרָכוֹת הָאֵלֶּה, וְהַשִּׁיגְךָ: כִּי תִשְׁמַע, בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

2. And all these blessings shall come upon thee, and overtake thee, if thou shalt hearken unto the voice of HaShem your God.

3. בָּרוּךְ אַתָּה, בְּעִיר; וּבָרוּךְ אַתָּה, בַּשָּׂדֶה

3. Blessed shalt thou be in the city, and blessed shalt thou be in the field.

4. בָּרוּךְ פְּרִי-בִטְנֶךָ וּפְרִי אֲדָמָתְךָ, וּפְרִי בְהֶמְתְּךָ--שֹׁגֵר אֶלְפִיד, וְעִשְׂתָּרוֹת צֹאנֶךָ
4. Blessed shall be the fruit of your body, and the fruit of your land, and the fruit of your cattle, the increase of your kine, and the young of your flock.
5. בָּרוּךְ טַנְאֶךָ, וּמִשְׁאֲרֶתְךָ
5. Blessed shall be your basket and your kneading-trough.
6. בָּרוּךְ אַתָּה, בְּבֹאֶךָ; וּבְרוּךְ אַתָּה, בְּצֵאתְךָ
6. Blessed shalt thou be when thou comest in, and blessed shalt thou be when thou goest out.
7. יִתֵּן יְהוָה אֶת-אֹיְבֶיךָ הַקָּמִים עָלֶיךָ, נִגְפִים לְפָנֶיךָ: בְּדֶרֶךְ אֶחָד יֵצְאוּ אֵלֶיךָ, וּבִשְׁבַעַה דְּרָכִים יָנוּסוּ לְפָנֶיךָ
7. The YHVH will cause thine enemies that rise up against thee to be smitten before thee; they shall come out against thee one way, and shall flee before thee seven ways.
8. יֵצֵאוּ יְהוָה אֶתְךָ, אֶת-הַבְּרָכָה, בְּאַסְמִיךָ, וּבְכָל מְשָׁלַח יָדְךָ; וּבִרְכֶךָ--בָּאָרֶץ, אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ
8. The YHVH will command the blessing with thee in your barns, and in all that thou puttest your hand unto; and He will bless thee in the land which HaShem your God giveth thee.
9. יִקְיַם יְהוָה לֹא לְעַם קָדוֹשׁ, כְּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע-לָךְ: כִּי תִשְׁמֹר, אֶת-מִצְוֹתַי וְהִלַּכְתָּ, בְּדַרְכָּיו
9. The YHVH will establish thee for a holy people unto Himself, as He hath sworn unto thee; if thou shalt keep the commandments of HaShem your God, and walk in His ways.
10. וְרָאוּ כָל-עַמֵּי הָאָרֶץ, כִּי שֵׁם יְהוָה נִקְרָא עָלֶיךָ; וִירְאוּ, מִמֶּךָ
10. And all the peoples of the earth shall see that the name of HaShem is called upon thee; and they shall be afraid of thee.
11. וְהוֹתִירְךָ יְהוָה לְטוֹבָה, בְּפְרִי בִטְנֶךָ וּבְפְרִי בְהֶמְתְּךָ וּבְפְרִי אֲדָמָתְךָ--עַל, הָאָדָמָה, אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְתֶּיךָ, לָתֵת לָךְ
11. And HaShem will make thee over-abundant for good, in the fruit of your body, and in the fruit of your cattle, and in the fruit of your land, in the land which HaShem swore unto your fathers to give thee.
12. יִפְתַּח יְהוָה לָךְ אֶת-אוֹצְרוֹ הַטּוֹב אֶת-הַשָּׁמַיִם, לָתֵת מָטָר-אֲרֻצֶּךָ בְּעֵתוֹ, וּלְבָרֶךְ, אֶת כָּל-מַעֲשֵׂה יָדְךָ; וְהָלוּיֶת גּוֹיִם רַבִּים, וְאַתָּה לֹא תִלְוֶה
12. The YHVH will open unto thee His good treasure the heaven to give the rain of your land in its season, and to bless all the work of your hand; and thou shalt lend unto many nations, but thou shalt not borrow.
13. וְנִתְּנָךְ יְהוָה לְרֹאשׁ, וְלֹא לְזָנָב, וְהָיִיתָ רֶק לְמַעְלָה, וְלֹא תִהְיֶה לְמַטָּה: כִּי-תִשְׁמַע אֶל-מִצְוֹתַי
13. And HaShem will make thee the head, and not the tail; and thou shalt be above only, and thou shalt not be beneath; if thou shalt hearken unto the commandments of HaShem your God, which I command thee this day, to observe and to do them;
14. וְלֹא תִסּוּר, מִכָּל-הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אֲנִי מְצִוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם--יָמִין וּשְׂמֹאל: לָלֶכֶת, אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים--לְעַבְדָם. {פ}
14. and shalt not turn aside from any of the words which I command you this day, to the right hand, or to the left, to go after other gods to serve them.

15. וְהָיָה, אִם-לֹא תִשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, לְשָׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת-כָּל-מִצְוֹתַי וְחֻקֹּתַי, אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּךָ הַיּוֹם--וּבָאוּ עָלֶיךָ כָּל-הַקְּלָלוֹת הָאֵלֶּה, וְהִשְׁיגוּךָ.
15. But it shall come to pass, if thou wilt not hearken unto the voice of HaShem your God, to observe to do all His commandments and His statutes which I command thee this day; that all these curses shall come upon thee, and overtake thee.
16. אָרוּר אַתָּה, בָּעִיר; וְאָרוּר אַתָּה, בַּשָּׂדֶה.
16. Cursed shalt thou be in the city, and cursed shalt thou be in the field.
17. אָרוּר טַנְאֶךָ, וּמִשְׁאֲרֶתְךָ.
17. Cursed shall be your basket and your kneading-trough.
18. אָרוּר פְּרִי-בִטְנְךָ, וּפְרִי אֲדָמָתְךָ--שֹׁגֵר אֶלְפִיךָ, וְעִשְׂתָּרֶת צֹאנְךָ.
18. Cursed shall be the fruit of your body, and the fruit of your land, the increase of your kine, and the young of your flock.
19. אָרוּר אַתָּה, בְּבָאֶךָ; וְאָרוּר אַתָּה, בְּצֵאתְךָ.
19. Cursed shalt thou be when thou comest in, and cursed shalt thou be when thou goest out.
20. יִשְׁלַח יְהוָה בְּךָ אֶת-הַמָּאֲרָה אֶת-הַמְּהוּמָה, וְאֶת-הַמִּגְעָרָה, בְּכָל-מַשְׁלַח יָדְךָ, אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה--עַד הַשְׁמֹדֶךָ וְעַד-אֲבִדְךָ מֵהָרָ, מִפְּנֵי רָע מַעַלְלֶיךָ אֲשֶׁר עֲזַבְתָּנִי.
20. The YHVH will send upon thee cursing, discomfiture, and rebuke, in all that thou puttest your hand unto to do, until thou be destroyed, and until thou perish quickly; because of the evil of your doings, whereby thou hast forsaken Me.
21. יִדְבֶּק יְהוָה בְּךָ, אֶת-הַדָּבָר--עַד, כִּלְתּוֹ אֶתְךָ, מֵעַל הָאֲדָמָה, אֲשֶׁר-אַתָּה בָּא-שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ.
21. The YHVH will make the pestilence cleave unto thee, until He have consumed thee from off the land, whither thou goest in to possess it.
22. יִכָּבֶה יְהוָה בַּשְּׁחָפֹת וּבַקְדַּחַת וּבַדִּלְקָה, וּבַחֲרוֹר וּבַחֲרָב, וּבַשִּׁדְפוֹן, וּבַיִּרְקוֹן; וְיִדְפּוּךָ, עַד אֲבִדְךָ.
22. The YHVH will smite thee with consumption, and with fever, and with inflammation, and with fiery heat, and with drought, and with blasting, and with mildew; and they shall pursue thee until thou perish.
23. וְהָיוּ שָׁמַיִךְ אֲשֶׁר עַל-רֹאשְׁךָ, נְחֹשֶׁת; וְהָאָרֶץ אֲשֶׁר-תַּחְתֶּיךָ, בְּרֹז.
23. And your heaven that is over your head shall be brass, and the earth that is under thee shall be iron.
24. יִתֵּן יְהוָה אֶת-מִטְרֵךְ אֶרְצְךָ, אֶבֶק וְעָפָר: מִן-הַשָּׁמַיִם יֵרֵד עָלֶיךָ, עַד הַשְׁמֹדֶךָ.
24. The YHVH will make the rain of your land powder and dust; from heaven shall it come down upon thee, until thou be destroyed.
25. יִתְּנֶךָ יְהוָה נֶגֶף, לִפְנֵי אִיְבֶיךָ--בְּדֶרֶךְ אֶחָד תֵּצֵא אֵלָיו, וּבִשְׁבָעָה דְּרָכִים תָּנוּס לִפְנָיו; וְהָיִיתָ לְזֵעוּה, לְכָל מַמְלָכוֹת הָאָרֶץ.
25. The YHVH will cause thee to be smitten before thine enemies; thou shalt go out one way against them, and shalt flee seven ways before them; and thou shalt be a horror unto all the kingdoms of the earth.
26. וְהָיְתָה נִבְלָתְךָ לְמֵאֵכָל, לְכָל-עוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבִהֶמַת הָאָרֶץ; וְאֵין, מַחְרִיד.
26. And your carcasses shall be food unto all fowls of the air, and unto the beasts of the earth, and there shall be none to frighten them away.
27. יִכָּבֶה יְהוָה בַּשָּׁחִין מִצִּרִּים, וּבַעֲפָלִים (וּבִטְחָרִים), וּבַגָּרֵב, וּבַחֲרָס--אֲשֶׁר לֹא-תוּכַל, לְהִרְפֹּא.

27. The YHVH will smite thee with the boil of Egypt, and with the emerods, and with the scab, and with the itch, whereof thou canst not be healed.
28. יִכְבֶּה יְהוָה, בְּשָׁגְעוֹן וּבְעֵוֹן; וּבִתְמָהוֹן, לִבָּב. 28.
28. The YHVH will smite thee with madness, and with blindness, and with astonishment of heart.
29. וְהָיִיתָ מְמֹשֵׁשׁ בְּצִהָרִים, כְּאִשֶּׁר יִמָּשֵׁשׁ הָעוֹר בְּאַפְלָה, וְלֹא תִצְלִיחַ, אֶת-דְּרָכֶיךָ; וְהָיִיתָ אֶךְ עָשׂוֹק וְגִזּוּל, כָּל-הַיָּמִים--וְאִין מוֹשִׁיעַ. 29.
29. And thou shalt grope at noonday, as the blind gropeth in darkness, and thou shalt not make your ways prosperous; and thou shalt be only oppressed and robbed alway, and there shall be none to save thee.
30. אִשָּׁה תֵאָדָשׁ, וְאִישׁ אַחֵר יִשְׁגְּלֶנָה (יִשְׁכַּבְנָה)--בֵּית תִּבְנֶה, וְלֹא-תֵשֵׁב בוֹ; כָּרֶם תִּטַּע, וְלֹא תִחַלְלֶנּוּ. 30.
30. Thou shalt betroth a wife, and another man shall lie with her; thou shalt build a house, and thou shalt not dwell therein; thou shalt plant a vineyard, and shalt not use the fruit thereof.
31. שׂוֹרֶךְ טְבוּחַ לְעֵינֶיךָ, וְלֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ--חֲמֹדְךָ גִּזּוּל מִלִּפְנֶיךָ, וְלֹא יָשׁוּב לָךְ; צֹאנְךָ נִתְּנוֹת לְאֹיְבֶיךָ, וְאִין לָךְ מוֹשִׁיעַ. 31.
31. Thine ox shall be slain before thine eyes, and thou shalt not eat thereof; thine ass shall be violently taken away from before your face, and shall not be restored to thee; your sheep shall be given unto thine enemies; and thou shalt have none to save thee.
32. בָּנֶיךָ וּבָנֹתֶיךָ נִתְּנִים לָעַם אַחֵר, וְעֵינֶיךָ רְאוּת, וְכָלוֹת אֲלֵיהֶם, כָּל-הַיּוֹם; וְאִין לָאֵל, יִדָּךְ. 32.
32. Thy sons and your daughters shall be given unto another people, and thine eyes shall look, and fail with longing for them all the day; and there shall be nought in the power of your hand.
33. פְּרִי אֲדָמָתְךָ וְכָל-יִגְיעֶךָ, יֹאכַל עִם אִשֶּׁר לֹא-יָדַעְתָּ; וְהָיִיתָ, רֶק עָשׂוֹק וְרִצּוּץ--כָּל-הַיָּמִים. 33.
33. The fruit of your land, and all your labours, shall a nation which thou knowest not eat up; and thou shalt be only oppressed and crushed away:
34. וְהָיִיתָ, מְשָׁעָה, מִמֶּרְאֵה עֵינֶיךָ, אִשֶּׁר תִּרְאֶה. 34.
34. so that thou shalt be mad for the sight of thine eyes which thou shalt see.
35. יִכְבֶּה יְהוָה בְּשָׁחִין רָע, עַל-הַבְּרִכִּים וְעַל-הַשְּׂקִים, אִשֶּׁר לֹא-תוּכַל, לְהִרְפָּא--מִכַּף רִגְלֶךָ, וְעַד קִדְמֶךָ. 35.
35. The YHVH will smite thee in the knees, and in the legs, with a sore boil, whereof thou canst not be healed, from the sole of your foot unto the crown of your head.
36. יוֹלֶךְ יְהוָה אִתְּךָ, וְאֶת-מִלְכְּךָ אִשֶּׁר תִּקֵּים עֲלֶיךָ, אֶל-גּוֹי, אִשֶּׁר לֹא-יָדַעְתָּ אֶתָּה וְאֲבֹתֶיךָ; וְעַבְדְּתָּ שָׁם אֱלֹהִים אַחֲרִים, עַץ וָאֶבֶן. 36.
36. The YHVH will bring thee, and your king whom thou shalt set over thee, unto a nation that thou hast not known, thou nor your fathers; and there shalt thou serve other gods, wood and stone.
37. וְהָיִיתָ לְשִׁמָּה, לְמַשָּׁל וּלְשִׁנְיָנָה--בְּכָל, הָעַמִּים, אִשֶּׁר-יִנְהַגְךָ יְהוָה, שָׁמָּה. 37.
37. And thou shalt become an astonishment, a proverb, and a byword, among all the peoples whither HaShem shall lead thee away.
38. זָרַע רַב, תּוֹצִיא הַשָּׂדֶה; וּמַעֲט תֵאָסֹף, כִּי יִחְסְלֶנּוּ הָאֲרָבָה. 38.
38. Thou shalt carry much seed out into the field, and shalt gather little in; for the locust shall consume it.

39. בְּרָמִים תִּטַּע, וְעִבְדָּתָ; וַיֵּין לֹא-תִשָּׂתָה וְלֹא תִאָּגֵר, כִּי תֹאכְלֶנּוּ הַתְּלָעַת
39. Thou shalt plant vineyards and dress them, but thou shalt neither drink of the wine, nor gather the grapes; for the worm shall eat them.
40. זֵיתִים יִהְיוּ לָךְ, בְּכָל-גְּבוּלֶךָ; וְשֶׁמֶן לֹא תִסּוֹד, כִּי יִשָּׁל זֵיתֶךָ
40. Thou shalt have olive-trees throughout all your borders, but thou shalt not anoint thyself with the oil; for thine olives shall drop off.
41. בָּנִים וּבָנוֹת, תּוֹלִיד; וְלֹא-יִהְיוּ לָךְ, כִּי יִלְכוּ בַּשָּׁבִי
41. Thou shalt beget sons and daughters, but they shall not be thine; for they shall go into captivity.
42. כָּל-עֵצֶךָ, וּפְרֵי אֲדָמָתְךָ, יִירֶשׁ, הַצִּלְצַל
42. All your trees and the fruit of your land shall the locust possess.
43. הַגֵּר אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ, יַעֲלֶה עָלֶיךָ מֵעֵלָה מְעֵלָה; וְאַתָּה תִּרְדּוּ, מִטָּה מִטָּה
43. The stranger that is in the midst of thee shall mount up above thee higher and higher; and thou shalt come down lower and lower.
44. הוּא יִלְוֶךָ, וְאַתָּה לֹא תִלְוֶנּוּ; הוּא יִהְיֶה לְרֹאשׁ, וְאַתָּה תִּהְיֶה לְזָנָב
44. He shall lend to thee, and thou shalt not lend to him; he shall be the head, and thou shalt be the tail.
45. וּבָאוּ עָלֶיךָ כָּל-הַקְּלָלוֹת הָאֵלֶּה, וּרְדְּפוּךָ וְהִשְׁיגוּךָ, עַד, הַשְׁמָדָךְ: כִּי-לֹא שָׁמַעְתָּ, בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ--לְשִׁמּוֹר מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו, אֲשֶׁר צִוָּךְ
45. And all these curses shall come upon thee, and shall pursue thee, and overtake thee, till thou be destroyed; because thou didst not hearken unto the voice of HaShem your God, to keep His commandments and His statutes which He commanded thee.
46. וְהָיוּ בָּךְ, לְאוֹת וּלְמוֹפֶת; וּבִזְרָעֶךָ, עַד-עוֹלָם
46. And they shall be upon thee for a sign and for a wonder, and upon your seed for ever;
47. תַּחַת, אֲשֶׁר לֹא-עִבְדָּתָ אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, בְּשִׂמְחָה, וּבטוֹב לֵבָב--מֵרֵב, כָּל
47. because thou didst not serve HaShem your God with joyfulness, and with gladness of heart, by reason of the abundance of all things;
48. וְעִבְדָּתָ אֶת-אִיבֶיךָ, אֲשֶׁר יִשְׁלַחְנוּ יְהוָה בָּךְ, בָּרָעַב וּבְצָמָא וּבְעִירָם, וּבְחָסֶר כָּל; וְנָתַן עַל בְּרָזְלָא, עַל-צִוְּרָךְ, עַד הַשְׁמִידוֹ, אֶתְךָ
48. therefore shalt thou serve thine enemy whom HaShem shall send against thee, in hunger, and in thirst, and in nakedness, and in want of all things; and he shall put a yoke of iron upon your neck, until he have destroyed thee.
49. יֵשָׂא יְהוָה עָלֶיךָ גּוֹי מִרְחָק מִקְצֵה הָאָרֶץ, כַּאֲשֶׁר יֵדְאָה הַנָּשֹׂר: גּוֹי, אֲשֶׁר לֹא-תִשְׁמַע לְשָׁנְךָ
49. The YHVH will bring a nation against thee from far, from the end of the earth, as the vulture swoopeth down; a nation whose tongue thou shalt not understand;
50. גּוֹי, עֹז פָּנִים, אֲשֶׁר לֹא-יֵשָׂא פָּנִים לְזָקֵן, וְנַעַר לֹא יֶחֱזַק
50. a nation of fierce countenance, that shall not regard the person of the old, nor show favour to the young.
51. וְאָכַל פְּרֵי בְהֶמְתְּךָ וּפְרֵי-אֲדָמָתְךָ, עַד הַשְׁמָדָךְ, אֲשֶׁר לֹא-יִשְׁאִיר לָךְ דָּגָן תִּירוֹשׁ וְיִצְהָרָה, שָׁגֵר אֶלְפִיד וְעִשְׂתֵּרֶת צֶאֱנָךְ--עַד הַאֲבִידוֹ, אֶתְךָ

51. And he shall eat the fruit of your cattle, and the fruit of your ground, until thou be destroyed; that also shall not leave thee corn, wine, or oil, the increase of your kine, or the young of your flock, until he have caused thee to perish.

52. וְהָצַר לָךְ בְּכָל-שְׁעָרֶיךָ, עַד רֹדֶת חֲמֹתֶיךָ הַגְּבוּהֹת וְהַבְּצֻרוֹת, אֲשֶׁר אֶתָּה בֹטָח בָּהֶן, בְּכָל-אֶרְצְךָ; וְהָצַר לָךְ, בְּכָל-שְׁעָרֶיךָ, בְּכָל-אֶרְצְךָ, אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָךְ

52. And he shall besiege thee in all your gates, until your high and fortified walls come down, wherein thou didst trust, throughout all your land; and he shall besiege thee in all your gates throughout all your land, which HaShem your God hath given thee.

53. וְאָכַלְתָּ פְּרִי-בִטְנְךָ, בָּשָׂר בְּנֶיךָ וּבָנֹתֶיךָ, אֲשֶׁר נָתַן-לָךְ, יְהוָה אֱלֹהֶיךָ--בְּמִצּוֹר, וּבְמִצּוֹק, אֲשֶׁר-יֵצִיק לָךְ, אִיבָךְ

53. And thou shalt eat the fruit of thine own body, the flesh of your sons and of your daughters whom HaShem your God hath given thee; in the siege and in the straitness, wherewith thine enemies shall straiten thee.

54. הָאִישׁ הָרַךְ בָּדָ, וְהָעֵנֵף מְאֹד--תִּרְעַע עֵינָיו וּבִאֲחֵיו וּבִאֲשֶׁת חֵיקוֹ, וּבִיתֶךָ בְּנֵי אֲשֶׁר יוֹתִיר

54. The man that is tender among you, and very delicate, his eye shall be evil against his brother, and against the wife of his bosom, and against the remnant of his children whom he hath remaining;

55. מִתֵּת לְאֶחָד מֵהֶם, מִבָּשָׂר בְּנֵי אֲשֶׁר יֹאכֵל, מִבְּלֵי הַשָּׂאִיר--לוֹ, כֹּל--בְּמִצּוֹר, וּבְמִצּוֹק, אֲשֶׁר יֵצִיק לָךְ אִיבָךְ, בְּכָל-שְׁעָרֶיךָ

55. so that he will not give to any of them of the flesh of his children whom he shall eat, because he hath nothing left him; in the siege and in the straitness, wherewith thine enemy shall straiten thee in all your gates.

56. הָרַכָּה בָּדָ וְהָעֵנִיפָה, אֲשֶׁר לֹא-נִסְתָּה כֶּף-רַגְלָהּ הֵצִיג עַל-הָאָרֶץ, מִהֲתַעֲנֵג, וּמִרָךְ--תִּרְעַע עֵינֶיהָ בְּאִישׁ חֵיקָהּ, וּבְבִנָּהּ וּבְבִתָּהּ

56. The tender and delicate woman among you, who would not adventure to set the sole of her foot upon the ground for delicateness and tenderness, her eye shall be evil against the husband of her bosom, and against her son, and against her daughter;

57. וּבְשִׁלְתָּהּ הַיּוֹצֵת מִבֵּין רַגְלֶיהָ, וּבְבִנָּהּ אֲשֶׁר תֵּלֵד, בִּי-תֹאכֵלֶם בְּחָסֶר-כֹּל, בְּסֶתֶר--בְּמִצּוֹר, וּבְמִצּוֹק, אֲשֶׁר יֵצִיק לָךְ אִיבָךְ, בְּשְׁעָרֶיךָ

57. and against her afterbirth that cometh out from between her feet, and against her children whom she shall bear; for she shall eat them for want of all things secretly; in the siege and in the straitness, wherewith thine enemy shall straiten thee in your gates.

58. אִם-לֹא תִשְׁמַר לַעֲשׂוֹת, אֶת-כָּל-דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת, הַכְּתוּבִים, בְּסֵפֶר הַזֶּה: לִירְאָה אֶת-הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא, הַזֶּה--אֶת, יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

58. If thou wilt not observe to do all the words of this law that are written in this book, that thou mayest fear this glorious and awful Name, HaShem your God;

59. וְהִפְלֹא יְהוָה אֶת-מִכְתָּךְ, וְאֵת מַכּוֹת זֶרְעֶךָ: מַכּוֹת גְּדֹלֹת וְנֹאמָנוֹת, וְחִלִּים רָעִים וְנֹאמָנִים

59. then HaShem will make your plagues wonderful, and the plagues of your seed, even great plagues, and of long continuance, and sore sicknesses, and of long continuance.

60. וְהָשִׁיב בָּךְ, אֶת כָּל-מַדּוּה מִצָּרִים, אֲשֶׁר יִגְרֶת, מִפְּנֵיהֶם; וּדְבִקוּ, בָּךְ

60. And He will bring back upon thee all the diseases of Egypt, which thou wast in dread of; and they shall cleave unto thee.

61. גם כל-חלי, וכל-מכה, אשר לא כתוב, בספר התורה הזאת--יעלם יהוה עליך, עד השמרך

61. Also every sickness, and every plague, which is not written in the book of this law, them will HaShem bring upon thee, until thou be destroyed.

62. ונשארתם, במתי מעט, תחת אשר הייתם, בכוכבי השמים לרב: כי-לא שמעת, בקול יהוה אלהיך

62. And ye shall be left few in number, whereas ye were as the stars of heaven for multitude; because thou didst not hearken unto the voice of HaShem your God.

63. והיה כאשר-שש יהוה עליכם, להיטיב אתכם ולהרבות אתכם--כן ישיש יהוה עליכם, להאבד אתכם ולהשמיד אתכם; ונסחתם מעל האדמה, אשר-אתה בא-שמה לרשתה

63. And it shall come to pass, that as HaShem rejoiced over you to do you good, and to multiply you; so HaShem will rejoice over you to cause you to perish, and to destroy you; and ye shall be plucked from off the land whither thou goest in to possess it.

64. והפיצך יהוה בכל-העמים, מקצה הארץ ועד-קצה הארץ; ועבדת שם אלהים אחרים, אשר לא ידעת אתה ואבותיך--עץ ואבן

64. And HaShem shall scatter thee among all peoples, from the one end of the earth even unto the other end of the earth; and there thou shalt serve other gods, which thou hast not known, thou nor your fathers, even wood and stone.

65. ובגוים ההם לא תרגיע, ולא-יהיה מנוח לבך-רגלך; ונתן יהוה לך שם לב רגז, וכליון עינים ודאבון נפש

65. And among these nations shalt thou have no repose, and there shall be no rest for the sole of your foot; but HaShem shall give thee there a trembling heart, and failing of eyes, and languishing of soul.

66. והיו חייך, תלאים לך מנגד; ופחדת לילה ויוםם, ולא תאמין בחיך

66. And your life shall hang in doubt before thee; and thou shalt fear night and day, and shalt have no assurance of your life.

67. בבקר תאמר מי-יתן ערב, ובערב תאמר מי-יתן בקר--מפחד לבבך אשר תפחד, ומפראה עיניך אשר תראה

67. In the morning thou shalt say: 'Would it were even!' and at even thou shalt say: 'Would it were morning!' for the fear of your heart which thou shalt fear, and for the sight of thine eyes which thou shalt see.

68. והשיבך יהוה מצרים, באניות, בדרך אשר אמרתי לך, לא-תסיף עוד לראתה; והתמכרתם שם לאיביך לעבדים ולשפחות, ואין קנה. (ס)

68. And HaShem shall bring thee back into Egypt in ships, by the way whereof I said unto thee: 'Thou shalt see it no more again'; and there ye shall sell yourselves unto your enemies for bondmen and for bondwoman, and no man shall buy you.

69. אלה דברי הברית אשר-צוה יהוה את-משה, לברת את-בני ישראל--בארץ מואב: מלבד הברית, אשר-ברת אתם בחרב. {פ}

69. (28:69) These are the words of the covenant which HaShem commanded Moses to make with the children of Israel in the land of Moab, beside the covenant which He made with them in Horeb.

Chapter: 29

1. וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל-כָּל-יִשְׂרָאֵל, וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם: אַתֶּם רְאִיתֶם, אֶת-כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְעֵינֵיכֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, לְפָרְעָה וּלְכָל-עַבְדּוֹ, וּלְכָל-אֶרֶץ
1. And Moses called unto all Israel, and said unto them: Ye have seen all that HaShem did before your eyes in the land of Egypt unto Pharaoh, and unto all his servants, and unto all his land;
2. הַמַּסּוֹת, הַגְּדֹלֹת, אֲשֶׁר רָאוּ, עֵינֶיךָ--הָאֵתוֹת וְהַמִּפְתִּים הַגְּדֹלִים, הָהֵם
2. the great trials which thine eyes saw, the signs and those great wonders;
3. וְלֹא-נָתַן יְהוָה לָכֶם לֵב לְדַעַת, וְעֵינַיִם לִרְאוֹת וְאָזְנוֹיִם לִשְׁמָעַ, עַד, הַיּוֹם הַזֶּה
3. but HaShem hath not given you a heart to know, and eyes to see, and ears to hear, unto this day.
4. וְאִלּוּף אֶתְכֶם אַרְבָּעִים שָׁנָה, בְּמִדְבָּר; לֹא-בָלוּ שְׁלֹמֹתֵיכֶם מֵעַלְיֶכֶם, וְנַעֲלֶךְ לֹא-בָלְתָה מֵעַל רַגְלֶךָ
4. And I have led you forty years in the wilderness; your clothes are not waxen old upon you, and your shoe is not waxen old upon your foot.
5. לֶחֶם לֹא אָכַלְתֶּם, וַיֵּין וְשִׁכָּר לֹא שָׁתִיתֶם--לְמַעַן, תֵּדְעוּ, כִּי אֲנִי יְהוָה, אֱלֹהֵיכֶם
5. Ye have not eaten bread, neither have ye drunk wine or strong drink; that ye might know that I am HaShem your God.
6. וַתָּבֹאוּ, אֶל-הַמָּקוֹם הַזֶּה; וַיֵּצֵא סִיחֹן מֶלֶךְ-חֶשְׁבוֹן וְעוֹג מֶלֶךְ-הַבָּשָׁן לְקָרְאֲתָנוּ, לְמִלְחָמָה--וַנִּכֶּם
6. And when ye came unto this place, Sihon the king of Heshbon, and Og the king of Bashan, came out against us unto battle, and we smote them.
7. וַנִּקַּח, אֶת-אֶרֶצָם, וַנִּתְּנָהּ לְנַחֲלָה, לְרֵאוּבֵנִי וּלְגָדִי--וּלְחֶצִי, שִׁבְטֵי הַמְּנַשֵּׁי
7. And we took their land, and gave it for an inheritance unto the Reubenites, and to the Gadites, and to the half-tribe of the Manassites.
8. וּשְׁמַרְתֶּם, אֶת-דְּבָרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת, וַעֲשִׂיתֶם, אֹתָם--לְמַעַן תִּשְׁכְּלוּ, אֶת-כָּל-אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ. (פ)
8. Observe therefore the words of this covenant, and do them, that ye may make all that ye do to prosper.
9. אַתֶּם נֹצְבִים הַיּוֹם בְּלָכֶם, לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: רָאשֵׁיכֶם שְׁבֻטֵיכֶם, זְקֵנֵיכֶם וְשֹׁטְרֵיכֶם, כָּל, אִישׁ יִשְׂרָאֵל
9. Ye are standing this day all of you before HaShem your God: your heads, your tribes, your elders, and your officers, even all the men of Israel,
10. טַפְכֶם נְשִׁיכֶם--וְגֵרְךָ, אֲשֶׁר בְּקֶרֶב מַחֲנֶיךָ: מִחֹטֵב עֵצִיךָ, עַד שֹׂאֵב מִימֶיךָ
10. your little ones, your wives, and your stranger that is in the midst of your camp, from the hewer of your wood unto the drawer of your water;
11. לְעַבְרְךָ, בְּבְרִית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ--וּבְאֵלָתוֹ: אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, כָּרַת עִמָּךְ הַיּוֹם
11. that thou shouldst enter into the covenant of HaShem your God--and into His oath--which HaShem your God maketh with thee this day;
12. לְמַעַן הָקִים-אֹתָךְ הַיּוֹם לִפְנֵי לֵעָם, וְהוּא יְהִי-לָךְ לְאֱלֹהִים--בְּאֲשֶׁר, דִּבֶּר-לָךְ; וְכַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם, לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב
12. that He may establish thee this day unto Himself for a people, and that He may be unto thee a God, as He spoke unto thee, and as He swore unto your fathers, to Abraham, to Isaac, and to Jacob.
13. וְלֹא אֶתְכֶם, לְבָדְכֶם--אֲנֹכִי, כָּרַת אֶת-הַבְּרִית הַזֹּאת, וְאֵת-הָאֱלֹהִים, הַזֹּאת

13. Neither with you only do I make this covenant and this oath;
 14. כי את-אשר ישנו פה, עמנו עמד היום, לפני, יהוה אלהינו; ואת אשר איננו פה, עמנו היום
 14. but with him that standeth here with us this day before HaShem our God, and also with him that is not here with us this day--
 15. כי-אתם ידעתם, את אשר-ישבנו בארץ מצרים, ואת אשר-עברנו בקרב הגוים, אשר עברתם
 15. for ye know how we dwelt in the land of Egypt; and how we came through the midst of the nations through which ye passed;
 16. ותראו, את-שקוציהם, ואת, גלליהם--עץ ואבן, כסף וזהב אשר עמם
 16. and ye have seen their detestable things, and their idols, wood and stone, silver and gold, which were with them--
 17. פן-יש בכם איש או-אשה או משפחה או-שבט, אשר לבבו פנה היום מעם יהוה אלהינו, ללכת לעבד, את-אלהי הגוים ההם: פן-יש בכם, שרש פרה ראש--ולענה
 17. lest there should be among you man, or woman, or family, or tribe, whose heart turneth away this day from HaShem our God, to go to serve the gods of those nations; lest there should be among you a root that beareth gall and wormwood;
 18. והיה בשמעו את-דברי האלה הזאת, והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה-לי--כי בשררות לבי, אלך: למען ספות הרודה, את-העמא
 18. and it come to pass, when he heareth the words of this curse, that he bless himself in his heart, saying: I shall have peace, though I walk in the stubbornness of my heart--that the watered be swept away with the dry;
 19. לא-יאבה יהוה, סלח לו--כי אז יעשן אף-יהוה וקנאתו באיש ההוא, ורבעה בו כל-האלה הכתובה בספר הזה; ומחה יהוה את-שמו, מתחת השמים
 19. HaShem will not be willing to pardon him, but then the anger of HaShem and His jealousy shall be kindled against that man, and all the curse that is written in this book shall lie upon him, and HaShem shall blot out his name from under heaven;
 20. והבדילו יהוה לרעה, מכל שבטי ישראל--ככל, אלות הברית, הכתובה, בספר התורה הזה
 20. and HaShem shall separate him unto evil out of all the tribes of Israel, according to all the curses of the covenant that is written in this book of the law.
 21. ואמר הדור האחרון, בניכם אשר יקומו מאחריכם, והנכרי, אשר יבא מארץ רחוקה; וראו את-מכות הארץ ההוא, ואת-תחלואיה, אשר-חלה יהוה, בה
 21. And the generation to come, your children that shall rise up after you, and the foreigner that shall come from a far land, shall say, when they see the plagues of that land, and the sicknesses wherewith HaShem hath made it sick;
 22. גפרית ומלח, שרפה כל-ארצה--לא תזרע ולא תצמח, ולא-יעלה בה כל-עשב: כמהפכת סדם ועמרה, אדמה וצביים, אשר הפך יהוה, באפו ובחמתו
 22. and that the whole land thereof is brimstone, and salt, and a burning, that it is not sown, nor beareth, nor any grass groweth therein, like the overthrow of Sodom and Gomorrah, Admah and Zeboiim, which HaShem overthrew in His anger, and in His wrath;
 23. ואמרו, כל-הגוים, על-מה עשה יהוה ככה, לארץ הזאת; מה חרי האף הגדול, הזה
 23. even all the nations shall say 'Wherefore hath HaShem done thus unto this land? what meaneth the heat of this great anger?'

24. ואמרו--על אשר עזבו, את-ברית יהוה אלהי אבותם: אשר ברית עמם, בהוציאם אתם מארץ מצרים

24. then men shall say: 'Because they forsook the covenant of HaShem, the God of their fathers, which He made with them when He brought them forth out of the land of Egypt;

25. וילכו, ויעבדו אלהים אחרים, וישתחוו, להם: אלהים אשר לא-ידעום, ולא חלק להם

25. and went and served other gods, and worshipped them, gods that they knew not, and that He had not allotted unto them;

26. ויחר-אף יהוה, בארץ ההוא, להביא עליה את-כל-הקללה, הכתובה בספר הזה

26. therefore the anger of HaShem was kindled against this land, to bring upon it all the curse that is written in this book;

27. ויתשם יהוה מעל אדמתם, באף ובחמה ובקצף גדול; וישלכם אל-ארץ אחרת, ביום הזה

27. and HaShem rooted them out of their land in anger, and in wrath, and in great indignation, and cast them into another land, as it is this day'--

28. הנסתרת--ליהוה, אלהינו; והנגלת לנו ולבנינו, עד-עולם--לעשות, את-כל-דברי התורה הזאת. (ס)

28. The secret things belong unto HaShem our God; but the things that are revealed belong unto us and to our children for ever, that we may do all the words of this law. {S}

Chapter: 30

1. והיה כי-יבאו עליך כל-הדברים האלה, הברכה והקללה, אשר נתתי, לפניך; והשבת, אל-לבבך, בכל-הגוים, אשר הדיחת יהוה אלהיך שמה

1. And it shall come to pass, when all these things are come upon thee, the blessing and the curse, which I have set before thee, and thou shalt bethink thyself among all the nations, whither HaShem your God hath driven thee,

2. ושבת עד-יהוה אלהיך, ושמעת בקלו, בכל אשר-אנכי מצוה, היום: אתה ובניך, בכל-לבבך ובכל-נפשך

2. and shalt return unto HaShem your God, and hearken to His voice according to all that I command thee this day, thou and your children, with all your heart, and with all your soul;

3. ושב יהוה אלהיך את-שבותך, ורחמך; ושב, וקבצך מכל-העמים, אשר הפיצך יהוה אלהיך, שמה

3. that then HaShem your God will turn your captivity, and have compassion upon thee, and will return and gather thee from all the peoples, whither HaShem your God hath scattered thee.

4. אם-יהיה נדחתך, בקצה השמים--משם, יקבצך יהוה אלהיך, ומשם, יקחך

4. If any of thine that are dispersed be in the uttermost parts of heaven, from thence will HaShem your God gather thee, and from thence will He fetch thee.

5. והביאך יהוה אלהיך, אל-הארץ אשר-ירשו אבותיך--וירשתה; והיטבך והרבך, מאבותיך

5. And HaShem your God will bring thee into the land which your fathers possessed, and thou shalt possess it; and He will do thee good, and multiply thee above your fathers.

6. וַיִּמַּל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת-לִבְּךָ, וְאֶת-לֵב בְּרִיךְ, לְאַהֲבָה אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, בְּכָל-לִבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ--לְמַעַן חַיֶּיךָ
6. And HaShem your God will circumcise your heart, and the heart of your seed, to love HaShem your God with all your heart, and with all your soul, that thou mayest live.
7. וְנָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, אֶת כָּל-הָאֱלֹת הָאֵלֶּה, עַל-אֹיְבֶיךָ וְעַל-שֹׂנְאֶיךָ, אֲשֶׁר רָדְפוּךָ
7. And HaShem your God will put all these curses upon thine enemies, and on them that hate thee, that persecuted thee.
8. וְאַתָּה תָּשׁוּב, וְשָׁמַעַתָּ בְּקוֹל יְהוָה; וְעָשִׂיתָ, אֶת-כָּל-מִצְוֹתַי, אֲשֶׁר אֲנִי מְצִוֶּה, הַיּוֹם
8. And thou shalt return and hearken to the voice of HaShem, and do all His commandments which I command thee this day.
9. וְהוֹתִירְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדְךָ, בְּפָרִי בְטָנְךָ וּבְפָרִי בְהֶמְתְּךָ וּבְפָרִי אֲדָמְתְךָ--לְטָבָה: כִּי יָשׁוּב יְהוָה, לְשׁוֹשׁ עֲלֶיךָ לְטוֹב, כְּאֲשֶׁר-שָׂשׂ, עַל-אֲבֹתֶיךָ
9. And HaShem your God will make thee over-abundant in all the work of your hand, in the fruit of your body, and in the fruit of your cattle, and in the fruit of your land, for good; for HaShem will again rejoice over thee for good, as He rejoiced over your fathers;
10. כִּי תִשְׁמַע, בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, לִשְׁמֹר מִצְוֹתַי וְחֻקֹּתַי, הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה: כִּי תָשׁוּב אֶל-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, בְּכָל-לִבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ. (ס)
10. if thou shalt hearken to the voice of HaShem your God, to keep His commandments and His statutes which are written in this book of the law; if thou turn unto HaShem your God with all your heart, and with all your soul.
11. כִּי הַמִּצְוָה הַזֹּאת, אֲשֶׁר אֲנִי מְצִוֶּה הַיּוֹם--לֹא-נִפְלְאָתָה הוּא מִמֶּךָ, וְלֹא רַחֲקָה הוּא
11. For this commandment which I command thee this day, it is not too hard for thee, neither is it far off.
12. לֹא בַשָּׁמַיִם, הוּא: לֵאמֹר, מִי יַעֲלֶה-לָנוּ הַשָּׁמַיְמָה וְיִקְחָהּ לָנוּ, וְיִשְׁמַעְנוּ אֹתָהּ, וְנַעֲשֶׂנָּה
12. It is not in heaven, that thou shouldest say: 'Who shall go up for us to heaven, and bring it unto us, and make us to hear it, that we may do it?'
13. וְלֹא-מֵעֵבֶר לַיָּם, הוּא: לֵאמֹר, מִי יַעֲבֹר-לָנוּ אֶל-עֵבֶר הַיָּם וְיִקְחָהּ לָנוּ, וְיִשְׁמַעְנוּ אֹתָהּ, וְנַעֲשֶׂנָּה
13. Neither is it beyond the sea, that thou shouldest say: 'Who shall go over the sea for us, and bring it unto us, and make us to hear it, that we may do it?'
14. כִּי-קְרוֹב אֵלֶיךָ הַדָּבָר, מְאֹד: בְּפִיךָ וּבִלְבָבְךָ, לַעֲשׂוֹתוֹ. (ס)
14. But the word is very nigh unto thee, in your mouth, and in your heart, that thou mayest do it.
15. רָאָה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם, אֶת-הַחַיִּים וְאֶת-הַטּוֹב, וְאֶת-הַמּוֹת, וְאֶת-הָרָע
15. See, I have set before thee this day life and good, and death and evil,
16. אֲשֶׁר אֲנִי מְצִוֶּה, הַיּוֹם, לְאַהֲבָה אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְלַכֵּת בְּדַרְכָיו, וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתַי וְחֻקֹּתַי וּמִשְׁפָּטָיו; וְחַיִּית וּרְבִית--וּבִרְכָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר-אֶתָּה בָּא-שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ
16. in that I command thee this day to love HaShem your God, to walk in His ways, and to keep His commandments and His statutes and His ordinances; then thou shalt live and multiply, and HaShem your God shall bless thee in the land whither thou goest in to possess it.
17. וְאִם-יִפְּנֶה לְבָבְךָ, וְלֹא תִשְׁמַע; וְנִדְחָתָה, וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לְאֱלֹהִים אֲחֵרִים--וְעַבַּדְתָּם

17. But if your heart turn away, and thou wilt not hear, but shalt be drawn away, and worship other gods, and serve them;

18. הגדתִי לָכֶם הַיּוֹם, כִּי אֲבֹד תֵּאבְדוּן: לֹא-תֵאָרִיכּוּ יָמִים, עַל-הָאָדָמָה, אֲשֶׁר אֶתֶּה עִבֵּר אֶת-הַיַּרְדֵּן, לָבוֹא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ

18. I declare unto you this day, that ye shall surely perish; ye shall not prolong your days upon the land, whither thou passest over the Jordan to go in to possess it.

19. העדתי בָּכֶם הַיּוֹם, אֶת-הַשָּׁמַיִם וְאֶת-הָאָרֶץ--הַחַיִּים וְהַמָּוֶת נָתַתִּי לְפָנֶיךָ, הַבְּרָכָה וְהַקְלָלָה; וּבַחֲרַתְּ, בַּחַיִּים--לְמַעַן תַּחְיֶה, אֶתֶּה וְזֶרְעֶךָ

19. I call heaven and earth to witness against you this day, that I have set before thee life and death, the blessing and the curse; therefore choose life, that thou mayest live, thou and your seed;

20. לֹא־אֲהַבָה אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלוֹ וּלְדַבְּקָה-בּוֹ: כִּי הוּא חַיִּיךָ, וְאַרְךָ יָמֶיךָ--לְשִׁבְתָּ עַל-הָאָדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב, לָתֵת לָהֶם. {פ}

20. to love HaShem your God, to hearken to His voice, and to cleave unto Him; for that is your life, and the length of your days; that thou mayest dwell in the land which HaShem swore unto your fathers, to Abraham, to Isaac, and to Jacob, to give them.

Chapter: 31

1. וַיֵּלֶךְ, מֹשֶׁה; וַיְדַבֵּר אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, אֶל-כָּל-יִשְׂרָאֵל

1. And Moses went and spoke these words unto all Israel.

2. וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם, בֶּן-מֵאָה וָעֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם--לֹא-אוֹכֵל עוֹד, לָצֵאת וּלְבוֹא; וַיְהוֶה אָמַר אֵלַי, לֹא תַעֲבֹר אֶת-הַיַּרְדֵּן הַזֶּה

2. And he said unto them: 'I am a hundred and twenty years old this day; I can no more go out and come in; and HaShem hath said unto me: Thou shalt not go over this Jordan.

3. יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא עֹבֵר לְפָנֶיךָ, הוּא-יִשְׁמִיד אֶת-הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלְּפָנֶיךָ--וַיִּרְשָׁתֶם; וַיְהִי שָׁעָה, הוּא עֹבֵר לְפָנֶיךָ, בְּאֲשֶׁר, דִּבֶּר יְהוָה

3. The YHVH your God, He will go over before thee; He will destroy these nations from before thee, and thou shalt dispossess them; and Joshua, he shall go over before thee, as HaShem hath spoken.

4. וַעֲשֵׂה יְהוָה, לָהֶם, בְּאֲשֶׁר עָשָׂה לְסִיחֹן וּלְעוֹג מְלֹכֵי הָאֱמֹרִי, וּלְאֶרְצָם--אֲשֶׁר הִשְׁמִיד, אֹתָם

4. And HaShem will do unto them as He did to Sihon and to Og, the kings of the Amorites, and unto their land; whom He destroyed.

5. וַיִּנָּתֶנּוּ יְהוָה, לְפָנֶיכֶם; וַעֲשִׂיתֶם לָהֶם--כְּכָל-הַמִּצְוָה, אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֲתֶכֶם

5. And HaShem will deliver them up before you, and ye shall do unto them according unto all the commandment which I have commanded you.

6. חֲזָקוּ וְאַמְצוּ, אֵל-תִּירָאוּ וְאֵל-תַּעֲרָצוּ מִפְּנֵיהֶם: כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, הוּא הַהֹלֵךְ עִמָּךְ--לֹא יִרְפָּךָ, וְלֹא יַעֲזֹבְךָ. {ס}

6. Be strong and of good courage, fear not, nor be affrighted at them; for HaShem your God, He it is that doth go with thee; He will not fail thee, nor forsake thee.'

7. וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לַיהוָה, וַיֹּאמֶר אֵלָיו לְעֵינַי כָּל-יִשְׂרָאֵל חֲזָק וְאַמְצוּ--כִּי אֶתֶּה תָּבוֹא אֶת-הָעָם הַזֶּה, אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְרָם לָתֵת לָהֶם; וְאַתָּה, תִּנְחִילָנָה אוֹתָם

7. And Moses called unto Joshua, and said unto him in the sight of all Israel: 'Be strong and of good courage; for thou shalt go with this people into the land which HaShem hath sworn unto their fathers to give them; and thou shalt cause them to inherit it.

8. ויהוה הוא ההלך לפניך, הוא יהיה עמך--לא ירפך, ולא יעזובך; לא תירא, ולא תחת

8. And HaShem, He it is that doth go before thee; He will be with thee, He will not fail thee, neither forsake thee; fear not, neither be dismayed.'

9. ויכתב משה, את-התורה הזאת, ויתנה אל-הכהנים בני לוי, הנשאים את-ארון ברית יהוה; ואל-כל-זקני ישראל

9. And Moses wrote this law, and delivered it unto the priests the sons of Levi, that bore the ark of the covenant of HaShem, and unto all the elders of Israel.

10. ויצו משה, אותם לאמר: מקץ שבע שנים, במעד שנת השמטה--בחג הסכות

10. And Moses commanded them, saying: 'At the end of every seven years, in the set time of the year of release, in the feast of tabernacles,

11. בבוא כל-ישראל, לראות את-פני יהוה אלהיך, במקום, אשר יבחר: תקרא את-התורה הזאת, נגד כל-ישראל--באזניהם

11. when all Israel is come to appear before HaShem your God in the place which He shall choose, thou shalt read this law before all Israel in their hearing.

12. הקהל את-העם, האנשים והנשים והטף, וגרך, אשר בשעריך--למען ישמעו ולמען ילמדו, ויראו את-יהוה אלהיכם, ושמרו לעשות, את-כל-דברי התורה הזאת

12. Assemble the people, the men and the women and the little ones, and your stranger that is within your gates, that they may hear, and that they may learn, and fear HaShem your God, and observe to do all the words of this law;

13. ובניהם אשר לא-ידעו, ישמעו ולמדו--ליראה, את-יהוה אלהיכם: כל-הימים, אשר אתם חיים על-האדמה, אשר אתם עברים את-הירדן שמה, לרשתה. (פ)

13. and that their children, who have not known, may hear, and learn to fear HaShem your God, as long as ye live in the land whither ye go over the Jordan to possess it.'

14. ויאמר יהוה אל-משה, הן קרבו ימיו למות--קרא את-יהושע והתיצבו באהל מועד, ואצוננו; וילך משה ויהושע, ויתיצבו באהל מועד

14. And HaShem said unto Moses: 'Behold, your days approach that thou must die; call Joshua, and present yourselves in the tent of meeting, that I may give him a charge.' And Moses and Joshua went, and presented themselves in the tent of meeting.

15. וירא יהוה באהל, בעמוד ענן; ויעמוד עמוד הענן, על-פתח האהל

15. And HaShem appeared in the Tent in a pillar of cloud; and the pillar of cloud stood over the door of the Tent.

16. ויאמר יהוה אל-משה, הנך שכב עם-אבותיך; וקם העם הזה וזנה אחרי אלהי נכר-הארץ, אשר הוא בא-שמה בקרב, ועזבני, והפר את-בריתי אשר בריתי אתו

16. And HaShem said unto Moses: 'Behold, thou art about to sleep with your fathers; and this people will rise up, and go astray after the foreign gods of the land, whither they go to be among them, and will forsake Me, and break My covenant which I have made with them.

17. וַחֲרָה אַפִּי בּוֹ בַּיּוֹם-הַהוּא וְעִזְבֹתִים וְהִסְתַּרְתִּי פָנַי מֵהֶם, וְהָיָה לֵאכֹל, וּמִצָּאָהוּ רָעוֹת רַבּוֹת, וְצָרוֹת; וְאָמַר, בַּיּוֹם הַהוּא, הֲלֹא עַל-כִּי-אֵין אֱלֹהֵי בְקִרְבִּי, מִצָּאֹנֵי הָרָעוֹת הָאֵלֶּה
17. Then My anger shall be kindled against them in that day, and I will forsake them, and I will hide My face from them, and they shall be devoured, and many evils and troubles shall come upon them; so that they will say in that day: Are not these evils come upon us because our God is not among us?
18. וְאַנֹכִי, הִסְתַּר אֶסְתִּיר פָּנַי בַּיּוֹם הַהוּא, עַל כָּל-הָרָעָה, אֲשֶׁר עָשָׂה: כִּי פָנָה, אֵל-אֱלֹהִים אֲחֵרִים
18. And I will surely hide My face in that day for all the evil which they shall have wrought, in that they are turned unto other gods.
19. וְעַתָּה, כְּתֹבוּ לָכֶם אֶת-הַשִּׁירָה הַזֹּאת, וְלַמָּדָה אֶת-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל, שִׁמָּה בְּפִיהֶם: לְמַעַן תִּהְיֶה-לִּי הַשִּׁירָה הַזֹּאת, לְעֵד--בְּבָנֵי יִשְׂרָאֵל
19. Now therefore write ye this song for you, and teach thou it the children of Israel; put it in their mouths, that this song may be a witness for Me against the children of Israel.
20. כִּי-אֲבִיאָנּוּ אֶל-הָאֲדָמָה אֲשֶׁר-נִשְׁבַּעְתִּי לְאֲבֹתָיו, זֶבֶת חֶלֶב וְדִבְשׁ, וְאָכַל וְשָׂבַע, וְדָשַׁן; וּפָנָה אֶל-אֱלֹהִים אֲחֵרִים, וְעַבְדּוּם, וְנִאֲצוּנִי, וְהִפָּר אֶת-בְּרִיתִי
20. For when I shall have brought them into the land which I swore unto their fathers, flowing with milk and honey; and they shall have eaten their fill, and waxen fat; and turned unto other gods, and served them, and despised Me, and broken My covenant;
21. וְהָיָה כִּי-תִמְצָאֻן אֹתוֹ רָעוֹת רַבּוֹת, וְצָרוֹת, וְעָנְתָה הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְפָנָיו לְעֵד, כִּי לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי זֶרְעוֹ: כִּי יִדְעַתִּי אֶת-יִצְרוֹ, אֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה הַיּוֹם, בְּטֶרֶם אֲבִיאָנּוּ, אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי
21. then it shall come to pass, when many evils and troubles are come upon them, that this song shall testify before them as a witness; for it shall not be forgotten out of the mouths of their seed; for I know their imagination how they do even now, before I have brought them into the land which I swore.'
22. וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת-הַשִּׁירָה הַזֹּאת, בַּיּוֹם הַהוּא; וַיְלַמְּדָהּ, אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
22. So Moses wrote this song the same day, and taught it the children of Israel.
23. וַיִּצֹו אֶת-יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-נּוּן, וַיֹּאמֶר חֹזֶק וְאַמֶּץ--כִּי אַתָּה תָּבִיא אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר-נִשְׁבַּעְתִּי לָהֶם; וְאַנֹכִי, אֶהְיֶה עִמָּךְ
23. And he gave Joshua the son of Nun a charge, and said: 'Be strong and of good courage; for thou shalt bring the children of Israel into the land which I swore unto them; and I will be with thee.'
24. וַיְהִי כְּכֹלֹת מֹשֶׁה, לְכַתֵּב אֶת-דִּבְרֵי הַתּוֹרָה-הַזֹּאת--עַל-סֵפֶר: עַד, תִּמָּס
24. And it came to pass, when Moses had made an end of writing the words of this law in a book, until they were finished,
25. וַיִּצֹו מֹשֶׁה אֶת-הַלְוִיִּם, נֹשְׂאֵי אֲרוֹן בְּרִית-יְהוָה לֵאמֹר
25. that Moses commanded the Levites, that bore the ark of the covenant of HaShem, saying:
26. לִקַּח, אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה, וְשַׁמַּתֶּם אֹתוֹ, מִצַּד אֲרוֹן בְּרִית-יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם; וְהָיָה-שָׁם בְּךָ, לְעֵד
26. 'Take this book of the law, and put it by the side of the ark of the covenant of HaShem your God, that it may be there for a witness against thee.'

27. כי אנכי ידעתי את-מריך, ואת-ערפך הקשה; הן בעודני חי עמכם היום, ממרים היתם עם-יהוה, ואף, כי-אחרי מותי

27. For I know your rebellion, and your stiff neck; behold, while I am yet alive with you this day, ye have been rebellious against HaShem; and how much more after my death?

28. הקהילו אלי את-כל-זקני שבטיכם, ושטריכם; ואדברה באזניהם, את הדברים האלה, ואעידה בם, את-השמים ואת-הארץ

28. Assemble unto me all the elders of your tribes, and your officers, that I may speak these words in their ears, and call heaven and earth to witness against them.

29. כי ידעתי, אחרי מותי כי-השחת תשחתון, וסרתם מן-הדרך, אשר צויתי אתכם; וקראת אתכם הרעה, באחרית הימים--כי-תעשו את-הרע בעיני יהוה, להכעיסו במעשה ידיכם

29. For I know that after my death ye will in any wise deal corruptly, and turn aside from the way which I have commanded you; and evil will befall you in the end of days; because ye will do that which is evil in the sight of HaShem, to provoke Him through the work of your hands.'

30. וידבר משה, באזני כל-קהל ישראל, את-דברי השירה, הזאת--עד, תמם. (ש)

30. And Moses spoke in the ears of all the assembly of Israel the words of this song, until they were finished:

Chapter: 32

1. האזינו השמים, ואדברה; (ס) ותשמע הארץ, אמרי-פי. (ר)

1. Give ear, ye heavens, and I will speak; and let the earth hear the words of my mouth.

2. יערף כמטר לקחי, (ס) תזל כטל אמרתי, (ר) כשעירים עלי-דשא, (ס) וכרביבים עלי-עשב. (ר)

2. My doctrine shall drop as the rain, my speech shall distil as the dew; as the small rain upon the tender grass, and as the showers upon the herb.

3. כי שם יהוה, אקרא: (ס) הבו גדל, לאלהינו. (ר)

3. For I will proclaim the name of HaShem; ascribe ye greatness unto our God.

4. הצור תמים פעלו, (ס) כי כל-דרכיו משפט: (ר) אל אמונה ואין עול, (ס) צדיק וישׁר הוא. (ר)

4. The Rock, His work is perfect; for all His ways are justice; a God of faithfulness and without iniquity, just and right is He.

5. שחת לו לא, בנני מומם: (ס) דור עקש, ופתלתל. (ר)

5. Is corruption His? No; His children's is the blemish; a generation crooked and perverse.

6. ה' ליהוה, תגמלו-זאת-- (ס) עם נבל, ולא חכם: (ר) הלוא-הוא אביך קנך, (ס) הוא עשך ויכנך. (ר)

6. Do ye thus requite HaShem, O foolish people and unwise? is not He your father that hath gotten thee? hath He not made thee, and established thee?

7. זכר ימות עולם, בינו שנות דר-ודר; (ס) שאל אביך ויגדך, זקניך ויאמרו לך. (ר)

7. Remember the days of old, consider the years of many generations; ask your father, and he will declare unto thee, thine elders, and they will tell thee.

8. בַּהֲנִיחַל עֲלֵיוֹן גּוֹיִם, (ס) בַּהֲפָרִידוֹ בְּנֵי אָדָם; (ר) יֵצֵב גְּבֻלַּת עַמִּים, (ס) לְמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. (ר)
8. When the Most High gave to the nations their inheritance, when He separated the children of men, He set the borders of the peoples according to the number of the children of Israel.
9. כִּי חֵלֶק יְהוָה, עַמּוֹ: (ס) יַעֲקֹב, חֶבֶל נַחֲלָתוֹ. (ר)
9. For the portion of HaShem is His people, Jacob the lot of His inheritance.
10. יִמְצָאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר, (ס) וּבְתַהוֹ יִלֵּל יִשְׁמָן; (ר) יִסְבְּבֵנָהוּ, יְבוֹנְנֵהוּ-- (ס) יִצְרְנָהוּ, כְּאִישׁוֹן עֵינוֹ. (ר)
10. He found him in a desert land, and in the waste, a howling wilderness; He compassed him about, He cared for him, He kept him as the apple of His eye.
11. כְּנֹשֶׁר יַעִיר קֶנוֹ, עַל-גּוֹזְלָיו יִרְחֹף; (ס) יִפְרֹשׁ כְּנָפָיו יִקְחָהוּ, יִשְׂאָהוּ עַל-אַבְרָתוֹ. (ר)
11. As an eagle that stirreth up her nest, hovereth over her young, spreadeth abroad her wings, taketh them, beareth them on her pinions--
12. יְהוָה, בְּדָד יִנְחֵנּוּ; (ס) וְאֵין עִמּוֹ, אֵל נֹכַר. (ר)
12. The YHVH alone did lead him, and there was no strange god with Him.
13. יִרְכְּבֵהוּ עַל-בְּמוֹתַי (בְּמַתִּי) אֶרֶץ, (ס) וַיֹּאכַל תְּנוּבַת שְׂדֵי; (ר) וַיִּנְקְהוּ דָּבֶשׁ מִסֵּלַע, (ס) וְשֶׁמֶן מִחֲלָמִישׁ צוּר. (ר)
13. He made him ride on the high places of the earth, and he did eat the fruitage of the field; and He made him to suck honey out of the crag, and oil out of the flinty rock;
14. חֲמַאת בָּקָר וְחֵלֶב צֹאן, (ס) עִם-חֵלֶב כְּרִים וְאֵילִים (ר) בְּנֵי-בֶשֶׁן וְעֵתוּדִים, (ס) עִם-חֵלֶב, כִּלְיֹת חֲשָׁה; (ר) וְדָם-עֵגֶב, תִּשְׁתֶּה-חֶמֶר. (ס)
14. Curd of kine, and milk of sheep, with fat of lambs, and rams of the breed of Bashan, and he-goats, with the kidney-fat of wheat; and of the blood of the grape thou drankest foaming wine.
15. וַיִּשְׁמָן יִשְׁרוּן וַיִּבְעֹט, (ר) שְׁמֵנָת עֵבֵית כְּשִׁית; (ס) וַיִּטֵּשׁ אֱלֹהֶ עֲשָׂהוּ, (ר) וַיִּנְבֵּל צוּר יִשְׁעָתוֹ. (ס)
15. But Jeshurun waxed fat, and kicked--thou didst wax fat, thou didst grow thick, thou didst become gross--and he forsook God who made him, and contemned the Rock of his salvation.
16. יִקְנֹאֵהוּ, בְּזָרִים; (ר) בְּתוֹעֵבֹת, יִכְעִסְהוּ. (ס)
16. They roused Him to jealousy with strange gods, with abominations did they provoke Him.
17. יִזְבְּחוּ, לִשְׂדִים לֹא אֱלֹהִים-- (ר) אֱלֹהִים, לֹא יִדְעוּם; (ס) חֲדָשִׁים מִקֶּרֶב בָּאוּ, (ר) לֹא שָׁעְרוּם אֲבֹתֵיכֶם. (ס)
17. They sacrificed unto demons, no-gods, gods that they knew not, new gods that came up of late, which your fathers dreaded not.
18. צוּר יִלְדָּךְ, תִּשִּׂי; (ר) וְתִשְׁכַּח, אֵל מְחַלְלֶךָ. (ס)
18. Of the Rock that begot thee thou wast unmindful, and didst forget God that bore thee.
19. וַיֵּרָא יְהוָה, וַיִּנְאֹץ, (ר) מִכַּעַס בְּנָיו, וּבְנֹתָיו. (ס)
19. And HaShem saw, and spurned, because of the provoking of His sons and His daughters.

20. וַיֹּאמֶר, אֶסְתִּירָה פָּנַי מֵהֶם-- (ר) אֶרְאֶה, מָה אַחֲרֵיהֶם: (ס) כִּי דֹר תִּהְיֶה הָמָּה, (ר) בָּנִים לֹא-
אִמָּן בָּם. (ס)
20. And He said: 'I will hide My face from them, I will see what their end shall be; for they are a very froward generation, children in whom is no faithfulness.
21. הֵם קִנְאוּנֵי בְלֹא-אֵל, (ר) כְּעֶסוּנֵי בְּהֵבְלֵיהֶם; (ס) וְאֲנִי אֶקְנִיאֵם בְּלֹא-עֵם, (ר) בְּגוֹי נָבֵל אֲכַעִיסֵם. (ס)
21. They have roused Me to jealousy with a no-god; they have provoked Me with their vanities; and I will rouse them to jealousy with a no-people; I will provoke them with a vile nation.
22. כִּי-אֵשׁ קָדְחָהּ בְּאַפִּי, (ר) וַתִּיקַד עַד-שְׂאוֹל תַּחְתִּית; (ס) וַתֹּאכַל אֶרֶץ וִיבֶלָהּ, (ר) וַתִּלְהֹט מִסֻּדֵּי הָרִים. (ס)
22. For a fire is kindled in My nostril, and burneth unto the depths of the nether-world, and devoureth the earth with her produce, and setteth ablaze the foundations of the mountains.
23. אִסְפָּה עָלֵימוֹ, רָעוֹת; (ר) חֲצִי, אֲכַלֶּה-בָּם. (ס)
23. I will heap evils upon them; I will spend Mine arrows upon them;
24. מִזֵּי רָעַב וּלְחָמִי רִשָּׁף, (ר) וְקֹטֵב מְרִירִי; (ס) וְשֵׁן-בְּהֵמָת, אֲשַׁלַּח-בָּם, (ר) עִם-חֲמַת, זִחְלִי עָפָר. (ס)
24. The wasting of hunger, and the devouring of the fiery bolt, and bitter destruction; and the teeth of beasts will I send upon them, with the venom of crawling things of the dust.
25. מַחּוּץ, תִּשְׁכַּל-חֶרֶב, וּמַחֲדָרִים, אִימָה; גַּם-בַּחוּר, (ר) גַּם-בְּתוּלָה--יֹנֵק, עִם-אִישׁ שִׁיבָה. (ס)
25. Without shall the sword bereave, and in the chambers terror; slaying both young man and virgin, the suckling with the man of gray hairs.
26. אֶמְרָתִי, אֶפְאִיהֶם; (ר) אֲשַׁבִּיתָהּ מֵאַנּוּשׁ, זָכָר. (ס)
26. I thought I would make an end of them, I would make their memory cease from among men;
27. לוֹלִי, כְּעַם אוֹיֵב אֲגוּר-- (ר) פֶּן-יִנָּכְרוּ, צְרִימוֹ; (ס) פֶּן-יֹאמְרוּ יַדְנוּ רָמָה, (ר) וְלֹא יִהְיֶה פָּעַל כָּל-זֹאת. (ס)
27. Were it not that I dreaded the enemy's provocation, lest their adversaries should misdeem, lest they should say: Our hand is exalted, and not HaShem hath wrought all this.'
28. כִּי-גוֹי אֲבָד עֲצוֹת, הָמָּה; (ר) וְאִין בָּהֶם, תְּבוּנָה. (ס)
28. For they are a nation void of counsel, and there is no understanding in them.
29. לוֹ חֲכָמוֹ, יִשְׁכִּילוּ זֹאת; (ר) יִבְיֵנוּ, לְאַחֲרֵיהֶם. (ס)
29. If they were wise, they would understand this, they would discern their latter end.
30. אֵיכָה יִרְדֹּף אֶחָד, אֶלֶף, (ר) וּשְׁנָיִם, יִנִּסּוּ רִבְבָּה: (ס) אִם-לֹא כִי-צוּרִם מְכָרִם, (ר) וַיִּהְיֶה הַסְּגִירָם. (ס)
30. How should one chase a thousand, and two put ten thousand to flight, except their Rock had given them over and HaShem had delivered them up?
31. כִּי לֹא כְצוּרֵנוּ, צוּרִם; (ר) וְאֵיבֵינוּ, פְּלִילִים. (ס)
31. For their rock is not as our Rock, even our enemies themselves being judges.

32. בִּי-מִגֶּפֶן סֹדֶם גִּפְנִים, (ר) וּמִשְׂדֵּמֹת עֲמֹרָה: (ס) עֲנַבְמוֹ, עֲנַב־רוֹשׁ-- (ר) אֲשַׁכְּלֹת מְרֹדֹת, לָמוֹ. (ס)
32. For their vine is of the vine of Sodom, and of the fields of Gomorrah; their grapes are grapes of gall, their clusters are bitter;
33. חֲמַת תַּנִּינִים, יֵינָם; (ר) וְרֹאשׁ פִּתְנִים, אֶכְזֹר. (ס)
33. Their wine is the venom of serpents, and the cruel poison of asps.
34. הֲלֹא-הוּא, בָּמָס עֲמָדִי; (ר) חֲתוּם, בְּאוֹצְרֹתִי. (ס)
34. 'Is not this laid up in store with Me, sealed up in My treasures?
35. לִי נָקָם וְשָׁלֹם, (ר) לַעֲת תִּמּוּט רַגְלָם: (ס) בִּי קָרוֹב יוֹם אִידָם, (ר) וְחָשׁ עֲתֵדֶת לָמוֹ. (ס)
35. Vengeance is Mine, and recompense, against the time when their foot shall slip; for the day of their calamity is at hand, and the things that are to come upon them shall make haste.
36. בִּי-יִדִּין יְהוָה עַמּוֹ, (ר) וְעַל-עֲבָדָיו יִתְנַחֵם: (ס) בִּי יִרְאֶה בִּי-אֲזֹלֹת יָד, (ר) וְאָפֶס עֲצוֹר וְעֻזּוֹב. (ס)
36. For HaShem will judge His people, and repent Himself for His servants; when He seeth that their stay is gone, and there is none remaining, shut up or left at large.
37. וְאָמַר, אֵי אֱלֹהֵימוֹ-- (ר) צוֹר, חָסִיו בּוֹ. (ס)
37. And it is said: Where are their gods, the rock in whom they trusted;
38. אֲשֶׁר חָלַב וּבָחִימוּ יֹאכְלוּ, (ר) יִשְׁתּוּ יַיִן נְסִיכָם; (ס) יָקוּמוּ, וְיַעֲזֹרְכֶם-- (ר) יְהִי עֲלֵיכֶם, סִתְרָה. (ס)
38. Who did eat the fat of their sacrifices, and drank the wine of their drink-offering? let him rise up and help you, let him be your protection.
39. רְאוּ עֲתָה, בִּי אֲנִי אֲנִי הוּא, (ר) וְאֵין אֱלֹהִים, עֲמָדִי: (ס) אֲנִי אָמִית וְאֶחֱיָה, (ר) מִחֲצֵתִי וְאֲנִי אֶרְפָּא, (ס) וְאֵין מִדִּי, מִצִּיל. (ר)
39. See now that I, even I, am He, and there is no god with Me; I kill, and I make alive; I have wounded, and I heal; and there is none that can deliver out of My hand.
40. בִּי-אֲשָׂא אֶל-שָׁמַיִם, יָדִי; (ס) וְאָמַרְתִּי, חֵי אֲנֹכִי לְעֹלָם. (ר)
40. For I lift up My hand to heaven, and say: As I live for ever,
41. אִם-שְׁנוֹתֵי בָרֶק חֲרָבִי, (ס) וְתֹאחֲזוּ בְּמִשְׁפַּט יָדִי; (ר) אֲשִׁיב נָקָם לְצָרִי, (ס) וְלִמְשֹׁנָי אֲשָׁלֵם. (ר)
41. If I whet My glittering sword, and My hand take hold on judgment; I will render vengeance to Mine adversaries, and will recompense them that hate Me.
42. אֲשַׁבִּיר חֲצִי מַדָּם, (ס) וְחֲרָבִי תֹאכַל בָּשָׂר; (ר) מִדָּם חָלָל וְשִׁבְיָה, (ס) מִרֹאשׁ פְּרָעוֹת אוֹיֵב. (ר)
42. I will make Mine arrows drunk with blood, and My sword shall devour flesh; with the blood of the slain and the captives, from the long-haired heads of the enemy.'
43. הֲרַגְנוּ גּוֹיִם עַמּוֹ, (ס) בִּי דָם-עֲבָדָיו יָקוּם; (ר) וְנָקָם יִשִּׁיב לְצָרָיו, (ס) וְכִפֹּר אֲדָמָתוֹ עַמּוֹ. (ר) (ש)
43. Sing aloud, O ye nations, of His people; for He doth avenge the blood of His servants, and doth render vengeance to His adversaries, and doth make expiation for the land of His people.
44. וַיָּבֹא מֹשֶׁה, וַיְדַבֵּר אֶת-כָּל-דִּבְרֵי הַשִּׁירָה-הַזֹּאת--בְּאָזְנֵי הָעָם: הוּא, וְהוֹשִׁיעַ בֶּן-נּוּן
44. And Moses came and spoke all the words of this song in the ears of the people, he, and Hoshea the son of Nun.
45. וַיְכַל מֹשֶׁה, לְדַבֵּר אֶת-כָּל-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה--אֶל-כָּל-יִשְׂרָאֵל
45. And when Moses made an end of speaking all these words to all Israel,

46. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים, שִׁימוּ לִבְבְּכֶם, לְכָל-הַדְּבָרִים, אֲשֶׁר אֲנִי מַעֲיֵד בְּכֶם הַיּוֹם: אֲשֶׁר תִּצְוֶם, אֶת-בְּנֵיכֶם, לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת, אֶת-כָּל-דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת
46. he said unto them: 'Set your heart unto all the words wherewith I testify against you this day; that ye may charge your children therewith to observe to do all the words of this law.
47. כִּי לֹא-דָבָר רַק הוּא, מִכֶּם--כִּי-הוּא, חַיִּיכֶם; וּבְדָבָר הַזֶּה, תִּאָּרִיכוּ יָמִים עַל-הָאָדָמָה, אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת-הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה, לְרִשְׁתָּהּ. {פ}
47. For it is no vain thing for you; because it is your life, and through this thing ye shall prolong your days upon the land, whither ye go over the Jordan to possess it.'
48. וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה, בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה לֵאמֹר
48. And HaShem spoke unto Moses that selfsame day, saying:
49. עֲלֵה אֶל-הַר הָעֵבְרִים הַזֶּה הַר-נֹבֹ, אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ מוֹאָב, אֲשֶׁר, עַל-פְּנֵי יְרֵחוֹ; וּרְאֵה אֶת-אֶרֶץ כְּנָעַן, אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְאֻחֻזָּה
49. 'Get thee up into this mountain of Abarim, unto mount Nebo, which is in the land of Moab, that is over against Jericho; and behold the land of Canaan, which I give unto the children of Israel for a possession;
50. וּמָתָה, בְּהָרֵי אֲשֶׁר אַתָּה עֹלֶה שָׁמָּה, וְהֶאֱסַף, אֶל-עַמִּיד: בְּאֲשֶׁר-מֵת אֶהֱרֹן אַחִיד, בְּהַר הָהָר, וַיֶּאֱסַף, אֶל-עַמּוֹ
50. and die in the mount whither thou goest up, and be gathered unto your people; as Aaron your brother died in mount Hor, and was gathered unto his people.
51. עַל אֲשֶׁר מַעַלְתֶּם בִּי, בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּמִי-מְרִיבַת קָדֵשׁ, מִדְּבַר-צִין--עַל אֲשֶׁר לֹא-קִדְשְׁתֶּם אוֹתִי, בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
51. Because ye trespassed against Me in the midst of the children of Israel at the waters of Meribath-kadesh, in the wilderness of Zin; because ye sanctified Me not in the midst of the children of Israel.
52. כִּי מִנְּגִיד, תִּרְאֶה אֶת-הָאָרֶץ; וְשָׁמָּה, לֹא תָבוֹא--אֶל-הָאָרֶץ, אֲשֶׁר-אֲנִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל. {פ}
52. For thou shalt see the land afar off; but thou shalt not go thither into the land which I give the children of Israel.'

Chapter: 33

1. וְזֹאת הַבְּרָכָה, אֲשֶׁר בֵּרַךְ מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים--אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: לִפְנֵי, מוֹתוֹ
1. And this is the blessing wherewith Moses the man of God blessed the children of Israel before his death.
2. וַיֹּאמֶר, יְהוָה מִסִּינִי בָּא וְזָרַח מִשְׁעִיר לְמוֹ--הוֹפִיעַ מִהַר פָּאָרָן, וְאַתָּה מִרְבַּבַת קָדֵשׁ; מִיְמִינוֹ, אִשְׁדַּת (אִשׁ דָּת) לְמוֹ
2. And he said: The YHVH came from Sinai, and rose from Seir unto them; He shined forth from mount Paran, and He came from the myriads holy, at His right hand was a fiery law unto them.
3. אֵף חֵבֵב עַמִּים, כָּל-קִדְשָׁיו בְּיָדְךָ; וְהֵם תָּבוֹ לְרִגְלֶךָ, יֵשֵׁא מִדְּבַרְתֶּיךָ
3. Yea, He loveth the peoples, all His holy ones--they are in Thy hand; and they sit down at Thy feet, receiving of Thy words.

4. תורה צוה-לנו, משה: מורשה, קהלת יעקב
4. Moses commanded us a law, an inheritance of the congregation of Jacob.
5. ויהי בישורון, מלך, בהתאסף ראשי עם, יחד שבטי ישראל
5. And there was a king in Jeshurun, when the heads of the people were gathered, all the tribes of Israel together.
6. יחי ראובן, ואל-ימת; ויהי מתיו, מספר. (ס)
6. Let Reuben live, and not die in that his men become few.
7. וזאת ליהודה, ויאמר, שמע יהוה קול יהודה, ואל-עמו תביאנו; ידיו רב לו, ועזר מצריו תהיה. (פ)
7. And this for Judah, and he said: Hear, YHVH, the voice of Judah, and bring him in unto his people; his hands shall contend for him, and Thou shalt be a help against his adversaries.
8. וללוי אמר, תמיך ואוריך לאיש חסידך, אשר נסיתו במסה, תריבהו על-מי מריבה
8. And of Levi he said: Thy Thummim and Thy Urim be with Thy holy one, whom Thou didst prove at Massah, with whom Thou didst strive at the waters of Meribah;
9. האמר לאביו ולאמו, לא ראיתיו, ואת-אחיו לא הביר, ואת-בני לא ידע: כי שמרו אמרתך, ובירתך ינצרו
9. Who said of his father, and of his mother: 'I have not seen him'; neither did he acknowledge his brethren, nor knew he his own children; for they have observed Thy word, and keep Thy covenant.
10. יורו משפטיך ליעקב, ותורתך לישראל; וישמו קטורה באפך, וכליל על-מזבחתך
10. They shall teach Jacob Thine ordinances, and Israel Thy law; they shall put incense before Thee, and whole burnt-offering upon Thine altar.
11. בריך יהוה חילו, ופעל ידיו תרצה; מחץ מתנים קמיו ומשנאיו, מן-יקומון. (ס)
11. Bless, YHVH, his substance, and accept the work of his hands; smite through the loins of them that rise up against him, and of them that hate him, that they rise not again.
12. לבנימן אמר--ידיד יהוה, ישכן לבטח עליו; חפף עליו כל-היום, ובין כתפיו שכן. (ס)
12. Of Benjamin he said: The beloved of HaShem shall dwell in safety by Him; He covereth him all the day, and He dwelleth between his shoulders.
13. וליוסף אמר, מברכת יהוה ארצו, ממגד שמים מטל, ומתהום רבצת תחת
13. And of Joseph he said: Blessed of HaShem be his land; for the precious things of heaven, for the dew, and for the deep that coucheth beneath,
14. וממגד, תבואת שמש; וממגד, גרש ירחים
14. And for the precious things of the fruits of the sun, and for the precious things of the yield of the moons,
15. ומראש, הררי-קדם; וממגד, גבעות עולם
15. And for the tops of the ancient mountains, and for the precious things of the everlasting hills,
16. וממגד, ארץ ומלאה, ורצון שכני, סנה; תבואתה לראש יוסף, ולקדקד נזיר אחיו
16. And for the precious things of the earth and the fulness thereof, and the good will of Him that dwelt in the bush; let the blessing come upon the head of Joseph, and upon the crown of the head of him that is prince among his brethren.

17. בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ, וְקַרְנֵי רָאִם קַרְנָיו--בָּהֶם עַמִּים יִנְגַּח יַחְדּוֹ, אַפְסֵי-אֶרֶץ; וְהֵם רַבְבוֹת אֶפְרַיִם, וְהֵם אֶלְפֵי מְנַשֶּׁה. {ס}

17. His firstling bullock, majesty is his; and his horns are the horns of the wild-ox; with them he shall gore the peoples all of them, even the ends of the earth; and they are the ten thousands of Ephraim, and they are the thousands of Manasseh.

18. וּלְזִבְלֹן אָמַר, שִׂמַּח זִבְלֹן בְּצֵאתְךָ; וְיִשָּׁשָׁכָר, בְּאֵהְלִיךָ

18. And of Zebulun he said: Rejoice, Zebulun, in your going out, and, Issachar, in your tents.

19. עַמִּים, הֵר--יִקְרְאוּ--שָׁם, יִזְבְּחוּ זִבְחֵי-צֶדֶק; כִּי שֹׁפַע יָמִים יִינָקוּ, וּשְׁפָנֵי טְמוּנֵי חוֹל. {ס}

19. They shall call peoples unto the mountain; there shall they offer sacrifices of righteousness; for they shall suck the abundance of the seas, and the hidden treasures of the sand.

20. וּלְגָד אָמַר, בְּרוּךְ מְרַחֵב גֹּד: כָּל־בֵּיא שָׁבוֹן, וְטָרַף זְרוּעַ אֶף-קֶדֶקֶד

20. And of Gad he said: Blessed be He that enlargeth Gad; he dwelleth as a lioness, and teareth the arm, yea, the crown of the head.

21. וַיֵּרָא רֵאשִׁית לוֹ, כִּי-שָׁם חִלְקַת מַחֲקֶק סָפוּן; וַיֵּתֵא, רֵאשִׁי עַם--צֶדֶקַת יְהוָה עֲשָׂה, וּמִשְׁפָּטָיו עִם-יִשְׂרָאֵל. {ס}

21. And he chose a first part for himself, for there a portion of a ruler was reserved; and there came the heads of the people, he executed the righteousness of HaShem, and His ordinances with Israel.

22. וּלְדָן אָמַר, דָּן גֹּדֵר אֶרֶיָּה; יִזְנֶק, מִן-הַבָּשָׁן

22. And of Dan he said: Dan is a lion's whelp, that leapeth forth from Bashan.

23. וּלְנַפְתָּלִי אָמַר--נַפְתָּלִי שָׁבַע רָצוֹן, וּמָלֵא בְרַבַּת יְהוָה; יָם וַיְדֹרוֹם, יִרְשָׁה. {ס}

23. And of Naphtali he said: O Naphtali, satisfied with favour, and full with the blessing of HaShem: possess thou the sea and the south.

24. וּלְאָשֶׁר אָמַר, בְּרוּךְ מִבְּנֵים אֲשֶׁר; יִהְיֶה רִצּוֹי אֶחָיו, וְטָבַל בְּשֶׁמֶן רַגְלוֹ

24. And of Asher he said: Blessed be Asher above sons; let him be the favoured of his brethren, and let him dip his foot in oil.

25. בְּרֹזֶל וּנְחָשֶׁת, מְנַעֲלָךְ; וּכְיָמֶיךָ, דְּבָאֶךָ

25. Iron and brass shall be your bars; and as your days, so shall your strength be.

26. אֵין בָּאֵל, יִשְׁרוּן: רַכֵּב שָׁמַיִם בְּעֶזְרְךָ, וּבְגִאוּתוֹ שְׁחָקִים

26. There is none like unto God, O Jeshurun, who rideth upon the heaven as your help, and in His excellency on the skies.

27. מְעֻנָּה אֱלֹהֵי קֶדֶם, וּמִתַּחַת זֶרְעֵת עוֹלָם; וַיַּגְרֵשׁ מִפְּנֵיךָ אוֹיֵב, וַיֹּאמֶר הַשָּׁמַיִם

27. The eternal God is a dwelling-place, and underneath are the everlasting arms; and He thrust out the enemy from before thee, and said: 'Destroy.'

28. וַיִּשְׁכֵּן יִשְׂרָאֵל בְּטָח בְּדָד עֵין יַעֲקֹב, אֵל--אֶרֶץ דָּגָן וְתִירוֹשׁ; אֶף-שָׁמִי, יַעֲרֹפוּ טָל

28. And Israel dwelleth in safety, the fountain of Jacob alone, in a land of corn and wine; yea, his heavens drop down dew.

29. אֲשֶׁרִיךְ יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹךָ, עִם נוֹשַׁע בִּיהוּדָה, מִגֵּן עֲזָרְךָ, וְאֲשֶׁר-חָרַב גִּאוּתְךָ; וַיִּכְחָשׁוּ אֵיבֶיךָ לָךְ, וְאַתָּה עַל-בְּמוֹתֵימוֹ תִּדְרֹךְ. {ס}

29. Happy art thou, O Israel, who is like unto thee? a people saved by HaShem, the shield of your help, and that is the sword of your excellency! And thine enemies shall dwindle away before thee; and thou shalt tread upon their high places.

Chapter: 34

1. וַיַּעַל מֹשֶׁה מֵעֲרֶבְת מוֹאָב, אֶל-הַר נֶבֹ, רֹאשׁ הַפְּסָגָה, אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי יְרֵחוֹ; וַיֵּרָאֵהוּ יְהוָה אֶת-כָּל-הָאָרֶץ אֶת-הַגִּלְעָד, עַד-דָּן

1. And Moses went up from the plains of Moab unto mount Nebo, to the top of Pisgah, that is over against Jericho. And HaShem showed him all the land, even Gilead as far as Dan;

2. וְאֶת, כָּל-נַפְתָּלִי, וְאֶת-אֶרֶץ אֶפְרַיִם, וּמְנַשֶּׁה; וְאֶת כָּל-אֶרֶץ יְהוּדָה, עַד הַיָּם הָאֲחֵרוֹן

2. and all Naphtali, and the land of Ephraim and Manasseh, and all the land of Judah as far as the hinder sea;

3. וְאֶת-הַנֶּגֶב, וְאֶת-הַכֶּכֶר בְּקֶעֶת יְרֵחוֹ עִיר הַתְּמָרִים--עַד-צֶעַר

3. and the South, and the Plain, even the valley of Jericho the city of palm-trees, as far as Zoar.

4. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו, זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לֵאמֹר, לְזֶרַעְךָ, אֶתְנַנָּה; הֲרֵאִיתִיךָ בְּעֵינֶיךָ, וְשָׂמָה לֹא תַעֲבֹר

4. And HaShem said unto him: 'This is the land which I swore unto Abraham, unto Isaac, and unto Jacob, saying: I will give it unto your seed; I have caused thee to see it with thine eyes, but thou shalt not go over thither.'

5. וַיָּמָת שָׁם מֹשֶׁה עַבְד-יְהוָה, בְּאֶרֶץ מוֹאָב--עַל-פִּי יְהוָה

5. So Moses the servant of HaShem died there in the land of Moab, according to the word of HaShem.

6. וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בְּגִי בְּאֶרֶץ מוֹאָב, מוֹל בֵּית פְּעוֹר; וְלֹא-יָדַע אִישׁ אֶת-קְבֻרָתוֹ, עַד הַיּוֹם הַזֶּה

6. And he was buried in the valley in the land of Moab over against Beth-peor; and no man knoweth of his sepulchre unto this day.

7. וּמֹשֶׁה, בֶּן-מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה--בְּמָתוֹ; לֹא-כָהֲתָה עֵינּוֹ, וְלֹא-נָס לַחַה

7. And Moses was a hundred and twenty years old when he died: his eye was not dim, nor his natural force abated.

8. וַיִּבְכּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת-מֹשֶׁה בְּעֲרֶבְת מוֹאָב, שְׁלֹשִׁים יוֹם; וַיִּתְּמוּ, יָמֵי בְכִי אֲבֵל מֹשֶׁה

8. And the children of Israel wept for Moses in the plains of Moab thirty days; so the days of weeping in the mourning for Moses were ended.

9. וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן-נּוֹן, מָלֵא רוּחַ חָכְמָה--כִּי-סִמְךָ מֹשֶׁה אֶת-יָדָיו, עָלָיו; וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲשׂוּ, כַּאֲשֶׁר צֻוָּה יְהוָה אֶת-מֹשֶׁה

9. And Joshua the son of Nun was full of the spirit of wisdom; for Moses had laid his hands upon him; and the children of Israel hearkened unto him, and did as HaShem commanded Moses.

10. וְלֹא-קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל, כְּמֹשֶׁה, אֲשֶׁר יָדָעוּ יְהוָה, פָּנִים אֶל-פָּנִים

10. And there hath not arisen a prophet since in Israel like unto Moses, whom HaShem knew face to face;

11. לְכֹל-הָאֹתוֹת וְהַמּוֹפְתִים, אֲשֶׁר שְׁלַח יְהוָה, לַעֲשׂוֹת, בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם--לְפָרְעָה וּלְכֹל-עַבְדָּיו, וּלְכֹל-
אֶרֶצוֹ

11. in all the signs and the wonders, which HaShem sent him to do in the land of Egypt, to Pharaoh, and to all his servants, and to all his land;

12. וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה, וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל, אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה, לְעֵינֵי כָל-יִשְׂרָאֵל. {ש}

12. and in all the mighty hand, and in all the great terror, which Moses wrought in the sight of all Israel.

- End -